

בחודש יוני הלך לעולמו עודד ערן אשר כיהן כיו"ר
דירקטוריון הבנק בשלוש וחצי השנים האחרונות.
עודד, היה מעורכי הדין המובילים
בישראל ובין האנשים המשפיעים ביותר
בקהילה העסקית הישראלית.

לעודד הייתה תרומה עצומה לקידום העשייה העסקית
הרבה של הבנק והפעילות בתחום הקהילה והחברה.
מעבר לעשייתו העסקית הענפה, עודד יזכר
בליבנו כאיש של צדק, ערכים ומשפט, נדיר
בחוכמתו, תבונתו ויושרו, אך מעל הכל מנהיג
אשר העשייה החברתית והתרומה לקהילה
הייתה נר לרגליו ועמדה תמיד בראש מעייניו.
דלתו הייתה תמיד פתוחה להקשיב, ליעץ,
לסייע ולתרום, וליבו הצליח להכיל ולקבל
כל עובד, מיזם ואדם באשר הוא.
ננצור את זכרו של עודד בליבנו, ונמשיך
לפעול בהשראת ערכיו ודרך חייו.

יהי זכרו ברוך

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 ביוני 2020

Q2
20

תוכן העניינים

7	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
13	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
18	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
50	3. סקירת הסיכונים
76	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים
78	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
81	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2020
85	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
95	ביאורים לדוחות הכספיים
211	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
215	5. ממשל תאגידי
216	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
229	7. נספחים
243	מילון מונחים
245	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

Q2
20

תוכן העניינים

13	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
13	1.1. מידע צופה פני עתיד
14	1.2. מידע כספי תמציתי
16	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
17	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
18	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
18	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
22	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
28	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
38	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
45	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
48	2.6. חברות עיקריות
50	3. סקירת הסיכונים
50	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
50	3.2. סיכון אשראי
70	3.3. סיכון שוק
72	3.4. סיכון נזילות ומימון
73	3.5. סיכון תפעולי
74	3.6. סיכון צינת
75	3.7. סיכונים אחרים
75	3.8. חומרת גורמי הסיכון
76	3.9. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור
76	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
76	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
77	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

14	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
19	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
22	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
23	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
24	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
25	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
26	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
26	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
27	טבלה 2-8: רווח כולל
28	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
28	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
29	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
29	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
30	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
31	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
31	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
31	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
32	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
32	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
33	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
36	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
37	טבלה 2-21: יחס מינוף
38	טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
45	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
52	טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
53	טבלה 3-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
53	טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
54	טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
56	טבלה 3-5: מדדי סיכון אשראי
57	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
60	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
61	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
62	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
63	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
63	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
64	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
64	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
65	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
66	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
66	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
67	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
67	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
67	טבלה 3-19: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
68	טבלה 3-20: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
69	טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

69	טבלה 3-22: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 ביוני 2020
70	טבלה 3-23: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
71	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
71	טבלה 3-25: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
72	טבלה 3-26: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
72	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות
75	טבלה 3-28: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 12 באוגוסט 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 ביוני 2020.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות, במחצית הראשונה של שנת 2020, הושפעו בעיקר מהתפשטות נגיף הקורונה, שגרמה בין היתר, להתכווצות חדה בפעילות הכלכלית העולמית, הרעה במצב המשק והלוויים והגברת התנודתיות בשווקים.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2019	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019	
מדדי ביצוע עיקריים					
4.62%	9.01%	1.72%	9.26%	1.41%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
7.13%	8.63%	2.51%	8.48%	1.71%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾⁽¹⁾
3.86%	7.70%	2.30%	7.61%	1.41%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
6.72%	8.06%	2.51%	8.33%	1.71%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽³⁾⁽¹⁾
0.39%	0.74%	0.14%	0.77%	0.11%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.17%	1.09%	1.01%	0.58%	0.48%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
66.44%	58.32%	57.24%	57.49%	57.89%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
58.13%	57.26%	56.80%	55.46%	57.39%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
2.26%	2.31%	2.11%	2.39%	1.96%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽⁴⁾⁽¹⁾
121%	127%	131%	127%	131%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁵⁾
ליום 31 בדצמבר					
	ליום				
2019	30.06.2019	30.06.2020			
11.53%	11.97%	11.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾		
14.64%	15.27%	14.23%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾		
7.61%	7.94%	6.97%	יחס מינוף ⁽⁶⁾		

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח או הפסד נטו מהיפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיב.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיב.
- (4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאות ריבית.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "הון, הלימות הון ומינוף"](#) להלן.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2019	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.58%	1.37%	2.00%	1.37%	2.00%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.80%	1.30%	1.70%	1.30%	1.70%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.12%	0.15%	0.29%	0.13%	0.32%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.44%	0.30%	1.30%	0.44%	1.49%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
1,799	1,692	325	871	133	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,778	1,621	474	800	161	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
1,503	1,450	434	720	133	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,619	1,516	474	786	161	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
9,319	4,743	4,358	2,466	2,166	הכנסות ריבית, נטו
1,276	440	1,937	319	1,128	הוצאות בגין הפסדי אשראי
9,878	4,998	4,857	2,632	2,359	רווח מימוני, נטו*
3,889	1,891	2,179	999	988	הכנסות שאינן מריבית
3,240	1,589	1,609	804	746	מזה - עמלות
8,776	3,869	3,742	1,992	1,826	הוצאות תפעוליות ואחרות
**4,108	**2,086	1,925	**1,035	963	מזה - משכורות והוצאות נילות
13,208	6,634	6,537	3,465	3,154	סך הכנסות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)					
1.13	1.27	0.24	0.65	0.10	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
** סווג מחדש.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח או הפסד נטו מהפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני				
2019	2019	2020			
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מהמאזן					
463,688	454,247	499,280	סך-כל הנכסים		
88,122	72,913	113,033	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים		
59,486	71,116	66,513	ניירות-ערך		
292,940	288,623	293,700	אשראי לציבור, נטו		
8,787	7,549	8,513	סיכון אשראי בעייתי, נטו		
3,034	2,205	2,691	חובות פגומים מאזניים, נטו		
3,867	2,376	3,570	אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)		
425,467	414,698	461,226	סך-כל ההתחייבויות		
361,645	352,112	400,816	מזה - פיקדונות הציבור		
3,520	3,034	3,418	פיקדונות מבנקים		
26,853	30,080	25,196	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים		
38,181	39,503	38,024	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק		
נתונים נוספים					
28.7	26.4	20.6	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30.06.2019	30.06.2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.06.2019	30.06.2020	
74.90	-	**53.94	-	-	סך-הכל דיבידנד למניה (באגרות)*
0.71%	0.35%	0.34%	0.18%	0.15%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

* על-פי מועד ההכרזה.
** שולם כדיבידנד בעין במניות, חושב בהתבסס על שווי מניות ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציות. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. בשלב זה קיימת אי ודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. למידע נוסף ראה [סעיף השפעת התפשטות נגיף הקורונה ופרק סקירת הסיכונים להלן](#), ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020" וה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019".

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2019 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון עדכונים לתוכנית האסטרטגית ובמסגרת זו נקבעו היעדים והאסטרטגיה העסקית לשנים 2020-2022. הליך קביעת היעדים והאסטרטגיה העסקית, בוצעו תוך בחינת השינויים בכלכלה הגלובלית, השינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה וההתעצמות בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, בכלל תחומי פעילותו.

התוכנית האסטרטגית עודכנה בהתאם למגמות המרכזיות המשפיעות על תעשיית הבנקאות ובהן, עלייה בנכונות לקוחות לצרוך שירותים פיננסיים פשוטים בערוצים הדיגיטליים, צעדים רגולטוריים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, השקעות משמעותיות בחברות פינטק וכניסתם של שחקנים טכנולוגיים משמעותיים לפעילות מול לקוחות בזירה הפיננסית.

בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. הבנק אימץ את תרחישי באזל כמתודולוגיה לניתוח סביבת התחרות העתידית ולבחירת תרחיש ייחוס הנראה כבעל מירב הסיכויים להתממש בענף הבנקאות הישראלי. נוכח הפערים בסביבה התחרותית בין מגזר הלקוחות הפרטיים לבין מגזר הלקוחות העסקיים, להערכת הבנק במגזרי הפעילות השונים עשויים להתממש תרחישים שונים.

מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים. להערכת הבנק, במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקיים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבוצרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות. להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, להערכת הבנק במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכותיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו.

יעדים

התוכנית האסטרטגית מתמקדת ב-7 יעדי על:

1. הגדלת התשואה על ההון
2. שימור נתחי השוק בשווקים מרכזיים
3. שמירה על רמת הרווחיות במוצרים מרכזיים
4. שיפור היעילות תפעולית
5. הגדלת פעילות הלקוחות בדיגיטל
6. חיזוק נאמנות הלקוחות
7. חיזוק מחויבות ומוטיבציה עובדים

להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019](#).

בחודשים האחרונים התפשט נגיף הקורונה בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטים על-ידי ממשלות רבות לרבות ממשלת ישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעברים בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות וכן הגבלות על הפעלת עסקים. לצעדים הממשלתיים שנקטים יש השפעה רחבה גם על אופן ההתקשרות של הבנק עם לקוחותיו על הפעילות העסקית עימם ועל הסיכונים הנובעים מהם.

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, הנהלה ודירקטוריון הבנק קיימו דיונים אסטרטגיים במהלך הרבעון השני. הנהלה ודירקטוריון החליטו להמשיך ביישום התוכנית האסטרטגית שאושרה בסוף 2019, תוך עדכון תוכנית העבודה לשנת 2020 במטרה להאיץ יישומם של מהלכים שיתמכו בפעילות הבנק בתקופה זו, ובהם: הרחבת מגוון השירותים הבנקאיים של לקוחות הבנק וכלול לצורך בערוצים השונים, ללא צורך בהגעה פיזית לסניף; הרחבת מגוון ערוצי ההתקשרות עם הבנק, תוך מיקוד בהמשך פיתוח הפתרונות הדיגיטליים; מעבר למופע קהל מתואם מראש במערך הסניפים; פיתוח תשתיות המאפשרות לעובדי הבנק עבודה מרחוק; האצת קצב יישום תוכנית ההתייעלות עליה דווח ביום 8 בינואר 2020.

הבנק פועל בהתאם להנחיות תוך התאמת מערכי ההפצה להספקת שירותים בנקאיים במסגרת המגבלות שהוטלו ותוך עמידה בהוראות משרד הבריאות. למידע נוסף אודות השלכות התפרצות נגיף קורונה ראה [פרק 2.1.3](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי (לרבות בקשר עם משבר הקורונה), המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולישנויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

מגפת הקורונה הביאה להגבלות נרחבות בתנועה של תושבים ולהשבתה של ענפי משק רבים, בעיקר בתחום השירותים. כתוצאה מכך נרשמה במחצית הראשונה של 2020 ירידה חדה בפעילות ובסחר העולמי ושיעור דורשי העבודה זינק. החל מאמצע חודש אפריל החלו מדינות רבות להקל על מדיניות הסגר ואפשרו חזרה הדרגתית של הפעילות הכלכלית, עם זאת ענפים כמו תיירות, אירוח, תרבות ובידור חזרו לפעילות מצומצמת בלבד. השיפור בפעילות הכלכלית לאחר הסרת הסגר הוא אומנם משמעותי, אבל רמת הפעילות בעולם עדיין נמוכה מזו שטרם המשבר. כלכלת ארצות-הברית התכווצה ברבעון השני 2020 בשיעור שנתי של 32.9% וכלכלות גוש האירו התכווצו ברבעון זה בשיעור שנתי ממוצע של 40.3%. בסין, שהייתה הראשונה לצאת מהסגר, נרשמה ברבעון השני 2020 התאוששות מדורגת של הפעילות הכלכלית על רקע האטה בהתפשטות הנגיף וצמצום המגבלות. תחזיות הגופים הבינלאומיים עודכנו במהלך הרבעון השני 2020 כלפי מטה, והתחזית המעודכנת של קרן המטבע הבינלאומית לשנת 2020 צופה כעת ירידה של 8.0% בתוצר בארצות-הברית, 10.2% באירופה ו-4.9% בעולם.

מדינות פעלו באופן נחרץ על מנת למנוע מהמשבר הבריאותי להפוך גם למשבר פיננסי, למנוע מחנק אשראי, ולסייע למשקי הבית ולעסקים. ההוצאה הציבורית גדלה באופן ניכר, ופועל יוצא של מדיניות זו צפוי להיות עלייה חדה בחובות של הממשלות. המדיניות המוניטרית בעולם הוסיפה להיות מאוד מרחיבה, ולאחר שהפחיתו ברבעון הראשון את הריביות לרמה אפסית, הבנקים המרכזיים הגבירו את הרכישות של נכסים פיננסיים ובכלל זה של אגרות-חוב תאגידיות.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

מספר הנדבקים החדשים החל לרדת בחודש אפריל 2020 והמשק נפתח בהדרגה לפעילות בחודש מאי 2020. הפתיחה מחדש של המשק העלתה מחדש את מספר הנדבקים היומי לרמה גבוהה מזו של תחילת חודש אפריל 2020, והממשלה השיבה חלק מהמגבלות, אם כי לא הוטלו סגרים כלליים. הטיסות מישראל ואליה טרם שבו לפעול במתכונת רגילה. מצב זה מגביל מאוד את הפעילות הכלכלית, בעיקר בענפי השירותים. על אף שמרכזי הקניות נפתחו, החשש מהידבקות הקטין את תנועת הקונים. הרכישות בכרטיסי אשראי היו נמוכות בחודש יוני בכעשרה אחוזים לעומת אלו שבתחילת השנה. בנק ישראל מעריך שהתוצר יתכווץ השנה בכ-6%. הלמ"ס אומדת את שיעור האבטלה הרחב, שיעור הכולל גם עובדים בחל"ת וכאלו שחדלו לחפש עבודה בתקופת הקורונה, בשיעור של 11.5% בחודש יוני 2020, ירידה לעומת רמה של 23.0% בחודש מאי 2020. במחצית הראשונה של חודש יולי 2020 נרשמה שוב עלייה בשיעור זה לרמה של 12.3%. על-פי סקר הלמ"ס העלייה במספר המפוטרים נרשמה ברוב ענפי המשק, ולא דווקא בענפים שנפגעו ישירות מהמגבלות. הממשלה האריכה את תקופת הזכאות לדמי האבטלה עד יוני 2021 והרחיבה את תוכניות הסיוע לעצמאים ועסקים. בנק ישראל הודיע על מתן אפשרות דחיייה להחזרי משכנתאות עד סוף השנה והחזרי אשראי צרכני לפרק זמן של עד שישה חודשים.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הממשלה הגדילה במהלך הרבעון השני של השנה את תוכניות הסיוע למשקי הבית ולעסקים, בהוצאה ישירה ובדרך הלוואות בערבות מדינה. בד בבד ההכנסות ממסים ירדו באופן חד. ההתמודדות עם המשבר צפויה להעלות את הגירעון התקציבי לרמה גבוהה של כ-14% מהתמ"ג, על-פי תחזית בנק ישראל. עליית הגירעון והחוב הממשלתי לא השפיעו על מחירי הגיוס ואלו נותרו נמוכים מאוד. נכון למועד זה לא אושר בכנסת תקציב המדינה לשנת 2020, והממשלה פועלת על-פי תקציב המשכי, ממנו הוחרגו הוצאות הקורונה.

בנק ישראל הפחית את הריבית ב-6 באפריל 2020 לרמה של 0.1%, וכן אימץ כלים מוניטריים נוספים, בכדי להגביר את הנזילות בשווקים הפיננסיים ואת היצע האשראי. בנק ישראל רכש עד סוף חודש יוני 2020 אגרות-חוב ממשלתיות בהיקף של 23.4 מיליארד ש"ח. השימוש בחלק מהכלים המוניטריים, כמו עסקות ריפו עם אגרות-חוב כבטוחה ועסקות החלף שקל/דולר, פחת לאור שינוי המגמה בשוקי ההון, ונזילות גבוהה בשווקים הפיננסיים הן בשקלים והן במטבע-חוץ. ב-6 ביולי 2020 הכריז בנק ישראל על תוכנית רכישת אגרות-חוב קונצרניות בדירוג A- ומעלה בהיקף של 15 מיליארד ש"ח.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" ירד ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור של 0.2%. המדד בגין חודש יוני 2020 ירד ב-0.1%. מדד המחירים ירד בשנה האחרונה בשיעור חד של 1.1%. הירידה החדה במחירי האנרגיה והייסוף בשער השקל הם בין הסיבות לאינפלציה השלילית, אליהם הצטרפו בחודשים האחרונים גם ההשפעות של הקורונה. התפרצות המגיפה אינה מאפשרת מדידה של סעיפי מדד כמו נסיעות לחו"ל או אירוח בבתי מלון. לעיתים קיים קושי גם במדידה של מחירי מוצרים סחירים, בעיקר בעת סגר. נכון לחודש יולי 2020, הציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון לשנה הקרובה הן קרובות לאפס. הבנק מעריך כי העלייה החדה בשיעור האבטלה תשמר את האינפלציה ברמה נמוכה מאוד בתקופה הקרובה.

השקל יוסף במהלך הרבעון השני של השנה בשיעור של 2.8% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא יוסף ב-1.6%. ירידות השערים החדות בשוקי ההון בעולם בחודש מרץ הביאו למצוקת נזילות בדולרים בשווקים ולפחות חד בשער השקל. בנק ישראל החל לבצע עסקות החלף דולר/שקל, בהן הוא משתמש ביתרות מטבע-החוץ, להגדלת הנזילות והפחתת הריבית הדולרית בשוק המקומי. פעולה זו ייצבה את השוק, ומיתנה את הפיחות החד שנוצר. עליות השערים החדות בשוקי ההון ברבעון השני, צמצמו את הצורך בביטחונות דולריים ובנק ישראל צמצמה בהדרגה את עסקות החלף. נכון לסוף חודש יוני 2020 יתרת עסקות החלף שבנק ישראל ביצע עמדה על 4.5 מיליארד דולר. בנק ישראל רכש במהלך הרבעון השני מטבע-חוץ בהיקף של 4.1 מיליארד דולר.

שוקי הכספים וההון

הטלטלה בשווקים העולמיים בחודש מרץ 2020 הובילה לירידות חדות בשוקי המניות בעולם. מאז, בעקבות שורה של צעדי מדיניות של הממשלות והבנקים המרכזיים, חלה התאוששות בשוקי המניות, ומרבית המדדים קיזזו את הירידה באופן חלקי. מדד ה-S&P500 עלה ברבעון השני ב-20% ובסיכום המחצית הראשונה הוא ירד ב-4.0%.

מדד המניות האירופי ה-EUROPE STOXX 600 עלה ב-13% ומדד ת"א 125 עלה ב-3.8% בלבד ובסיכום המחצית הראשונה הוא ירד ב-13.5% (כולם במטבע מקומי). הפער בין מדדי המניות משקף בעיקר את ההרכב הענפי שלהם, ככל שמשקל הטכנולוגיה גבוה יותר, הביצועים השתפרו. מרווחי הסיכון של אגרות-החוב התאגידיות שרשמו עלייה חדה ברבעון הראשון רשמו גם הם ירידה ניכרת ברבעון השני. מחזורי המסחר היומיים במניות והמירום בתל-אביב שעלו בחדות ברבעון הראשון לרמה של 2,880 מיליון ש"ח, התמתנו ברבעון השני לרמה של 1,777 מיליון ש"ח, רמה שעדיין גבוהה בכ-10% לעומת הממוצע של 2019.

המדיניות המוניטרית המאוד מרחיבה בעולם הותירה את תשואות איגרות-החוב לטווחים הארוכים ברמות נמוכות מאוד. בארצות-הברית תשואת האיגרת הממשלתית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 1.92% בסוף שנת 2019 לרמה של 0.7% בסוף הרבעון הראשון של 2020 ו-0.65% בסוף הרבעון השני. בישראל נרשמה תנודתיות חריפה בתשואות: תשואת איגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 0.94% בסוף 2019, ל-0.4% במהלך חודש מרץ, ועלתה ל-1.1% בסוף הרבעון הראשון. לאחר התערבות בנק ישראל בשוק, התמתנה התשואה ל-0.64% בסוף הרבעון השני.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
0.3%	1.2%	(0.7%)	1.5%	(0.2%)	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"דוע"
(7.8%)	(4.9%)	0.3%	(1.8%)	(2.8%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(6.1%)	(3.8%)	1.9%	0.3%	(1.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(9.6%)	(5.4%)	0.1%	(0.4%)	(0.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(18.0%)	(12.6%)	(12.8%)	(3.6%)	(6.6%)	שיעור עליית (ירידת) שער הליירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.2019	30.09.2019	31.12.2019	31.03.2020	30.06.2020	
0.25%	0.25%	0.25%	0.25%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019" וב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020".

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד ענינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן יעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA נחקרו על-ידי הרשויות האמריקאיות ולאחרונה, אושרו ופורסמו הסדרים מוסכמים בין קבוצת הבנק לבין ה-DOJ ורשויות אמריקאיות נוספות שהביאו לסיום החקירות. לפירוט ראה [ביאור T10](#) ו-[T10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- סביבת המקור:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המקור תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. הבנק מעריך ובוחן את התוכנית האסטרטגית לאור שינויים בסביבת המקור.

משבר התפשטות נגיף הקורונה הינו משבר בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי. בשלב זה קיימת אי ודאות בנוגע למשך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו ובהתאם גם על הסיכונים השונים. לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל ופרק השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה להלן.

- **הסביבה הרגולטורית בארץ ובח"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, ובפרט הפרדות הבנק מחברות כרטיסי האשראי והשינויים המשמעותיים בתחום פעילות זה, כמו גם ניווד חשבונות בנק ו-Open API עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך את כל ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. לפרטים אודות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל התשע"ז-2017 ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

- **סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל תהליך של מעבר משמעותי של עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, זאת במקביל לגידול באיומים. מערך הגנת הסייבר פיתח מענה לצמצום הסיכונים כמפורט בפרק סיכון תפעולי להלן.

- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד) וחברות פינטק, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים ליצור השפעה משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, כדוגמת חוק נתוני אשראי שנכנס לתוקפו בחודש אפריל 2019, ניווד חשבונות בנק ו-Open API העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2020-2022 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.3. השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 התפשט נגיף הקורונה בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות לרבות בישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. במהלך הרבעון השני ועם הירידה בקצב התפשטות הנגיף החלו בארץ ובעולם צעדי פתיחה הדרגתיים של המשקים. לקראת סוף הרבעון השני ובתחילת הרבעון השלישי הואץ שוב קצב התפשטות הנגיף בארץ, וכתוצאה מכך החלה הממשלה ליישם שוב צעדי התגוננות שונים. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות נגדו גורמים לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית, וגרמו לפגיעה בשוקי ההון העולמיים ובשוק המקומי ברבעון הראשון. בתגובה, ממשלות ובנקים מרכזיים בעולם לרבות בישראל נוקטים במגוון צעדים ובכללם מענקים, הלוואות, התערבות בשוקי ההון ועוד.

משבר התפשטות הנגיף מביא להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וקיימות וצפויות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי, ובגין האטה בפעילות הכלכלית. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק. זאת בנוסף לסיכון לירידות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות-חוב אשר יוצרים השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות.

לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, או את תגובת הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשקים והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. לא ניתן גם לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

הבנק הקים צוות יעודי של ההנהלה לטיפול במשבר פיננסי לעניין משבר התפשטות נגיף הקורונה בראשות מנכ"ל הבנק. הצוות, וכן צוות ההנהלה לניהול סיכונים וצוות, בוחנים באופן שוטף תרחישים שונים להתפתחות המשבר ולהשפעותיו הפיננסיות על הבנק, את השפעות המשבר על סיכונים האשראי וסיכון צד נגדי מול לקוחות, בנקים ואחרים, השפעותיו על הנזילות, תיק הנוסטרו, חדר עסקות ועוד. נושאים אלו נדונים באופן תדיר גם בדירקטוריון הבנק. כמו-כן הבנק הקים צוותי עבודה שעדכנו חלק מהתוכניות האסטרטגיות של הבנק, ובפרט המליצו על האצת תוכניות העבודה בתחומים שונים, מתווה העדכון והתוכניות עצמן אושרו בדירקטוריון.

בהתאם, כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק. בתרחיש הייחוס הבנק מניח כי מגבלות מסוימות על הפעילות הכלכלית יחולו לפחות עד תום שנת 2020. התוצר התכווץ בחדות בשני הרבעונים הראשונים של 2020, ועל-פי התרחיש צפוי לרשום התאוששות ברבעון השלישי שתיבלם ברבעון הרביעי. התוצר בתרחיש הייחוס של הבנק מתכווץ בשנת 2020 כולה בכ-7.5%, כאשר שיעור האבטלה הרבעוני (כולל חל"ת) עולה עד לרמה של כ-16% בשיא. ריבית בנק ישראל בתרחיש זה נותרת ברמה של 0.1% לאורך כל שנת 2020. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית נקט הבנק בשורה של תהליכים ואמצעים ובכללם עבודה מרוכזת, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, דחיית תשלומי משכנתאות והלוואות ועוד. זאת בהתאם להנחיות הממשלה ומשרד הבריאות ושינוי רגולציה של בנק ישראל, ובפרט הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. ככלל, הסיכונים התפעוליים ובכללם סיכוני הסייבר שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו ובהתאם נשקלים ומיושמים בקרות ואמצעים מתאימים למזעור הסיכון. עם זאת, אופן הפעילות המשתנה לאור משבר התפשטות נגיף הקורונה טומן בחובו גידול מסוים בסיכון התפעולי במובנו הרחב, כגון סיכונים טכנולוגיים וסיכוני סייבר, סיכוני מעילות והונאות, תקלות עקב עומסי פעולות בנקאיות או מחסור כ"א, אי-זמינות ספקים חיצוניים ועוד.

על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים ביום 31 במרץ 2020 את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2020 הינם 9.26% ו-12.76%, בהתאמה (במקום 10.26% ו-13.76% לפני הוראת השעה). בהודעה שפרסמה המפקחת על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, היא ביקשה מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת המפקחת וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 ל-9.5% וכן החליט כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק, לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים. לפרטים נוספים בדבר הוראות המפקחת על הבנקים, יעדי הלימות הון ודיבידנדים, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2020 ירד ל 11.23% ויחס המינוף ירד ל 6.97% לעומת יחס הון עצמי רובד 1 של 11.53% ויחס מינוף של 7.61% ב-31 בדצמבר 2019, בעיקר עקב השפעות משבר הקורונה ובכללן עלייה בצרכי האשראי העסקי של הלקוחות ועלייה בהפרשות להפסדי אשראי, בשל הקיטון בהון עקב חלוקת יתרת מניות ישראל כדבידנדים בעין לבעלי המניות ובעקבות השפעות נוספות כמפורט בסעיף 2.3.2 בדוח הדירקטוריון וההנהלה. בעקבות משבר התפשטות נגיף הקורונה, רשם הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 גידול בהוצאות להפסדי אשראי בסכום כולל של כ-1,622 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בשל הגדלת היקף ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-1,409 מיליון ש"ח, לרבות בגין ההלוואות לדיוור. הגידול האמור הינו בהמשך לגידול בהוצאות להפסדי אשראי בסך של כ-676 מיליון ש"ח שנרשמו במסגרת [הדוחות הכספיים לשנת 2019](#) (שפורסמו במחצית השנייה של חודש מרץ 2020 לאחר התפשטות נגיף הקורונה) וכללו השפעות של התפשטות הנגיף אשר היו ידועות באותו מועד. סך-הכל הגידול בהוצאות להפסדי האשראי בגין התפשטות נגיף הקורונה מסתכם עד כה בכ-2,298 מיליון ש"ח. לפרטים אודות תרחישים והשפעתם על סיכון האשראי ואודות החשיפה וסיכון האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון האשראי](#) להלן. בהקשר זה נציין כי בעקבות משבר הקורונה נדחו עד ל-30 ביוני 2020 תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-2,318 מיליון ש"ח כמפורט בפרק סיכון האשראי להלן.

משבר התפשטות נגיף הקורונה מביא לגידול הסיכון בפעילות מול בנקים זרים ובכללן לגידול בסיכונים אשראי וסליקה מולם. הבנק בוחן את הסיכון ומנהל אותו באופן שוטף, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

התנודתיות בשווקים הפיננסיים ברבעון הראשון הביאה לגידול באומדני הסיכון של פעילות חדר העסקות של הבנק ושל לקוחותיו. הרגיעה בשווקים ברבעון השני הביאה לירידה במרבית אומדני סיכון אלו. מדדי סיכון השוק והנזילות מצביעים אף הם על רגיעה בהשוואה לסוף הרבעון הראשון. יחד עם זאת בהיעדר תשובה רפואית למחלת הקורונה התנאים שהביאו למשבר הפיננסי והכלכלי עדיין קיימים ועלולים לגרום להרעה נוספת במצב המשק הישראלי והעולמי ועלולים להעיב על השווקים בעתיד. יחס הנזילות הממוצע של הבנק במאוחד עמד על 131% ברבעון שהסתיים ב-30 יוני 2020. בעוד שברבעון הראשון ירדות בשערי נכסים סחירים, שינויים בעקומי הריבית בארץ ובעולם ובמרווחי אגרות-חוב יצרו השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק, ברבעון השני חלה התאוששות בשווקים ובשווי נכסים אלו. במהלך הרבעון השני חלה עלייה של כ-871 מיליון ש"ח בשווי תיק המניות ותיק אגרות-החוב הזמין למכירה שקיזזה את הירידות מהרבעון הראשון (705 מיליון ש"ח). השפעת עלייה זו על ההון מתמתנת בשל זקיפה להון של השפעות מקצות הנובעות בעיקר מסגירת מרווחי האשראי לפיהם נקבעת ריבית ההיוון של ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, כאשר השפעת ירדת ריבית ההיוון גרמה לגידול בהתחייבות האקטוארית ולקיטון מקביל בהון בסך של כ-519 מיליון ש"ח (לעומת עלייה בהון של 662 מיליון ש"ח ברבעון הראשון). לפרטים בדבר השפעה על סיכונים השוק ראה [פרק סיכונים שוק](#) להלן.

כאמור, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השפעות משבר התפשטות הנגיף והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך משבר התפשטות הנגיף, צעדים שינקטו לעצירת התפשטות, עוצמתם וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שינקטו על-ידי ממשלות, בנקים מרכזיים ורגולטורים בנושא (ראה [פרק 4. בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים](#) [לשנת 2019](#)) לפרטים נוספים ראה [פרקי הסיכון](#) להלן.

הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בהיקף התפשטות הנגיף, בתגובת הממשלות והבנקים המרכזיים ובתקופת התמשכות המשבר.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. משרד האפט את האפט אשר התמזג למשרד זיו האפט בשנת 2000 החל לכהן כרואה החשבון המבקר של הבנק בשנת 1921. משרד סומך חייקין החל לכהן כרואה החשבון של הבנק בשנת 1998. לעיתים, מוצא לנוכח רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פיסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק ולביאורים 10.ד ו-10.ה. בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות, החל מחודש מרץ 2020, הושפעו מהתפשטות נגיף הקורונה, שגרמה בין היתר, להתכווצות חדה בפעילות הכלכלית העולמית, הרעה במצב המשק והלוויים והגברת התנודתיות בשווקים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-325 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,692 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה בכ-1.7% בהשוואה לשיעור של כ-9.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי מפעילות הנמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-434 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,450 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה בכ-2.3% בהשוואה לשיעור של כ-7.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.19	30.06.20		30.06.19	30.06.20	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	6,555	5,074	(32.1%)	3,730	2,532	
הוצאות ריבית	(1,812)	(716)	(71.0%)	(1,264)	(366)	
הכנסות ריבית, נטו	4,743	4,358	(12.2%)	2,466	2,166	
הכנסות מימון שאינן מריבית	255	499	16.3%	166	193	
רווח מימוני, נטו*	4,998	4,857	(10.4%)	2,632	2,359	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	440	1,937	253.6%	319	1,128	
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	4,558	2,920	(46.8%)	2,313	1,231	
עמלות והכנסות אחרות	1,636	1,680	(4.6%)	833	795	
הוצאות תפעוליות ואחרות	3,869	3,742	(8.3%)	1,992	1,826	
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים	2,325	858	(82.7%)	1,154	200	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת	890	436	(83.4%)	441	73	
רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים	1,435	422	(82.2%)	713	127	
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	4	2		4	1	
רווח נקי מפעילות נמשכת	1,439	424	(82.1%)	717	128	
רווח נקי (הפסד) מפעילות מופסקת	242	(109)	(100.0%)	151	-	
רווח נקי:						
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,681	315	(85.3%)	868	128	
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	11	10	66.7%	3	5	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,692	325	(84.7%)	871	133	
תשואת הרווח הנקי	9.0%	1.7%	(84.8%)	9.3%	1.4%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	30.06.19	30.06.20		30.06.19	30.06.20
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	6,555	5,074	(32.12%)	3,730	2,532
הוצאות ריבית	(1,812)	(716)	(71.04%)	(1,264)	(366)
הכנסות ריבית, נטו	4,743	4,358	(12.17%)	2,466	2,166
הכנסות מימון שאינן מריבית	255	499	16.27%	166	193
סך הרווח המימוני המדווח	4,998	4,857	(10.37%)	2,632	2,359
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:					
הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	53	122	25.00%	76	95
רווח (הפסד) מהשקעות במניות	250	(86)	(62.11%)	95	36
התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת	-	(7)		-	(18)
רווחים בגין הלוואות שנמכרו	1	-		1	-
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	(174)	(18)	(64.94%)	(77)	(27)
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾	(100)	39	37.14%	(35)	(48)
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	30	50	(36.67%)	60	38
סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾	4,968	4,807	(9.76%)	2,572	2,321

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה. (2) בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על השקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו. (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני. מזה בגין השפעות שיוניים במדד: הוצאה בסך של 36 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020, בהשוואה להכנסה בסך של 158 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2019. הוצאה בסך 106 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2020, בהשוואה להכנסה בסך של 125 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2019.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו בסך של 4,807 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,968 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה מקיטון במרווחים הפיננסיים בפיקדונות בשל ירידת שיעור הריבית הדולרית ומקיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. בנוסף, חלה ירידה בהיקף האשראי הקמעונאי הצרכני. מנגד, חל גידול בהכנסות מפעילות חדר עסקות, בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה, וחלה עלייה בהיקף הפעילות העסקית והאשראי לדיוור. סך הרווח המימוני המדווח הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 4,857 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,998 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה מקיטון ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל ומהפסדים מהשקעה במניות, אשר נבעו מירידה בשווי השוק של המניות בשוק ההון ברבעון הראשון בשל משבר התפשטות נגיף קורונה, וקוזזו בחלקם עקב עלייה בשווי השוק ברבעון השני. מנגד, חלה עלייה ברווח כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בנוסף, חלה עלייה ברווחים מהשקעה באגרות-חוב, בעיקר ברבעון השני, וחל גידול בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.06.19		30.06.20		30.06.19		30.06.20		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
3.26%	6,555	2.35%	5,074	3.67%	3,730	2.27%	2,532	הכנסות ריבית
1.47%	(1,812)	0.58%	(716)	2.07%	(1,264)	0.59%	(366)	הוצאות ריבית
1.79%	4,743	1.77%	4,358	1.60%	2,466	1.68%	2,166	הכנסות ריבית, נטו
2.36%		2.01%		2.42%		1.94%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

במחצית הראשונה של שנת 2020 חלה ירידה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מירידת שיעור הריבית הדולרית ומקטון בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור עלית המדד הידוע בין התקופות.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין המחצית הראשונה של שנת 2020 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-265 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לקטון בסך של כ-650 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 1,937 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 440 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהוצאות להפסדי אשראי נבע מהשפעות השינויים בסביבת המקרו כתוצאה מהשלכות משבר הקורונה ואי הוודאות הקיימת בשל השפעתו על מצב המשק והלוויים. הגידול האמור מתווסף להוצאות בסך של כ-676 מיליון ש"ח שנרשמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2019 (שפורסמו במחצית השנייה של חודש מרץ 2020 לאחר התפרצות הקורונה) לנוכח השלכות התפשטות הנגיף כאמור לעיל.

על רקע אי הוודאות הרבה, צופה הבנק כי הפסדי האשראי יגדלו, אך בשלב זה קשה לקבוע באיזו מידה ומתי, בין היתר כתוצאה מתהליכים וצעדים שנוקטים הממשלה ובנק ישראל אשר עשויים לסייע למשק להיחלץ מהמשבר במהירות רבה יותר, אך במידה ולא יצלחו יביאו לדחיה בלבד בהתממשות סיכויי האשראי. כצעד מקדים להשפעת המשבר החליט הבנק להגדיל את ההפרשה הקבוצתית במחצית הראשונה של שנת 2020 כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפסדי האשראי הפרטניים ובמחיקות האוטומטיות שטרם באו לידי ביטוי.

ההוצאה הפרטנית, נטו הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2020 לסך של 405 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 44 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע הן מעלייה בהוצאה הפרטנית ברוטו והן מירידה בהיקפי הריבית בתקופה.

ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה לסך של 1,532 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020, בהשוואה להוצאה בסך של 396 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאה הקבוצתית נבע בעיקרו מגידול בשיעורי ההפרשה בענפי המשק השונים לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלוויים ועל היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. גידול זה התבטא בעיקר בענף המשק אנשים פרטיים, בענפי בינוי ונדל"ן ופעילויות בנדל"ן, בענפי המסחר וכן בענף בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל. כמו-כן, הגידול בהוצאה הקבוצתית, נטו, נבע מגידול בסך של כ-261 מיליון ש"ח בהוצאה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק "המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון"](#) בדוח הדירקטוריון. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.19	30.06.20	30.06.19	30.06.20	
במיליוני ש"ח				
498	678	268	354	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(454)	(273)	(254)	(151)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
44	405	14	203	הוצאה פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
396	1,532	305	925	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
440	1,937	319	1,128	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:				
303	1,278	253	622	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
15	276	11	244	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
119	383	54	263	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
3	-	1	(1)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
440	1,937	319	1,128	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור:				
0.34%	0.45%	0.37%	0.47%	שיעור הוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.62%	1.48%	0.79%	1.69%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.30%	1.30%	0.44%	1.49%	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.15%	0.29%	0.13%	0.32%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
10.87%	14.29%	9.47%	16.09%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.
 *** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.
 **** מחושב על בסיס שנתי.

נמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,680 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,636 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מעמלות הושפעו מהשלכות התפשטות נגיף הקורונה, החל מחודש מרץ. בעקבות הגברת התנודתיות בשווקי ההון ובשערי החליפין ועלייה במחזורי העסקות חל גידול בהכנסות מעמלות בגין פעילות בניירות-ערך. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מכרטיסי אשראי ובדמי ניהול חשבון. כמו-כן, חלה עלייה בהכנסות אחרות מרווח ממכירת נכסים.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.19	30.06.20		30.06.19	30.06.20	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
עמלות						
דמי ניהול חשבונות	430	394	(13.2%)	212	184	
פעילות בניירות-ערך	348	420	13.2%	174	197	
כרטיסי אשראי, נטו	151	130	(38.6%)	88	54	
טיפול באשראי	100	112	6.5%	46	49	
עמלות מעסקי מימון	235	248	5.9%	119	126	
עמלות אחרות	325	305	(17.6%)	165	136	
סך-הכל עמלות תפעוליות	1,589	1,609	(7.2%)	804	746	
סך-הכל אחרות						
סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות אחרות	47	71	69.0%	29	49	
	1,636	1,680	(4.6%)	833	795	

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-3,742 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,869 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-3.3%.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.19	30.06.20		30.06.19	30.06.20	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הוצאות שכר						
שכר	1,858	1,868	2.4%	909	931	
מענקים ותגמול מבוסס מניות	228	57	(74.6%)	126	32	
סך-הכל שכר	2,086	1,925	(7.0%)	1,035	963	
אחזקה ופחת בניינים וציוד						
אחזקה אחרות	638	642	(0.9%)	324	321	
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	1,145	1,175	(14.4%)	633	542	
	3,869	3,742	(8.3%)	1,992	1,826	

* סווג מחדש.

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,925 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,086 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 7.7%. הירידה בהוצאות השכר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, ומירידה בסכום המענק בהתחשב בתשואה להון שהושגה במחצית הראשונה של שנת 2020 לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה וכן מהשלכות הסכם השכר, על פיו התגמול ההוני לעובדים בוטל ובמקומו נתנו תוספות שכר החל מחודש מאי. במחצית הראשונה של 2019 נרשמה הוצאה גבוהה לתגמול הוני, עקב עליית מחיר מניית הבנק. עד כה לא בוצעו שינויים מהותיים בתנאי ההעסקה וההטבות לעובדים אשר משפיעים על הוצאות השכר, אגב התפשטות נגיף הקורונה. במקביל, לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה, החליט הבנק על האצת קצב יישום תוכנית ההתייעלות עליה דווח ביום 8 בינואר 2020.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-642 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-638 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עלייה בשיעור של 0.6%.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,175 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,145 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מהוצאות הפרשי שער משערוך ההפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים לעומת הכנסה בתקופה המקבילה וקוזזה בירידה בהוצאות המשפטיות בגין החקירה לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 436 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 890 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרשה למסים של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 הושפעה בעיקר מהפסדים בחברות בנות שלא נכלל בגינם מס נדחה, מסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר ומהוצאות לא מוכרות בגין שערור הפרשה לחקירה האמריקאית, אשר בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו בגינה הכנסות שערור.

הרווח (ההפסד) הנקי מפעילות מופסקת הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 בהפסד בסך של 109 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 242 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2020 נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבדנד בעין לבעלי המניות. בתקופה המקבילה אשתקד נכלל חלק הבנק ברווחי קבוצת ישראל וכן מרווח נטו ממכירת כ-65% ממניות ישראל כרבעון ברבעון השני של שנת 2019 בסך של 137 מיליון ש"ח.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 בחלקם בהפסד בסך של 10 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 325 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,692 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-0.24 ש"ח, בהשוואה ל-1.27 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.19	30.06.20	30.06.19	30.06.20	
במיליוני ש"ח				
1,681	315	868	128	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11	10	3	5	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,692	325	871	133	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
453	144	102	811	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(84)	211	113	(424)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
369	355	215	387	רווח כולל אחר, לפני מסים
(110)	(124)	(69)	(131)	השפעת המס המתייחס
259	231	146	256	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,940	546	1,014	384	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11	10	3	5	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,951	556	1,017	389	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 בסך של 556 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,951 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל הושפע, מעבר לשינוי ברווח הנקי, מעלייה בהתאמות אגרות-חוב זמינות למכירה בעיקר כתוצאה מעלייה במחירי אגרות-החוב הממשלתיות בעיקר בשל המשך מגמת ירידת הריבית הדולרית הארוכה, בהשוואה לעלייה משמעותית יותר בשווי אגרות-החוב בתקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מירידה בריבית השקלית הארוכה. בנוסף, במחצית הראשונה של שנת 2020 חלה עלייה בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בשל עלייה במרווחים הקונצרניים המשמשים להיוון ההתחייבויות האקטואריות בגין הטבות לעובדים, לעומת ירידה בהתאמות אלו בתקופה המקבילה אשתקד בשל הירידה בריבית השקלית הארוכה כאמור לעיל.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-499.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-463.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019. העלייה נבעה בעיקר מגידול באשראי לציבור, בפיקדונות בבנקים ובהשקעות בניירות-ערך.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

שינוי מיום	יתרה ליום		31.12.19	31.03.20	30.06.20	
	31.12.19	31.03.20				
	במיליוני ש"ח					
	7.7%	1.6%	463,688	491,459	499,280	סך-כל הנכסים
	0.3%	(2.0%)	292,940	299,548	293,700	אשראי לציבור, נטו
	28.3%	26.3%	88,122	89,475	113,033	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	11.8%	(10.7%)	59,486	74,500	66,513	ניירות-ערך
	(100.0%)		849	-	-	השקעה המהווה פעילות מופסקת*
	10.8%	3.2%	361,645	388,566	400,816	פיקדונות הציבור
	(6.2%)	2.9%	26,853	24,491	25,196	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
	(0.4%)	1.0%	38,181	37,632	38,024	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

* החל מהרבעון השני 2019 ועד ליום 9 במרס 2020 בו חולקה יתרת ההחזקה במניות ישראל כדיבידנד בעין, יתרת ההשקעה בקבוצת ישראל, טופלה לפי שיטת השווי המאזני, והוצגה בשורה אחת במסגרת השקעה המהווה פעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1\(ה\)](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

השינוי	ליום		31.12.19	30.06.20	
	31.12.19	30.06.20			
	במיליוני ש"ח				
5.1%	89,256	93,813			אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
(8.8%)	37,944	34,618			אנשים פרטיים - אחר
2.0%	53,833	54,911			בינוי ונדל"ן
(3.2%)	26,176	25,333			מסחר
(0.5%)	15,998	15,919			תעשייה
(5.0%)	22,058	20,954			שירותים פיננסיים
1.0%	47,675	48,152			אחר
0.3%	292,940	293,700			סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.2](#). מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חבויית בעייתיות טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתית⁽¹⁾

31.12.19			30.06.20			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
5,303	861	4,442	5,055	802	4,253	סיכון אשראי פגום
1,746	270	1,476	2,069	178	1,891	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
3,837	597	3,240	3,868	669	3,199	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
10,886	1,728	9,158	10,992	1,649	9,343	סך סיכון אשראי בעייתית*
8,787	1,643	7,144	8,513	1,477	7,036	סיכון אשראי בעייתית נטו
913	-	913	873	-	873	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור א'ג'](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.1](#). ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתית" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח
	31.12.19	30.06.20	
	מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים		
(31.5%)	816	559	אשראי תעודות
(1.6%)	51,134	50,313	ערבויית והתחייבויות אחרות**,*
1.3%	15,640	15,837	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
7.9%	44,695	48,205	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
5.8%	58,323	61,699	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-15,710 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.19: 13,797 מיליוני ש"ח).
** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 88 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 94 מיליוני ש"ח).

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושיאין סחירות בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 30 ביוני 2020 בכ-66.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-59.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019, עלייה בשיעור של כ-11.8% שנבעה בעיקר מרכישה, נטו, של אגרות-חוב של ממשלת ישראל ואגרות-חוב קונצרניות זרות. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020, חלה ירידה בשווי תיק המניות של הבנק בסך של כ-86 מיליוני ש"ח, אשר נבעה מירידה בשווי השוק של המניות בשוק ההון ברבעון הראשון של משבר התפשטות נגיף קורונה, וקוזה בחלקה עקב עלייה בשווקים ברבעון השני. תיק אגרות-החוב הזמין למכירה של הבנק רשם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 עלייה של 252 מיליוני ש"ח. ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמה ירידה בשווי של כ-583 מיליוני ש"ח (מתוכה ירידה בשווי של כ-434 מיליוני ש"ח באגרות-חוב קונצרניות ופיננסיות זרות), ברבעון השני, בעקבות ההתאוששות בשווקים, נרשמה עלייה בשווי תיק אגרות-החוב הזמין בסך של כ-835 מיליוני (מתוכה עלייה בשווי של כ-352 מיליוני ש"ח באגרות-חוב קונצרניות ופיננסיות זרות והשאר באגרות-חוב ממשלתיות). השינויים בשווי תיק אגרות-החוב הזמין למכירה נזקפו לקרן הון. מגמת העלייה בשווקים נמשכה גם בחודש יולי 2020 במהלכו נרשמה עלייה של כ-0.2 מיליארד ש"ח בשווי תיק ניירות הערך של הבנק.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל	מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר			
	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך		
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 ביוני 2020								
68.6%	45,661	-	-	58.4%	38,815	10.3%	6,846	אגרות-חוב ממשלת ישראל
10.8%	7,193	-	-	10.8%	7,193	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.6%	1,080	-	-	1.6%	1,078	0.0%	2	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
81.0%	53,934	-	-	70.8%	47,086	10.3%	6,848	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.6%	374	0.6%	374	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
16.0%	10,638	-	-	16.0%	10,638	-	-	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
16.6%	11,012	0.6%	374	16.0%	10,638	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
2.4%	1,567	-	-	2.4%	*1,565	0.0%	2	מניות
100.0%	66,513	0.6%	374	89.2%	59,289	10.3%	6,850	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2019								
67.3%	40,019	-	-	56.2%	33,417	11.1%	6,602	אגרות-חוב ממשלת ישראל
13.0%	7,730	-	-	13.0%	7,730	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
0.6%	381	-	-	0.6%	378	0.0%	3	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
80.9%	48,130	-	-	69.8%	41,525	11.1%	6,605	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.5%	299	0.5%	299	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
15.6%	9,284	-	-	15.6%	9,284	-	-	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
16.1%	9,583	0.5%	299	15.6%	9,284	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.0%	1,773	-	-	3.0%	*1,771	0.0%	2	מניות
100.0%	59,486	0.5%	299	88.4%	52,580	11.1%	6,607	סך-הכל ניירות-ערך

* שיאין למסחר.

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15ב](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.19		30.06.20		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
5.6%	540	6.8%	751	כרייה וחציבה
7.3%	700	10.6%	1,167	תעשייה
4.0%	387	3.9%	433	חשמל ומים
3.3%	313	5.8%	640	מידע ותקשורת
74.4%	7,129	62.5%	6,873	בנקים ומוסדות פיננסיים
2.7%	259	5.2%	574	מסחר
2.7%	255	5.2%	574	אחרים
100.0%	9,583	100.0%	11,012	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השני	יתרה ליום		
	31.12.19	30.06.20	
	במיליוני ש"ח		
10.83%	361,645	400,816	פיקדונות הציבור
(2.90%)	3,520	3,418	פיקדונות מבנקים
(38.10%)	685	424	פיקדונות הממשלה
10.61%	365,850	404,658	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה בסך של כ-405 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-366 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019. העלייה נובעת בעיקרה ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השני	יתרה ליום		
	31.12.19	30.06.20	
	במיליוני ש"ח		
(15.67%)	723,227	609,928	ניירות-ערך ⁽¹⁾
(19.82%)	92,980	74,550	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת. עיקר הקיטון נובע מירידות בשווקים ופדיונות של לקוחות בתחום קרנות הנאמנות, הגמל והפנסיה.

(2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים גלויים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-25.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019, קיטון בשיעור של כ-6.2% שנבע מפירעונות של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-2.3 מיליארד ש"ח, שקוזז על-ידי הנפקת כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.06 מיליארד ש"ח.

טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 ביוני 2020		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
11,066	12,818	10,625	12,264	כתבי התחייבות נדחים
13,861	14,035	12,765	12,932	אגרות-חוב
24,927	26,853	23,390	25,196	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

בחודש מאי 2020 הבנק הנפיק, באמצעות הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הגיוסים של הבנק) סדרה של כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.06 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות הנדחים האמורים מהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק, הם צמודים למדד ונושאים ריבית שנתית בשיעור 2.59%, לפירעון בשנת 2031 עם אפשרות לפדיון מוקדם ביוזמת הבנק (ובאישור הפיקוח על הבנקים) בשנת 2026. בחודש יולי 2020, לאחר תאריך הדוחות הכספיים, הפועלים הנפקות ביצעה פדיון מוקדם חלקי של שטרי ההון הנדחים סדרה 1 בתמורה לסך של 596 מיליוני ש"ח.

בחודש מאי 2020 פרסם הבנק תשקיף מדף אשר יאפשר לבנק להנפיק מניות וניירות-ערך המירים למניות, אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות-ערך אחרים. למועד פרסום הדוח, הבנק נערך לביצוע הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדי קרן על-ידי המרה כפוייה למניות רגילות של הבנק על-פי תשקיף המדף האמור וכן נערך לגיוס אגרות-חוב רגילות באמצעות הפועלים הנפקות. הבנק פועל לביצוע גיוסים מעת לעת של חוב והון רוברד 2 בהתאם לנדרש ולתנאי השוק.

טבלה 2-18: מכשירים נגזרים

31.12.19			30.06.20			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
532,142	7,105	6,375	444,085	9,093	7,865	חוזי ריבית
312,037	3,982	3,762	335,763	3,664	3,585	חוזי מטבע
51,920	991	991	73,092	1,582	1,576	חוזים בגין מניות
1,667	15	15	362	37	37	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
897,766	12,093	11,143	853,302	14,376	13,063	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2020 הינו 1,335,898,103 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 1,479,008 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-15.7% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

דיבידנדים

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה ונדחו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם נדחה.

לאור אי הודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים (ראה [ביאור 1.10](#), בתמצית הדוחות הכספיים), מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה [גם ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019.

ביום 9 במרס 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

על רקע הודעת המפקחת על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבעה (ראה [סעיף 2 לעניין הלימות הון](#) להלן) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקת מרווחים שוטפים.

טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
02.02.2020	09.03.2020	באגורות	במיליוני ש"ח
		*53.937	**720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חושב בהתבסס על שווי מניות ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח). בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט.

** שולם כדיבידנד בעין במניות. הסכום הנקוב הינו על-פי מחיר מניית ישראלכרט בבורסה ביום 8 במרץ 2020.

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים הרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2019 ו-2020 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 30%-ו-20%, בהתאמה.

יעד הלימות ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). דרישות הון אלה יהיו בתוקף למשך שישה חודשים ובמידת הצורך יוארכו בשישה חודשים נוספים ולאחר מכן, ככל שרלוונטי, יידרש הבנק להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל ששנשחק, על פני שנתיים.

ליחסי ההון המזעריים התוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.26%-ו-12.76%, בהתאמה (במקום 10.26%-ו-13.76% לפני הוראת השעה). בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

תכנון וניהול ההון על-ידי הבנק

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי ("התייעלות בתחום הנדל"ן"). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. במכתב מיום 16 בדצמבר 2019 הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2021. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. התוכנית נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש ינואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 352 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון ליום 31 בדצמבר 2019. התוכנית נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2020 לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון מוערכת בכ-0.18% ליום 30 ביוני 2020.

הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מאי 2020 הבנק הנפיק, באמצעות הפועלים הנפקות, סדרה של כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.06 מיליארד ש"ח המהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. לפרטים אודות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים שביצעה הפועלים הנפקות, ראה [ביאור 9.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2020, לאחר תאריך הדוחות הכספיים, הפועלים הנפקות ביצעה פדיון מוקדם חלקי של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בתמורה לסך של 596 מיליוני ש"ח. בעקבות ההחלטה על פירעון מוקדם חלקי, כפי שפורסמה ב-16 ביוני 2020, הסכום שנפדה לא מוכר בהון הפיקוחי החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% והשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. השפעת הנחיה זו בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600% על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 30 ביוני 2020 הינה קיטון נוסף של כ-0.04%.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

בחודש יוני 2020 הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף (המוחזק בשיעור של כ-70%) בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק וזאת בהתחשב בין היתר בנסיבות המיוחדות של בנק פוזיטיף, של קו האשראי שניתן לו על-ידי הבנק ושל מערכת היחסים עם בעל מניות המיעוט ומאמצי הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף (ראה [סעיף 2.6.3](#) חברות עיקריות להלן), בשל המצב המתגבר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיף. לדרישת הפיקוח על הבנקים, בשל התמחור האמור נוכתה יתרת קו האשראי בסך של כ-173 מיליוני ש"ח מההון הפיקוחי. ההשפעה של הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 הינה קיטון של כ-0.05%.

חכירות

השפעת יישום תקן חשבונאות בנושא חכירות במועד אימוץ התקן ביום 1 בינואר 2020 הינה קיטון של כ-0.04% ביחס הון עצמי רובד 1 וקיטון של כ-0.05% ביחס הון הכולל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#).

ערבויות עם מקדמי המרה מופחתים

בחודש אוגוסט 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי 203. בהתאם לטייטה קבע הפיקוח על הבנקים מקדמי המרה מופחתים לערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינוי בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה.

מקדמי המרה יהיו זהים למקדמי המרה של ערבויות חוק המכר, כלומר 10% אם הדירה נמסרה למשתכן ו-30% אם הדירה טרם נמסרה למשתכן. השפעת יישום הטייטה, ככל שתיושם, בהתבסס על נתוני הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 מוערכת בעלייה של 0.03% עד 0.04% ביחס הון עצמי רובד 1 ובעלייה של 0.04% עד 0.05% ביחס הון הכולל.

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
38,795	39,852	38,300	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
733	733	488	הון רובד 1 נוסף
39,528	40,585	38,788	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,707	10,261	9,730	הון רובד 2
49,235	50,846	48,518	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
309,303	305,381	312,747	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,528	3,578	4,769	סיכונים שוק
23,556	24,032	23,428	סיכון תפעולי
336,387	332,991	340,944	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.53%	11.97%	11.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.75%	12.19%	11.38%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	15.27%	14.23%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.27%	10.26%	9.26%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.77%	13.76%	12.76%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה **ביאור 9.ט**. בתמצית הדוחות הכספיים.

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 733 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2020, 883 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 ו-533 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2019 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה בסעיף זה לעיל) הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-1: יחס מינוף

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
39,528	40,585	38,788	הון רובד 1*
519,648	511,322	556,182	סך החשיפות*
			באחוזים
7.61%	7.94%	6.97%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) לעיל). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2020, המוערכת בכ-0.1% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

הקיטון ביחס המינוף ליום 30 ביוני 2020 נובע בעיקר מגידול בסך החשיפות, בין היתר לאור עלייה בצרכי האשראי של הלקוחות לאור ההרעה שנוצרה בסביבת הפעילות הכלכלית במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה, ובשל הקיטון בהון עקב חלוקת יתרת מניות ישראל כדבידנד בעין לבעלי המניות.

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	2,359	91	2,268	1	500	29	297	188	496	17	740
עמלות והכנסות אחרות	795	9	786	62	33	21	98	65	189	33	285
סך הכנסות	3,154	100	3,054	63	533	50	395	253	685	50	1,025
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1,128	69	1,059	-	(1)	(4)	212	95	250	2	505
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,826	115	1,711	24	108	39	78	81	422	47	912
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	200	(84)	284	39	426	15	105	77	13	1	(392)
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת	73	(10)	83	3	145	8	54	47	17	-	(191)
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	128	(74)	202	36	282	7	51	30	(4)	1	(201)
הפסד מפעילות מופסקת	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	133	(71)	204	36	284	7	51	30	(4)	1	(201)
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628	129,527
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374	150,605

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח											
2,632	110	2,522	1	579	17	273	189	570	46	847	רווח מימוני, נטו
833	14	819	36	21	27	97	68	204	34	332	עמלות והכנסות אחרות
3,465	124	3,341	37	600	44	370	257	774	80	1,179	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
319	22	297	-	1	4	148	(8)	90	-	62	
1,992	255	1,737	77	106	38	79	82	417	45	893	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
1,154	(153)	1,307	(40)	493	2	143	183	267	35	224	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
441	(2)	443	(9)	180	1	44	60	85	9	73	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
717	(151)	868	(31)	317	1	99	123	182	26	151	
רווח נקי מפעילות מופסקת											
151	-	151	151	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
871	(147)	1,018	120	316	1	99	123	182	26	151	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
292,635	16,251	276,384	-	-	1,694	65,213	28,531	54,107	899	125,940	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	38,219	21,501	61,702	32,629	135,153	

* סווג מחדש - בעיקר עקב הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" וסווג מחדש מהמגזרים העסקיים למגזרים "משקי בית" ו-"בנקאות פרטית". בנוסף, חלק מהנתונים סווג מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
4,857	226	4,631	1	922	72	604	384	1,047	50	1,551	רווח מימוני, נטו
1,680	19	1,661	93	65	49	203	137	410	77	627	עמלות והכנסות אחרות
6,537	245	6,292	94	987	121	807	521	1,457	127	2,178	סך הכנסות
1,937	107	1,830	-	-	4	537	174	456	2	657	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,742	316	3,426	140	210	79	152	156	822	90	1,777	הוצאות תפעוליות ואחרות
858	(178)	1,036	(46)	777	38	118	191	179	35	(256)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
436	(14)	450	5	300	18	61	98	89	14	(135)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
424	(164)	588	(51)	479	20	57	93	90	21	(121)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
325	(158)	483	(160)	483	20	57	93	90	21	(121)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628	129,527	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374	150,605	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 22-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
4,998	261	4,737	3	826	51	555	381	1,139	92	1,690	רווח מימוני, נטו
1,636	26	1,610	69	42	52	188	138	406	67	648	עמלות והכנסות אחרות
6,634	287	6,347	72	868	103	743	519	1,545	159	2,338	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
440	18	422	-	3	3	159	(7)	133	-	131	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,869	425	3,444	119	218	78	157	162	835	90	1,785	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
2,325	(156)	2,481	(47)	647	22	427	364	577	69	422	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
890	20	870	(10)	224	7	150	129	202	22	146	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,439	(176)	1,615	(37)	427	15	277	235	375	47	276	רווח נקי מפעילות מופסקת
242	-	242	242	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,692	(169)	1,861	205	431	15	277	235	375	47	276	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
292,635	16,251	276,384	-	-	1,694	65,213	28,531	54,107	899	125,940	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	38,219	21,501	61,702	32,629	135,153	

* סווג מחדש - בעיקר עקב הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" וסווג מחדש מהמגזרים העסקיים למגזרים "משקי בית" ו-"בנקאות פרטית". בנוסף, חלק מהנתונים סווג מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-121 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 276 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי האשראי וירידה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-1,551 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,690 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים של האשראי וכן במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות כתוצאה מירידת שיעור הריבית הדולרית. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי לדיור.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-627 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-648 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בדמי ניהול חשבונות ועמלות כרטיסי אשראי, שקוזזו בחלקן מעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-657 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-131 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין לרבות הפרשות בגין הלוואות לדיור, לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלוויים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-1,777 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,785 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות השכר אשר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, ומירידה בסכום המענק בהתחשב בתשואה להון שהושגה במחצית הראשונה של שנת 2020 לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה וכן מהשלכות הסכם השכר, על פיו התגמול ההוני לעובדים בוטל ובמקומו יינתנו תוספות שכר החל מחודש מאי. במחצית הראשונה של 2019 נרשמה הוצאה גבוהה לתגמול הוני, עקב עליית מחיר מניית הבנק. מנגד, חלה עלייה בהוצאות בשל שינוי הערכות הבנק בנוגע ליתרת התחייבות תלויה.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-130 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-94 מיליארד ש"ח, אשראי צרכני בסך של כ-31 מיליארד ש"ח וכרטיסי אשראי בסך של כ-5 מיליארד ש"ח), בהשוואה לכ-128 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-89 מיליארד ש"ח, אשראי צרכני בסך של כ-34 מיליארד ש"ח וכרטיסי אשראי בסך של כ-5 מיליארד ש"ח).

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-150.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-134.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה נובעת בעיקרה ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-21 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו שקוזזה בחלקה על-ידי עלייה בעמלות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-50 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב ירידת שיעור הריבית הדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-77 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-67 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-0.6 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2019.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-34.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-90 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-375 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נבע מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומירידה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-1,047 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,139 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל ירידת שיעור הריבית הדולרית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-456 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-133 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין, לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלוויים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-822 מיליון ש"ח בהשוואה ל-835 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות השכר אשר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, ומירידה בסכום המענק בהתחשב בתשואה להון שהושגה במחצית הראשונה של שנת 2020 לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה וכן מהשלכות הסכם השכר, על פיו התגמול ההוני לעובדים בוטל ובמקומו יינתנו תוספות שכר החל מחודש מאי. במחצית הראשונה של 2019 נרשמה הוצאה גבוהה לתגמול הוני, עקב עליית מחיר מניית הבנק.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-54.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-54.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-71.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-61.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה נובעת בעיקרה ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-93 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-235 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-174 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין, לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. בנוסף, הגידול נבע גם מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין חובות בעייתיים וכן מעלייה בהוצאה על בסיס פרטני. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-31.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-29.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-26.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-24.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-57 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-277 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שקוזזה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו ועל-ידי עלייה בעמלות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-604 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-555 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מפעילות חדר עסקות בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשוק וכן עקב עלייה בהיקף האשראי והפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-203 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-188 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ומעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-537 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 159 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין, לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. בנוסף, הגידול נבע גם מעלייה בהוצאה על בסיס פרטני בגין ירידה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-67.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-67.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-45.0 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2019.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-20 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-72 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מפעילות חדר עסקות בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשווקים. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-1.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-54.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-48.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-483 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-431 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-922 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-826 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים. בנוסף, חל גידול בהכנסות מפעילות חדר עסקות בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשוק בעקבות התפשטות נגיף קורונה. כמו-כן, חלה עלייה ברווח כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה וחלה עלייה ברווחים מהשקעה באגרות-חוב. מנגד, חלו הפסדים מהשקעה במניות, אשר נבעו מירידה בשווי השוק של המניות בשוק ההון ברבעון הראשון בשל משבר התפשטות נגיף קורונה, וקוזזו בחלקם עקב עלייה בשווי השוק ברבעון השני. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור עלית המדד הידוע בין התקופות. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-65 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות סינדיקציה. לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי](#) בסקירת הסיכונים להלן.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-160 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 205 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם בסך של 51 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקר מהוצאה לשיעור ההתחייבות בגין ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, בהשוואה להכנסה בתקופה המקבילה אשתקד שבו חלה ירידה בשער הדולר. מנגד, גידול ברווח ממכירת נכסים וקיטון בהוצאות המשפטיות הקשורות לחקירה האמריקאית קיזזו גידול זה.

כמו-כן, מגזר אחר כולל הפסד המיוחס לפעילות מופסקת אשר הסתכם בסך של 109 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020, בהשוואה לרווח בסך של כ-242 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד מפעילות מופסקת במחצית הראשונה של שנת 2020 נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות. בתקופה המקבילה נכלל חלק הבנק ברווחי קבוצת ישראל וכן רווח ממכירת 65% ממניות ישראל.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-158 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 169 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות, אשר קוזזו בחלקם על-ידי רישום הוצאות בגין שיעור ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- ההפסד של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-22 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020 בהשוואה לרווח של כ-74 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נבע ברובו מעלייה בהוצאות הפסדי אשראי כתוצאה מגידול בשיעור ההפרשה הקבוצתית לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת גיף הקורונה על מצב המשק והלווים, וכן מקיטון ברווח המימוני, נטו.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-121 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020 בהשוואה להפסד בסך של כ-216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מירידה בהוצאות המשפטיות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. עם זאת, במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין שיעור ההפרשה לחקירה האמריקאית מול הכנסה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, במחצית הראשונה של שנת 2019 נרשם הפסד בגין עסקה למכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שוויץ.
- במחצית הראשונה של שנת 2020 הוכר הפסד מירידת-ערך בגין ההשקעה בפוזיטיב בסך של 30 מיליון ש"ח והבנק העמיד את חלקו בהון של פוזיטיב על סך של 3 מיליון ש"ח.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-14.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. הקיטון נבע מהעברת מרבית תיק האשראי הקיים בבנק הפועלים לוקסמבורג לישראל.

• האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-13.6 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2019. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-11.2 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-4.7 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2019.

• ליום 30 ביוני 2020 נותרו בבנק הפועלים לוקסמבורג יתרות אשראי לציבור בסך של כ-0.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. זאת עקב העברת מרבית תיק האשראי הקיים לישראל.

• האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.4 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה לסוף שנת 2019.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-18.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-16.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-18.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-16.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

• בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-7.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-10.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-8.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלואות לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,359	-	501	81	381	269	240	335	552	רווח מימוני, נטו
795	65	26	13	130	86	12	125	338	עמלות והכנסות אחרות
3,154	65	527	94	511	355	252	460	890	סך ההכנסות
1,128	-	(1)	69	241	123	244	159	293	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,826	10	128	117	154	122	79	314	902	הוצאות תפעוליות ואחרות
200	55	400	(92)	116	110	(71)	(13)	(305)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
73	20	132	(15)	44	44	(30)	(9)	(113)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
128	35	269	(77)	72	66	(41)	(4)	(192)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
133	35	271	(74)	72	66	(41)	(4)	(192)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,700	-	2,714	12,772	73,868	40,920	93,898	31,095	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	-	36,965	17,927	54,461	28,060	-	52,853	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לוקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,632	13	548	98	363	275	204	407	724	רווח מימוני, נטו
833	31	33	18	117	91	15	145	383	עמלות והכנסות אחרות
3,465	44	581	116	480	366	219	552	1,107	סך ההכנסות
319	-	2	22	116	13	12	89	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,992	84	102	253	155	131	74	307	886	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,154	(40)	477	(159)	209	222	133	156	156	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
441	(11)	155	(2)	69	78	44	55	53	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(29)	326	(157)	140	144	89	101	103	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
151	151	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
871	122	325	(153)	140	144	89	101	103	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
288,623	-	1,792	12,654	75,718	38,687	85,333	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
4,857	20	905	205	772	556	475	714	1,210	רווח מימוני, נטו
1,680	99	52	27	267	188	27	276	744	עמלות והכנסות אחרות
6,537	119	957	232	1,039	744	502	990	1,954	סך ההכנסות
1,937	-	4	107	529	298	276	299	424	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,742	139	222	320	301	239	153	608	1,760	הוצאות תפעוליות ואחרות
858	(20)	731	(195)	209	207	73	83	(230)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
436	15	284	(20)	86	87	30	33	(79)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
424	(35)	449	(175)	123	120	43	50	(151)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
325	(144)	453	(169)	123	120	43	50	(151)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,700	-	2,714	12,772	73,868	40,920	93,898	31,095	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	-	36,965	17,927	54,461	28,060	-	52,853	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
4,998	31	797	235	726	539	398	822	1,450	רווח מימוני, נטו
1,636	61	73	34	233	180	30	288	737	עמלות והכנסות אחרות
6,634	92	870	269	959	719	428	1,110	2,187	סך ההכנסות
440	-	4	18	96	14	19	167	122	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,869	139	205	426	298	253	145	614	1,789	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,325	(47)	661	(175)	565	452	264	329	276	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
890	(16)	209	15	204	165	93	121	99	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,439	(31)	456	(190)	361	287	171	208	177	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
242	242	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
1,692	211	460	(183)	361	287	171	208	177	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
288,623	-	1,792	12,654	75,718	38,687	85,333	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

2.2. חברות עיקריות

2.2.1. קבוצת ישראלכרט

בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור 65.2% מהונה של ישראלכרט.

עד לתום הרבעון הראשון של שנת 2019 כלל הבנק את חלקו 98.2% מרווחי ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שטופלה לפי שיטת השווי המאזני.

ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראלכרט, כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבוססה במועד חלוקתן. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. כמו-כן, החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראלכרט ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים נוספים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראלכרט, ראה [ביאור 3.1.8 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

לפרטים נוספים בדבר שומות מע"מ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו, ראה [ביאור 2.1.8 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

2.6.2 Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שווייץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשווייץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שווייץ. הבנק פועל להחזרת רישיון הבנק ויציאת החברה מגדר אחריותה הפיקוחית של ה-FINMA. ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2020 של הפועלים שווייץ הסתכם בסך של 28 מיליון פרנק שווייצרי בהשוואה להפסד בסך של 67 מיליון פרנק שווייצרי בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מירידה בהוצאות המשפטיות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. עם זאת, במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין שערורן ההפרשה לחקירה האמריקאית מול הכנסה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, במחצית הראשונה של שנת 2019 נרשם הפסד בגין עסקה למכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שווייץ. בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ו-FIFA שהוכרה בדוחות הכספיים של הרבעון הרביעי לשנת 2019 ועל מנת שהפועלים שווייץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשווייץ, השקיע הבנק סכום של 95 מיליון פרנק שווייצרי בחודש מרץ 2020, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור. סך השקעת הבנק בפועלים שווייץ ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-560 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-315 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. לפרטים בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10ז](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר סיום חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.6.3 Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, המוחזק בשיעור של 69.83% על-ידי הבנק והפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקודנות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה. המצב הכלכלי בתורכיה הוחמר בעקבות מגיפת הקורונה. הלירה התורכית פוחדת במחצית הראשונה בכ-15% מול הדולר ופרמיות הסיכון שנמדדות על-ידי ה-CDS עלו באופן ניכר. הבנק המרכזי הפחית את הריבית לרמה של 8.25%. לאור המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה, במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש אוקטובר 2019 התקשר הבנק, במשותף עם בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף, עם בנק השקעות תורכי שסייע באיתור רוכשים פוטנציאליים. הבנק מעריך כי אינו צפוי להשיב את מלוא סכום ההשקעה בחברה, וסביר שמרבית התמורה תהיה מותנית. כמו-כן, לבעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף טענות כנגד הבנק בקשר עם ההשפעה, לכאורה, של האמור על התוצאות של בנק פוזיטיף. המנהל הכללי של הבנק התפטר במהלך יולי 2020. בעקבות חילוקי הדעות השונים, הבנק מנהל דיאלוג מתמשך עם בעל מניות המיעוט, לגבי אופי התנהלות בנק פוזיטיף ופעילות הדירקטוריון שלו. במסגרת הדיאלוג כאמור, נדונות חלופות שונות לגבי חלוקת התמורה הצפויה להתקבל בעת מכירת בנק פוזיטיף. בעקבות הצעה שקיבל הבנק לרכישת בנק פוזיטיף ובהתחשב בדיונים על החלופות השונות עם בעל המיעוט כאמור, הבנק עדכן את השווי ההוגן של התמורה הצפויה והעמיד את שווי ההשקעה בהון בסך של כ-3 מיליון ש"ח (בהשוואה ל-33 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019) ורשם הפרשה לירידת-ערך על סך 30 מיליון ש"ח. סמוך לאישור הדוחות הכספיים התקבלה בבנק הצעה נוספת ממציע אחר, הטובה מזו הנזכרת לעיל. בין היתר בהתחשב במצב בתורכיה, בנסיבותיו של בנק פוזיטיף וגם על בסיס ניסיון העבר, אין באפשרות הבנק להעריך את סיכויי התממשותה. עוד יצוין כי בחודש ינואר 2019 בנק ישראל הנחה את הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בחישוב יחס ההון המאוחד בגין הפעילות בבנק פוזיטיף החל משנת 2020. לפרטים ראה [פרק הון והלימות הון לעיל](#). יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-672 מיליון לירות תורכיות (כ-340 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 641 מיליון לירות תורכיות (כ-372 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2019. התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו בהפסד של כ-40 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד של כ-7 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד, שנבע בעיקר מגידול משמעותי בהוצאות להפסדי אשראי עקב המצב הכלכלי בתורכיה. סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2020, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך של ההשקעה כאמור לעיל, הסתכמה ב-107 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון, ו-104 מיליון ש"ח בקווי אשראי שהועמדו לבנק פוזיטיף), בהשוואה לכ-154 מיליון ש"ח (33 מיליון ש"ח בהון ו-121 מיליון ש"ח בהלוואות כאמור) בסוף שנת 2019. לעניין ניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [פרק 2.3.2 הון, הלימות הון ומינוף](#). לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019" וב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020".

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציית. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול הבנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות המפקח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים. מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, והממונה על החטיבה הקמעונאית הגב' ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה ["דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019"](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
- **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה ["דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020"](#).

הסיכונים

סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף כמו גם צעדי הממשלות בישראל ובעולם להתמודדות עמו, יצרו פגיעה משמעותית בפעילות העסקית בארץ ובעולם המקיפה את מרבית ענפי המשק, אם כי קיימים תחומים בהם הפגיעה מובהקת וברורה כגון תעופה, תיירות, מסחר בקניונים, הסעדה, ארועים, בילוי ופנאי ואנרגיה. היכולת להתמודד עם הפגיעה הכלכלית תלויה בגורמים רבים אשר אינם ברורים מספיק בשלב זה ואשר כוללים את מהירות החזרה לשגרה בענפים השונים, יכולת העסקים ומשקי הבית להתמודד עם המשבר באמצעות שינוי תהליכים ומציאת פתרונות חליפיים, תמיכת הממשלה, התאוששות המסחר העולמי ועוד גורמים נוספים. יוצאים מהכלל תחומים בהם הביקוש עלה והתנאים לא יצרו פגיעה מהותית עסקית כגון בתי מרקחת, מסחר במזון. בעקבות המשבר, גדל באופן חד שיעור מבקשי התעסוקה והשלכות המשבר מייצרות גם בקרב משקי הבית אי ודאות כלכלית משמעותית. הבנק פועל לתמוך בלקוחותיו בתקופת המשבר תוך התחשבות בהשפעות המשבר על סיכון האשראי ולצורך כך ביצע מספר צעדים המפורטים בפרק 2.1.3 לעיל.

על רקע אי הוודאות הרבה, צופה הבנק כי הפסדי האשראי בפועל, עשויים לגדול אך בשלב זה קשה לקבוע באיזו מידה ומתי, בין היתר כתוצאה מתהליכים וצעדים שנוקטים הממשלה ובנק ישראל ואשר עשויים לסייע למשק להחליץ מהמשבר במהירות רבה יותר, אך במידה ולא יצלחו יביאו לדחיה בלבד בהתממשות סיכונים האשראי.

במסגרת היערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים פנימיים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק ובפרט, הבנק בוחן את השלכות המשבר הפוטנציאליות על תיק האשראי וזאת גם ככלי תומך לבחינת נאותות הפסדי האשראי. יודגש כי תרחישים כאמור מבוצעים בגישות שונות הנהוגות בכל בנק והתלויות באופן ניהול הסיכונים של כל תאגיד בנקאי ובגישתו הפנימית ולפיכך יתכנו הערכות שונות, לעיתים אף באופן מהותי בין התאגידים הבנקאים השונים בהתאם לתרחישים השונים שערך כל תאגיד בנקאי לפי גישתו ואומדנים שונים בין התאגידים הבנקאיים גם בהינתן אותו מערך הנחות. בהתאם לתרחיש שערך הבנק רמת הפסדי האשראי האפשריים של הבנק בשנה הקרובה עשויה להגיע, בהסתברות שאינה זניחה, ככל שיתממשו נתוני התרחיש וככל שהשפעת נתוני התרחיש על איכות התיק תהיה על-פי המודלים וההנחות שנקטו, לטווח שבין 2.4 מיליארד ש"ח ל-4.8 מיליארד ש"ח.

על רקע האמור לעיל, גם ברבעון זה החליט הבנק להגדיל את יתרת הפרשה הקבוצתית, אשר מסתכמת לתאריך הדוחות הכספיים בכ-5.1 מיליארד ש"ח וזאת בכדי ליצור יתרת הפרשה קבוצתית גבוהה יותר המהווה "כרית ביטחון" אל מול התממשות אפשרית בעתיד של הפסדי האשראי הפרטניים ובמחיקות האוטומטיות, קרי: הכרה בהפסדי אשראי גבוהים יותר במחצית הראשונה של 2020, על-ידי הגדלת יתרת הפרשה הקבוצתית אל מול התממשות עתידית אפשרית של הפסדים פרטניים ומחיקות אוטומטיות. יודגש כי נוכח אי הוודאות הרבה השוררת והקושי הקיים בזיהוי מלא של הפסדי האשראי, בין היתר נוכח דחיית התשלומים ללווים כפי שתואר לעיל, חיזוי הפסדי אשראי בעיצומו של המשבר הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן.

בתרחיש הייחוס אשר שימש את הבנק לאתגור יתרת הפרשה הקבוצתית הניח הבנק כי התוצר מתכווץ בחדות בשני הרבעונים הראשונים של השנה ומתאושש בהמשך. התוצר שהונח בתרחיש זה צפוי ברבעון הרביעי של שנת 2020 להיות נמוך בכ-9% מהמקביל לו בשנה שקדמה כאשר במחצית הראשונה של שנת 2021 הונחה עלייה של 10% (במונחים שנתיים), הנחה נוספת בתרחיש היא ששיעור האבטלה עולה עד לרמה של כ-16% בשיא (כולל חל"ת) ויורד לרמה של 10% ביוני 2021 וכי מחירי הדיור יורדים באופן מתון בארבעת הרבעונים הבאים עד ליוני 2021. ריבית בנק ישראל בתרחיש האמור נותרת ברמה של 0.1% בארבעת הרבעונים הבאים. כמו-כן התרחיש מניח כי יוותרו הגבלות בגין נגיף הקורונה ולא תהיה חזרה לשגרה מלאה בתקופה הקרובה בעקבות הצורך בנקיטת אמצעי זהירות בריאותיים.

הפרמטרים העיקריים הנכללים בתרחיש ואשר להערכת הבנק ישפיעו על גובה הפסדי האשראי הצפויים ואשר לגביהם קיימת אי ודאות משמעותית הינם שיעור האבטלה ושיעור צמיחת התוצר.

כניתוח רגישות נבחנו השפעות מחמירות יותר מאשר אלו שנכללו בתרחיש הייחוס לשינויים בשני הפרמטרים הנ"ל. בהתאם לניתוח הרגישות במידה ושיעור האבטלה יהיה גבוה ב-2.4-2.0 נקודות האחוז לאורך התרחיש וכן שיעור הצמיחה בתוצר נמוך בעד 4.0 נקודות האחוז, השפעת תרחיש זה הינה גידול של כ-0.6 מיליארד ש"ח בהפסדי האשראי בתרחיש בארבעת הרבעונים הקרובים ביחס לקצה הפסימי של התרחיש.

בנוסף נבחנו תרחיש מתון יותר המניח שיעור האבטלה נמוך ב-2.4-2.0 נקודות האחוז לאורך התרחיש וכן שיעור הצמיחה בתוצר גבוה יותר עד 4.0 נקודות האחוז בשלב ההתאוששות. השפעת ניתוח רגישות זה על הפסדי האשראי בפועל האפשריים בארבעת הרבעונים הקרובים מייצרת קיטון של כ-1.7 מיליארד ש"ח בהפסדי האשראי בתרחיש לעומת הקצה הפסימי של תרחיש הייחוס המתואר לעיל. צעדי הממשלה בהמשך הדרך משפיעים אף הם על הערכת הפסדי האשראי הצפויים וככל שיינתן סיוע ממשלתי לעסקים ולפרטיים צפוי קיטון נוסף בהפסדי האשראי. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם.

מאחר שהשינוי בהפרשה להפסדי אשראי נובע בעיקרו כתוצאה מהגדלת הפרשה הקבוצתית כדי לבטא תחזית לגידול עתידי בהפסדי האשראי, השינוי אינו ניכר ביחס למדדים לאיכות תיק האשראי אשר מושפעים בעיקר ממצב התיק הנוכחי, כגון שיעור החוב הפגום ושיעור החוב הבעייתי אשר פחתו במחצית הראשונה של השנה ויכול שהדבר נובע גם מדחיות תשלומים ללווים כפי שתואר לעיל.

כפי שתואר לעיל, בשל אי הוודאות הרבה השוררת בשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המשבר והיקפן על הבנק, יודגש כי הנחות שונות היו יכולות להביא לתוצאות שונות אף באופן מהותי מאילו המתוארות לעיל וכמו-כן עשויות להביא לתוצאות שונות בין התאגידים הבנקאיים השונים. הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בפרק 1.1 לעיל, הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים.

ייצוב לוויים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לוויים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה ממשבר התפשטות נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים
- השינוי הוא לזמן קצר

לעניין קביעת מצב פיגור - חובות שלא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחיה בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה, לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחייה. כאשר בוצעה דחיית תשלומים בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיד את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית. ייתכן שאילולא הקפאת מניין ימי הפיגור ביחס לתשלומים שנדחו, כאמור לעיל, יתרת החובות בפיגור הייתה גבוהה יותר. כמו-כן, לגבי הלוואות לדיור שלא היו בעייתיות במועד דחיית התשלומים כאמור לעיל, הובהר כי כאשר ניתנת דחיית תשלומים נוספת, אשר מצטברת לדחייה של יותר מ-6 חודשים, וככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שחלה ירידה בסיכויי הפירעון של אותן הלוואות, על הבנק להפעיל שיקול דעת ולבחון האם נדרש לסווג את הלוואות כחוב בעייתי.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 11](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הבנק העמיד לרשות לקוחותיו כלים, מוצרי אשראי ומוצרים נוספים להתמודדות עם המשבר. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגיד.

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל.

טבלה 1-3: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים⁽¹⁾, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

ליום 30 ביוני 2020		
יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים ⁽²⁾	מזה: סכומים בפיגור של 30 ימים או יותר ו/או סווגו כבעייתיים	יתרת התשלומים שנדחו בפועל ⁽²⁾
במיליוני ש"ח		
15,685	881	1,355
19,896	345	355
5,105	24	532
40,686	1,250	2,242
2,801	81	76
43,487	1,331	2,318

(1) היתרה מייצגת את סך החובות שבוצעו לגביהם שינויים בתנאים עד וכולל 30 ביוני 2020 לרבות חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה. שינויים אלה כוללים דחיית תשלומי קרן ו/או ריבית לתקופה שאינה עולה על שישה חודשים.

(2) בסמוך למועד הפרסום הסתכמה יתרת האשראי המצטברת בגינה נדחו תשלומים לסך של כ-45 מיליארד ש"ח (לרבות יתרות אשראי שתקופת הדחייה בגינן הסתיימה. יתרת האשראי למועד הפרסום שעדיין נמצאת בדחייה נמוכה משמעותית) ויתרת התשלומים שנדחו בפועל הסתכמה לסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח.

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, החליטה המדינה על קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלוויים:

- ריבית: שנה ראשונה ריבית אפס (משולמת על-ידי המדינה לבנק), שנה שנייה ואילך, פריים+1.5%.
- תקופה: עד 5 שנים, כולל תקופת גרייס עד 12 חודשים.
- ביטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.
- סכום הלוואה:
- במסלול הכללי: 24% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליוני ש"ח, הנמוך מבניהם.
- במסלול המוגבר: 24% מהמחזור השנתי של הלקוח או 10 מיליוני ש"ח, הנמוך מבניהם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

עד כה כ-78% מהאשראי בערבות מדינה ניתן לעסקים קטנים וזעירים וכ-22% נוספים לעסקים בינוניים וגדולים. הסיכון באשראי זה מגודר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק ב-21 ליוני 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שנפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה מעל 50% במחזור ההכנסות שלהם בחודשים אפריל עד יוני 2020 בהשוואה לאותם חודשים אשתקד, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

טבלה 2-3: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

ליום 30 ביוני 2020	במיליוני ש"ח
2,942	עסקים קטנים וזעירים
685	עסקים בינוניים
149	עסקים גדולים
3,776	סך - הכל

טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור⁽¹⁾

יתרה ליום 31.12.19		יתרה ליום 30.06.20					
סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי
במיליוני ש"ח							
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾							
290,053	35,659	87,802	166,592	283,779	30,263	90,824	162,692
סיכון אשראי מאזני							
140,452	21,009	7,259	112,184	147,288	21,460	7,529	118,299
סיכון אשראי חוץ-מאזני							
430,505	56,668	95,061	278,776	431,067	51,723	98,353	280,991
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי							
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
6,674	2,133	1,198	3,343	17,549	4,404	2,980	10,165
א. לא בעייתי - מאזני							
-	-	-	-	-	-	-	-
ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾							
3,240	48	-	3,192	3,199	41	-	3,158
(1) השגחה מיוחדת							
1,476	96	700	680	1,891	75	725	1,091
(2) נחות							
4,442	762	2	3,678	4,253	769	1	3,483
(3) פגום							
15,832	3,039	1,900	10,893	26,892	5,289	3,706	17,897
סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
3,028	89	8	2,931	4,469	220	42	4,207
סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
18,860	3,128	1,908	13,824	31,361	5,509	3,748	22,104
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
913	93	699	121	873	89	710	74
מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾							
449,365	59,796	96,969	292,600	462,428	57,232	102,101	303,095
סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור							
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים							
3,867	378	2	3,487	3,570	363	1	3,206
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית							
34	-	-	34	33	-	-	33
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו							
3,901	378	2	3,521	3,603	363	1	3,239
סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור							

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירוג שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

כדי לשקף את השפעת המשבר ביצע הבנק תהליכי החמרת דירוגים פנימיים על בסיס הערכות למידת השפעת המשבר על סגמנטים שונים בשילוב עם פרמטרים נוספים. כתוצאה מכך ניכר גידול משמעותי ביתרות האשראי שאינו בדירוג ביצוע בנתוני 30 ביוני 2020 לעומת נתוני 31 בדצמבר 2019. תהליכי החמרת הדירוגים הפנימיים עודכנו, וצפויים להמשיך להתעדכן, בהתאם להערכות הבנק לגבי השלכות המשבר.

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,678	764	4,442
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
413	203	616
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(2)	(2)	(4)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(254)	(111)	(365)
חובות פגומים שנמחקו		
(376)	(84)	(460)
חובות פגומים שנפרעו		
3,459	770	4,229
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
667	707	1,374
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
1,688	186	1,874
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(113)	(100)	(213)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(125)	(73)	(198)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו		
2,117	720	2,837
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,272	136	1,408
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
484	129	613
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(68)	(26)	(94)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(120)	(59)	(179)
גביית חובות שנמחקו חשבונית בשנים קודמות		
296	44	340
נזקף לרווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(254)	(111)	(365)
מחיקה חשבונית שבוצעה בתקופה		
120	59	179
גביית חובות שנמחקו חשבונית		
1,434	128	1,562
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			
מסחרי	פרטי	סך-הכל	במיליוני ש"ח
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור			
2,015	706	2,721	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
668	203	871	חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה
(50)	(6)	(56)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(182)	(87)	(269)	חובות פגומים שנמחקו
(261)	(96)	(357)	חובות פגומים שנפרעו
2,190	720	2,910	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש			
676	624	1,300	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
153	197	350	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(53)	(69)	(122)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(136)	(93)	(229)	חובות בארגון מחדש שנפרעו*
640	659	1,299	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים			
408	163	571	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה
407	110	517	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה
(61)	(53)	(114)	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה
(274)	(66)	(340)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
72	(9)	63	נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי
(182)	(87)	(269)	מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה
274	66	340	גביית חובות שנמחקו חשבונאית
572	133	705	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה
(36)	-	(36)	* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב

טבלה 5-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.19	30.06.20	
1.49%	1.41%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.31%	0.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.58%	2.00%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.27%	1.69%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור**
105.97%	141.64%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
87.90%	117.40%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.42%	2.38%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.44%	1.30%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.12%	0.29%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
7.48%	14.29%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
 ** כולל הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים.

ניתוח איכות התיק

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמה עלייה (החמרה) במדדים הבאים לעומת סוף 2019:

- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
 - שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
- במחצית זו נרשמה ירידה (שיפור) במדדים הבאים:
- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
- במדד שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור נרשמה ירידה קלה.

השינויים במדדי איכות התיק הינם תוצאה של גידול ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי ובהוצאה להפסדי אשראי במקביל לירידה בסיכון האשראי הבעייתי ויתרת האשראי לציבור פגום בהשוואה ל-31 לדצמבר 2019 מגמות נוגדות אלו מבטאות את המצב הנוכחי בו השפעת התפשטות נגיף הקורונה אינה ניכרת עדיין באופן מהותי באיכות התיק, אך השפעות המשבר עשויות להביא לגידול משמעותי בהפסדי האשראי בעתיד, אותן הביא הבנק לידי ביטוי באמצעות ההפרשה הקבוצתית. יצוין כי קיימת אי ודאות רבה לגבי השלכות המשבר וזאת בהתחשב בהמשך התממשותו בארץ ובחו"ל, הן בהיבט הפגיעה הכלכלית של צעדים נוספים שיתכן וידרשו, כדי למתן את התפשטות הנגיף והן בהיבט הצלחת צעדי תמיכה ממשלתיים. לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 3-18 להלן](#).

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2020						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעיית ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
32,328	30,510	979	392	104	54	383
70,017	66,889	771	539	101	26	597
26,117	23,431	1,077	284	120	(8)	529
36,778	33,331	1,227	461	273	101	975
40,339	39,884	209	49	62	-	262
13,960	12,559	144	109	75	38	184
7,700	7,168	70	29	27	6	79
42,036	36,372	3,398	1,836	328	22	1,577
269,275	250,144	7,875	3,699	1,090	239	4,586
101,599	97,874	712	2	275	5	713
57,003	51,500	888	772	382	168	1,000
427,877	399,518	9,475	4,473	1,747	412	6,299
2,890	2,890	-	-	-	-	-
47,447	47,447	-	-	-	-	-
478,214	449,855	9,475	4,473	1,747	412	6,299
34,551	31,549	1,517	553	190	16	453
39,787	39,092	-	-	-	-	8
74,338	70,641	1,517	553	190	16	461
552,552	520,496	10,992	5,026	1,937	428	6,760

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 13,062,240 ו-157,568 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2019						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי*	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
353	44	58	390	1,265	28,856	30,412
484	(21)	(83)	546	980	59,862	61,499
384	(112)	(7)	232	1,084	22,753	24,190
796	61	88	429	839	33,612	35,454
221	(7)	71	27	43	40,614	40,697
147	26	41	97	123	12,303	12,857
51	9	11	21	46	7,163	7,371
613	31	122	557	1,666	39,690	42,468
3,049	31	301	2,299	6,046	244,853	254,948
434	2	15	-	670	89,256	91,108
833	175	120	717	851	58,642	62,004
4,316	208	436	3,016	7,567	392,751	408,060
-	-	-	-	-	3,556	3,556
-	-	-	-	-	46,607	46,607
4,316	208	436	3,016	7,567	442,914	458,223
224	10	1	427	1,329	32,601	34,740
12	-	3	-	-	50,566	50,566
236	10	4	427	1,329	83,167	85,306
4,552	218	440	3,443	8,896	526,081	543,529

* סווג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם שונה מענף "אנשים פרטיים" סווג מחדש מענפי המשק המסחריים לענף "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור".

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 9,574,326,69,329,316,849 ו-147,451 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
333	33	26	405	915	29,736	31,029
523	(100)	(125)	603	951	65,812	67,577
402	(112)	13	305	1,214	23,390	24,702
806	120	157	539	953	33,746	35,380
200	(38)	19	30	138	38,001	38,346
148	50	65	112	130	12,775	13,297
57	15	21	22	70	7,403	7,582
1,243	42	768	1,858	3,621	38,004	42,600
3,712	10	944	3,874	7,992	248,867	260,513
443	9	31	2	696	94,590	96,480
785	297	193	760	904	56,420	59,540
4,940	316	1,168	4,636	9,592	399,877	416,533
-	-	-	-	-	2,905	2,905
-	-	-	-	-	41,585	41,585
4,940	316	1,168	4,636	9,592	444,367	461,023
303	36	109	661	1,294	30,628	32,832
8	-	(1)	-	-	41,733	41,733
311	36	108	661	1,294	72,361	74,565
5,251	352	1,276	5,297	10,886	516,728	535,588

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 148,572 ו-11,143, 471, 57,713, 317,689 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

3.2.3. בינוי והנדל"ן

ליום 30 ביוני 2020 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-104 מיליארד ש"ח.

טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019			יתרה ליום 30 ביוני 2020			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
6,050	2,484	3,566	5,402	2,234	3,168	בנייה למסחר ושירותים
520	99	421	469	100	369	בנייה לתעשייה
46,168	*28,208	17,960	46,957	*28,934	18,023	בנייה לדיור
27,811	4,945	22,866	28,924	4,916	24,008	נכסים מניבים
20,444	10,498	9,946	21,953	11,369	10,584	אחר
100,993	46,234	54,759	103,705	47,553	56,152	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-4,200 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.19: 3,589 מיליוני ש"ח).

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 8-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 ביוני 2020			
חשיפה			חשיפה			
סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	
במיליוני ש"ח						
המדינה						
29,457	6,557	22,900	25,707	6,586	19,121	ארצות-הברית
4,723	1,097	3,626	3,186	1,496	1,690	שוויץ
10,936	2,985	7,951	13,290	4,121	9,169	אנגליה
2,628	1,463	1,165	2,935	1,770	1,165	גרמניה
3,507	1,512	1,995	4,292	1,555	2,737	צרפת
12,893	1,689	11,204	13,893	2,424	11,469	אחרות
64,144	15,303	48,841	63,303	17,952	45,351	סך-כל החשיפות למדינות זרות
529	385	144	344	212	132	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד
1,551	187	1,364	1,508	148	1,360	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
8	-	8	354	-	354	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. התפשטות נגיף הקורונה העלתה את פרמיות הסיכון בשווקים הפיננסיים, וזו בלטה בשווקים המתעוררים. בהתאם ובשל התפתחות בשוקי ההון ואחרים, נכללו בתקופת הדוח מדינות נוספות ברשימת המדינות עם בעיות נזילות ובכללן תורכיה, שהינה מדינת הפעילות של בנק פוזיטף, המוחזק על-ידי הבנק. יודגש כי הוספה של מדינות לרשימה לא בהכרח מייצגת הרעה שייחודית למדינה זו, וכמו-כן שיפור באותם אינדיקטורים יוביל בהתאם לעדכון הרשימה.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 ביוני 2020				
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
6,981	2,949	4,032	5,104	2,798	2,306	AA- עד AAA
15,620	1,709	13,911	20,936	2,630	18,306	A- עד A+
1,006	139	867	995	83	912	BBB- עד BBB+
34	22	12	43	31	12	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
386	74	312	352	63	289	ללא דירוג
24,027	4,893	19,134	27,430	5,605	21,825	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר						
24,027	4,893	19,134	27,430	5,605	21,825	ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
5	1	4	7	-	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-28 מיליון ש"ח, מזה סך של 14 מיליון ש"ח בדירוג A- וסך של 14 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2019 הייתה כ-163 מיליון ש"ח בדירוג A)
 איטליה - סך חשיפה של כ-17 מיליון ש"ח, מזה סך של 16 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך החשיפה בסוף שנת 2019 הייתה כ-83 מיליון ש"ח, מזה סך של 76 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 7 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 באירלנד, יוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מנגנון חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2020 בכ-27.4 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-3.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-2.7 מיליארד ש"ח ומעלייה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-0.7 מיליארד ש"ח. כ-94.9% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.
 החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-81.31% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 17.73% בחברות ביטוח ו-0.96% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (65.68%), ובארצות-הברית (22.4%).
 בשל החשש מפני ההשלכות השליליות של מגפת הקורונה על הכלכלה העולמית ועל התוצאות הכספיות של המוסדות הפיננסיים בעולם, נרשם ברבעון ראשון 2020 גידול במרווחים ובמחירי ה-CDS של מרבית המוסדות הפיננסיים הזרים מולם פועל הבנק. במקביל אף שינו סוכנויות הדרוג (Fitch, S&P, Moody's) את תחזיות הדרוג של רבים מהם לשלילית ולמקצתם אף הורד דרוג האשראי לטווח הארוך. מגמה זו התמתנה במהלך הרבעון השני כך שרמות המרווחים ומחירי ה-CDS מתקרבים לרמתם טרום המשבר. הבנק מוסיף לקיים ניטור תכופ ושוטף של המוסדות הפיננסיים ובמידת הצורך פועל לצמצום מכלול הסיכונים הרלוונטיים ובכללם סיכון האשראי וסיכון הסליקה.
 נתוני "בנקים וממשלות בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק, בפרק סקירת הסיכונים ובדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020 (להלן: הגילוי לפי ענפי משק), כולל את החשיפות בגין בנקים בחו"ל ולא כולל מוסדות פיננסיים אחרים אשר מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. בנוסף, בענף זה נכללים בנקים מרכזיים בעוד שהטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים.
 בגילוי לפי ענפי משק "סיכון האשראי הכולל" מכיל יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים בעוד שהטבלה לעיל כוללת רק יתרות מאזניות בגין נגזרים. כמו-כן, סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי לפי ענפי משק כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.19	30.06.19	30.06.20
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
89,777	85,771	94,615
הלוואות מכספי הבנק		
1,173	1,246	1,125
הלוואות מכספי האוצר*		
123	108	151
מענקים מכספי האוצר*		
91,073	87,125	95,891
סך-הכל		

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.20
31.12.19	30.06.19	30.06.20
במיליוני ש"ח		

ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר		
124	65	66
הלוואות		
42	23	31
מענקים		
166	88	97
סך-הכל מכספי האוצר		
18,159	8,753	9,978
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
18,325	8,841	10,075
סך-הכל הלוואות חדשות		
1,235	462	1,061
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
19,560	9,303	11,136
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שער חוב בעייתי	שער חוב בעייתי	שער הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור (כולל הפרשה לפי עומק הפיגור)	שער הפיגור	הסכום בפיגור מעל 90 יום מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח/באחוזים						
0.78%	736	0.76%	717	0.12%	118	94,615
0.78%	702	0.50%	446	0.12%	109	89,777
30.06.20						
31.12.19						

במחצית השנה הראשונה של שנת 2020 שיעור הסכומים בפיגור ושיעור החוב הבעייתי נשארו בשיעור דומה לזה של סוף 2019. מנגד נרשמה עלייה חדה בשיעור ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור. עלייה זו הושפעה מגידול יזום של ההפרשה הקבוצתית אשר נועדה לשקף את ההשפעות האפשריות של המשבר על הפסדי האשראי העתידיים. במהלך הרבעון השני התקבלו בקשות לדחיית תשלומים לטווח קצר בהיקף נרחב. בהתאם להנחיית בנק ישראל ביצוע הדחייה לא מביא לכך שההלוואה תוגדר כהלוואה בפיגור, ובמידה והלוואה כבר נמצא בפיגור, רמת הפיגור מוקפאת עד לסיום הדחייה.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל		מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
שיעור שינוי בתקופה	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	
5.4%	94,615	0.2%	233	26.1%	24,681	14.6%	13,768	38.7%	36,600	20.4%	19,333	30.06.20
10.2%	89,777	0.3%	266	26.5%	23,834	15.4%	13,811	38.5%	34,565	19.3%	17,301	31.12.19
9.3%	81,454	0.5%	368	27.0%	21,984	16.6%	13,539	38.1%	31,060	17.8%	14,503	31.12.18

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2019			2020	
	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
יתרות לסוף תקופה	85,771	87,757	89,777	92,536	94,615
שינוי ביתרות	3.2%	2.3%	2.3%	3.1%	2.2%
ביצוע הלואות חדשות	4,527	4,843	4,729	5,712	4,363

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים
טבלה 14-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.19	30.09.19	31.12.19	31.03.20	30.06.20	
מאפיינים					
37.9%	37.7%	40.2%	39.7%	40.7%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
31.7%	32.7%	30.8%	32.0%	33.1%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
59.2%	59.9%	58.1%	58.4%	58.7%	שיעור בריבית משתנה
5.7%	5.6%	5.7%	4.9%	5.2%	שיעור הלוואות לכל מטרה
10.0%	9.2%	9.2%	8.6%	7.9%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
7.4%	7.1%	7.4%	7.9%	8.0%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.5	24.1	24.3	24.3	24.7	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

נמשכת מגמת העלייה ביתרות הלוואות לדיור ברבעון המדווח. השפעות התפשטות נגיף הקורונה הביאו להקדמת ביצוע הלוואות של רוכשי דירות בחודש מרץ 2020. שיעור הגידול ברבעון השני אינו מציג האטה בפעילות והוא דומה לשיעור הגידול בתקופה שקדמה למשבר. מנתוני ביצועי הלוואות לדיור ניכרת עלייה (החמרה) במדדים:

- שיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%.
- שיעור בריבית משתנה ובפרט בשיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים.
- שיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה.
- תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).
- יציבות נרשמה בשני מדדים:
- שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% (ירידה קלה).
- שיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (עלייה קלה).

במדד שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות נרשמה ירידה.

יצוין כי מדדים אלו מייצגים השפעות כגון ירידת הריבית על הביקוש למימון בריבית משתנה, ומגמות שהחלו עוד ברבעונים קודמים, כגון עלייה בשיעור הביצועים בשיעור מימון מעל 60% בהשפעת צעדי הממשלה לשיווק פרויקטי מחיר למשתכן מחד וכן ממגמת ירידה במשקל הלוואות למטרת השקעה (המוגבלות לשיעור מימון נמוך יותר) מאידך.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבונותיו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.19	30.06.20		
				מאזני
(13.40%)	(431)	3,216	2,785	עו"ש חובה
(5.63%)	(1,520)	26,996	25,476	הלוואות ⁽¹⁾
(19.23%)	(15)	78	63	מזה: הלוואות בולט ובלון
(15.58%)	(547)	3,511	2,964	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(12.91%)	(640)	4,958	4,318	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(8.11%)	(3,138)	38,681	35,543	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
2.75%	579	21,092	21,671	סיכון אשראי חוץ-מאזני
(4.28%)	(2,559)	59,773	57,214	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

סך-הכל	ליום 30 ביוני 2020						סך-הכל	
	ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 ביוני 2020				
	הכנסה לחשבון			הכנסה לחשבון				
	עד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	עד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח		
	במיליוני ש"ח							
	אשראי ללווה באלפי ש"ח							
עד 20	3,587	982	960	1,645	3,458	1,005	916	1,537
מ-20 עד 40	3,613	1,024	879	1,710	3,310	882	816	1,612
מ-40 עד 80	8,188	2,052	2,415	3,721	7,724	1,882	2,359	3,483
מ-80 עד 150	12,548	4,140	4,782	3,626	11,649	3,836	4,511	3,302
מ-150 עד 300	9,366	5,749	2,805	812	8,297	5,073	2,500	724
מעל 300	1,379	1,158	154	67	1,105	931	113	61
סך-הכל	38,681	15,105	11,995	11,581	35,543	13,609	11,215	10,719

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2020	
סיכון אשראי מאזני במיליוני ש"ח		
		גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח
22,491	20,005	עד 10
6,574	6,383	מ-10 עד 50
4,999	4,923	מ-50 עד 200
2,219	2,123	מ-200 עד 500
2,398	2,109	מעל 500
38,681	35,543	סך-הכל

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 30 ביוני 2020				
הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל		
במיליוני ש"ח						
					תקופה לפירעון	
8,506	5,440	3,066	7,652	4,739	2,913	עד שנה
7,557	84	7,473	7,491	78	7,413	משנה עד 3 שנים
13,764	115	13,649	12,816	107	12,709	מ-3 עד 5 שנים
8,854	122	8,732	7,584	117	7,467	מעל 5 שנים
38,681	5,761	32,920	35,543	5,041	30,502	סך-הכל

טבלה 3-19: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני ליום		השינוי	יתרה ליום		
31.12.19	30.06.20		31.12.19	30.06.20	
במיליוני ש"ח					
2.3%	2.5%	(1.9%)	905	888	סיכון אשראי בעייתי
2.0%	2.2%	1.6%	760	772	מזה: סיכון אשראי פגום
0.2%	0.2%	(20.4%)	93	74	חובות בפיגור מעל 90 יום
⁽¹⁾ 0.8%	0.9%	⁽¹⁾ 13.1%	297	168	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
2.0%	2.8%	27.4%	785	1,000	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

במחצית השנה הראשונה של שנת 2020 נרשם קיטון ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-6.8%. סך סיכון האשראי המאזני ירד בכ-8.1%.

במחצית זו נרשמה ירידה ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום של כ-20.4%, ויציבות בסיכון האשראי הבעייתי. עלייה נרשמה במדדים הבאים:

- עלייה ביתרת סיכון האשראי הפגום של כ-1.6%.
- עלייה במחיקות החשבונאיות נטו של כ-13.1%.
- עלייה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי של כ-27.4%.

נתוני המחצית הראשונה מציגים מגמה מעורבת כאשר ישנה ירידה משמעותית ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום, לעומת עלייה קלה ביתרת סיכון האשראי הפגום ועלייה משמעותית במחיקות החשבונאיות נטו לתקופה וביתרת הפרשה להפסדי אשראי. למרות השפעה מסוימת על המחיקות החשבונאיות נטו במגזר זה, השפעות התפשטות נגיף הקורונה צפויות להשפיע באופן משמעותי יותר בהמשך על מדדי איכות התיק. היקף ההשפעה תלוי בהיקף הפגיעה בפועל במעסיקים ויכולת המשק להתאושש במהירות. ככל שהפגיעה בשכר הלווים, ובפרט גידול באבטלה יהיו משמעותיים, ייתכן גידול משמעותי בהפסדי האשראי. גורם ממתן עשוי להיות צעדי הממשלה לתמוך בציבור המובטלים ולהאצת התאוששות המשק. ככל שצעדים אלו יצליחו, יביא הדבר להשפעה מתונה יותר של המשבר על איכות תיק חשיפות זה.

3.2.8 מימון ממונף

טבלה 20-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 30 ביוני 2020			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
1	-	210	210
1	419	-	419
2	322	-	322
1	204	-	204
2	634	-	634
1	82	193	275
8	1,661	403	2,064

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-735 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2019			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
1	103	110	213
2	498	-	498
1	-	266	266
1	235	9	244
1	338	83	421
2	633	-	633
8	1,807	468	2,275

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-591 מיליון ש"ח.

3.2.9 סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 21-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2020			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	587	4,736	5,323
1	892	1,311	2,203
1	927	282	1,209
6	9,306	6,915	16,221
11	11,712	13,244	24,956

ענף משק

תעשייה	3	587	4,736	5,323
אספקת חשמל ומים	1	892	1,311	2,203
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	927	282	1,209
שירותים פיננסיים	6	9,306	6,915	16,221
סך-הכל	11	11,712	13,244	24,956

31 בדצמבר 2019			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	26	4,012	4,038
1	1,419	1,261	2,680
1	941	261	1,202
6	9,225	6,320	15,545
10	11,611	11,854	23,465

ענף משק

תעשייה	2	26	4,012	4,038
אספקת חשמל ומים	1	1,419	1,261	2,680
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	941	261	1,202
שירותים פיננסיים	6	9,225	6,320	15,545
סך-הכל	10	11,611	11,854	23,465

3.2.10 סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

טבלה 22-3: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 ביוני 2020

קבוצת לווים א'	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽¹⁾	שיעור מההון הרגולטורי
במיליוני ש"ח							
קבוצת לווים א'	3,206	4,276	-	7,483	-	7,483	19.37%
קבוצת לווים ב'	2,851	3,226	195	6,077	37	6,040	15.63%

- (1) הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

3.3. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 כתוצאה מהשפעות משבר התפרצות נגיף הקורונה חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ובכללם שערי החליפין, מרווחי הבסיס (basis spread), שערי מניות ומחירי אגרות-חוב. בנוסף, נצפתה ירידה בריביות הבנקים המרכזיים. במהלך הרבעון השני חלה רגיעה בתנודתיות והתאוששות במדדי המניות ואגרות-החוב הקונצרניות. כתוצאה מהרגיעה בשווקים ירדו חלק מאומדני סיכון השוק וההשקעה של פעילות המסחר, התיק הבנקאי ותיק הנוסטרו של הבנק, ושל לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים. להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, ולשינויים בעקומי התשואות בשוק, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק והשפעה על השווי ההוגן והשווי הכלכלי כמפורט בטבלאות להלן. לפרטים נוספים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) ו**פרק השפעת התפשטות נגיף הקורונה לעיל**.

3.3.1. סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Spread risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות גלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- **חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינויי הריבית;
- **חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינויי הריבית.

טבלה 23-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2019			30 ביוני 2020			
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	
במיליוני ש"ח						
32,565	382	32,183	32,828	732	32,096	שווי הוגן נטו מותאם*
32,012	(295)	32,307	32,363	460	31,903	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2019			30 ביוני 2020			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
						שינויים מקבילים
145	89	56	(242)	105	(347)	עלייה במקביל של 1%
141	106	35	(212)	117	(329)	מזה: תיק בנקאי
(115)	(96)	(19)	327	(97)	424	ירידה במקביל של 1%
(103)	(105)	2	308	(102)	410	מזה: תיק בנקאי
						שינויים לא מקבילים
(477)	(138)	(339)	(512)	(122)	(390)	התללה ⁽¹⁾
498	129	369	408	69	339	השטחה ⁽²⁾
393	84	309	189	48	141	עליית ריבית בטווח הקצר
(429)	(89)	(340)	(236)	(78)	(158)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 25-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 30 ביוני 2020			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
1,251	327	924	1,134	213	921	עלייה במקביל של 1%
1,247	323	924	1,165	244	921	מזה: תיק בנקאי
(1,152)	(406)	(746)	(725)	(324)	(401)	ירידה במקביל של 1%
(1,141)	(395)	(746)	(745)	(344)	(401)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים לאפס. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית הקיימת הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים. ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. ירידת רגישות הריבית לירידת ריבית נובעת מירידת הריבית של הבנקים המרכזיים כך שהריביות קרובות יותר לרצפת הריבית, בשילוב שינויים מסוימים בפוזיציה ובהנחות לגבי עקומים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה "הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019" ו"הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020".

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוני המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 26-3: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2019		30 ביוני 2020		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
68	189	47	(108)	דולר ארצות-הברית
26	45	(29)	17	אירו
מדד המחירים לצרכן*				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(347)	220	(418)	269	

* נתוני רגישות לשנת 2019 עודכנו עקב סווג מחדש של יתרת התחייבויות עובדים בגין זכויות עובדים מהמגזר הלא-צמוד למגזר צמוד מדד. עקב כך השתנתה הרגישות לשינוי של 3% במדד בסוף שנת 2019 בכ-135 מיליוני ש"ח.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוער התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 27-3: יחס כיסוי הנזילות*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
121%	127%	131%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
120%	126%	130%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. בעקבות התפשטות נגיף הקורונה נצפו במהלך חודש מרץ לחצי נזילות בשוק מטבע-החוץ הישראלי. לחצים אלו נרגעו לקראת סוף החודש. במסגרת ניהול סיכון הנזילות נקט הבנק בפעולות שתרמו לשימור ושיפור יחס הנזילות, זאת בנוסף לעלייה שבבעה משינוי תמהיל הפיקדונות ובכללו גידול בפיקדונות קמעונאיים לקראת סוף הרבעון. במהלך רבעון השני הבנק המשיך לשמור על יחסי הנזילות נאותים, בין היתר בזכות המשך גידול בפיקדונות הקמעונאים.

להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019", הדוחות הכספיים לשנת 2019 וכן ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020".

3.5. סיון תפעולי

סיון תפעולי מוגדר כסיון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיון משפטי, אך אינה כוללת סיון אסטרטגי וסיון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין צוות ראשי, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים, פעילות בחירום ועוד.

לאור התפשטות נגיף קורונה הבנק נקט בשורה של תהליכים ואמצעים כמו גם כמצוין להלן בסעיפים סיון אבטחת מידע וסייבר והיערכות לחירום. ככלל, הסיכונים התפעוליים שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו והוערך כי אופן העבודה עלול להגביר את החשיפה לסיכונים התפעוליים. נשקלים ומיושמים בקרות ואמצעים מתאימים למזעור הסיכון. עם זאת, בשל אי הוודאות הרבה השוררת בשלב זה, לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעות העתידיות של משבר התפשטות הנגיף על התפתחות הסיכון התפעולי בבנק.

3.5.1. סיון אבטחת מידע וסייבר

סיון הסייבר הינו הסיכון לנזק ובכללו שיבוש, הפרעה, השבתה של פעילות, גניבת נכס, איסוף מודיעין או פגיעה במוניטין או באמון הציבור כתוצאה מהתרחשות אירוע סייבר. בתחום הסייבר מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל ובכללן הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, הוראת ניהול בנקאי תקין 363 בנושא שרשרת אספקה, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגי המידע ולמזער את הסיכונים. סיון אבטחת מידע וסייבר בבנק מנוהלים על-ידי מערך אבטחת מערכות מידע וסייבר בחטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

בשנים האחרונות חל גידול בתחכום ובחומרת תקיפות הסייבר על המגזר הפיננסי העולמי, כאשר מגמות ההתפתחויות הטכנולוגיות כגון מחשוב ענן, פתיחות לממשקים חיצוניים והרחבת השירותים הדיגיטליים מחד ורמת התחכום והכלים העומדים לרשות התוקפים מאידך מגדילים את החשיפה לסיכון סייבר. המגזר הבנקאי בישראל, ובכלל זה הבנק, חווים באופן שוטף התקפות סייבר, כגון DDOS (התקפת מניעת שירות מבזרת Distributed Denial Of Service attack - תקיפות שנועדו להשבית מערכת מחשב על-ידי יצירת עומס חריג על משאביה), דייג (דייג - Phishing - הוא ניסיון לגניבת מידע רגיש על-ידי התחזות ברשת האינטרנט) וכדומה. בחציון הראשון של שנת 2020 לא נתגלו בבנק אירועי סייבר מהותיים. הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים וטכנולוגיים) בכדי לחזק את מערך אבטחת המידע והגנת הסייבר על מנת להתמודד עם התפתחות האיומים. מערך ההגנה של הבנק מורכב משכבות הגנה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות. הבנק מפעיל תהליכי הגנת סייבר על מנת למזער את הסיכון לחדירה וגישה לא מורשית למערכות המידע ולהתממשות תקיפות, ולהבטיח את נכונות, זמינות וחשאיות מאגרי המידע. במקביל מפעיל הבנק תהליכי גילוי וזיהוי אירועי סייבר בכל שעות היממה, ובכללם הפעלת מרכז אירועי אבטחת מידע. כמו-כן הבנק נערך להכלת אירועי סייבר תוך מזעור הנזק על נכסי הבנק ולקוחותיו. הבנק פועל באופן מתמיד לזיהוי יעדי ההגנה, האיומים, הסיכונים ואפקטיביות ההגנה ובונה את תוכניות העבודה לשיפור מערך ההגנה בהתאם.

הבנק מעדכן באופן שוטף את הערכת הסיכונים ביחס לתובנות מאירועי סייבר בארץ ובעולם הרלוונטיים למערכות הבנק ופעילות העסקית. בנוסף, הבנק רואה חשיבות רבה בקיום תרבות ארגונית לניהול סיכון ולכן פועל בדרכים מגוונות (כגון: הרצאות, תקשורים, ותרגילים בדרגים שונים) להגברת מודעות העובדים לסיכון הסייבר.

היחידה לניהול סיכון סייבר בחטיבה לניהול סיכונים עוסקת בקביעת מדדים ומתודולוגיות להערכת בשלות ההגנה, ניתוח משמעותיות עסקיות לתרחישי סייבר, אתגור מערך ההגנה, ובחינת התפתחויות בתחום סיכון הסייבר הרלוונטיות למערך הטכנולוגי והעסקי של הבנק. הבנק עדכן את הערכת סיכון הסייבר בהתאמה להתפתחות האיומים בתקופת התפשטות נגיף הקורונה, ומבצע פעילות מקיפה לצמצום הסיכון, בפרט לאור השינוי במתכונת העבודה בבנק למעבר משמעותי של עובדים לעבודה מרחוק. מערך הגנת הסייבר פיתח מענה לצמצום סיכון העבודה מרחוק ובנוסף הנחה את עובדיו וספקיו בדרכים לצמצום הסיכון, בין היתר על-ידי הגברת מודעות לסיכון הסייבר החדשים והמתפתחים. כמו-כן, הועלתה המוכנות לפעולות דיוג והונאת לקוחות שעלולות להתרחש תוך ניצול המשבר וחששות הציבור.

3.5.2. היערכות לחירום

בבנק מנוהלת ומיושמת תוכנית רציפה להיערכות לחירום ולהמשכיות העסקית (BCMP - Business Continuity Management Plan) בהתאם להוראות בנק ישראל מספר 355 ("ניהול המשכיות עסקית") ומספר 357 ("ניהול טכנולוגיית המידע") והרחבות נוספות. היערכות הבנק מבוססת על תוכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה, ניסויים ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכות לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום (BIA) ועדכון תוכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. תוכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, באמצעות ממוני המשכיות עסקית חטיבתיים וצוותים ייעודיים. תוכנית ה-BCP מובלת על-ידי יחידת ניהול המשכיות עסקית ייעודית (BCM), כפופה למנהל המשכיות העסקית בבנק ולמנהל צוות החירום הבנקאי (מנהלת חטיבת טכנולוגיה ומחשוב).

מדיניות המשכיות העסקית אומצה גם בחברות הבנות בארץ ובעולם וכן בסניפי חו"ל של הבנק, בהתאמה למדיניות ממשל תאגידי והנחיות בנק ישראל. בנוסף, מבצע הבנק תרגילי חירום תקופתיים, הכוללים הן תרחישים תפעוליים והן תרחישים עסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, מנהלות, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. הבנק הקים אתר מחשוב מרכזי חדש מרוחק להבטחת זמינות ומיגון מערכות המידע והמידע עצמו.

מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הבינלאומי ISO22301.

במסגרת היערכות המשכיות העסקית הבנק נערך לטיפול במגוון של תרחישים אפשריים. ביחס לתרחישי חירום שבגינם עלול להיגרם לונזק משמעותי מנוטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תוכניות מגירה מפורטות. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות טיפול בתרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תוכניות המגירה היא באחריות הנהלה או צוות הנהלה ייעודי לטיפול בהיבטים הפיננסיים של מצבי משבר. יצוין כי צ'ארטר להקמתו של צוות כזה כלול אף הוא בין תוכניות המגירה.

במסגרת היערכות המשכיות העסקית הבנק נערך לטיפול במגוון של תרחישים אפשריים וביניהם לתרחישי פנדמיה. הבנק פעל בסוף הרבעון הראשון ובתחילת הרבעון השני במתכונת חירום בשל התפשטות נגיף הקורונה, כאשר מתכונת העבודה בבנק צומצמה ביחס לרגיל, ללא ביצוע שינויים מהותיים בתנאי העסקה וההטבות לעובדים. בחודש מאי הבנק חזר למתכונת עבודה מלאה תוך התאמת אופן העבודה לנסיבות המשתנות. הבנק פועל בכל המישורים ובהתאם לתקנות שעת חירום לצמצום התפשטות נגיף הקורונה, בהתאם להנחיות משרד הבריאות, הקלות רגולטוריות והנחיות בנק ישראל ויתר התקנות המחייבות על מנת להבטיח המשך מתן שירות בערוצים השונים. תוכניות החירום של הבנק הופעלו על מנת להקטין את ההסתברות להדבקה רחבה ובכלל זה יחידות קריטיות פוצלו למבנים שונים/בין קומות ו/או עברו לעבודה במשמרות הומוגניות ככל הניתן וכן שופרו יכולות העבודה מרחוק (עבודה מהבית). פוזרו חומרי חיטוי, הגיינה ומיגון בכל מבני הבנק, נשמר המרחק הנדרש בין העובדים בכל המרחבים ומתקיימות בדיקות חום כנדרש. הנחיות מופצות למנהלים ולעובדים באופן רציף. מתנהל מעקב וקשר שוטף עם העובדים בבידוד והחולים והוקם מערך סיוע והסברה לעובדים. בסניפים נשמרות ההנחיות בכל הנוגע לקבלת קהל והנחיות להגיינה. תקשור נרחב מתבצע בשוטף בערוצים השונים ללקוחות הבנק על מנת לעדכן על הפעילות השוטפת של מערך הסניפים, מימוש ההקלות בחיבור/זיהוי הלקוחות ל/בערוצים הישירים על מנת לסייע במתן השירות, בכלל זה כרטיסי אשראי ופנקסי שיקים נשלחים ללקוחות, ומומשו ההקלות שאפשר הרגולטור. הבנק עומד בקשר עם ספקיו על מנת לוודא המשך שירות רציף וכך גם עם חברות הבנות בארץ ובסניפי חו"ל ועם שותפיו השונים במערכת הבנקאית והשירותים הפיננסיים. בנק ישראל מדווח בתדירות שהוגדרה על ידו או בעת אירוע חריג על-פי ההנחיות. מתכונת העבודה מתעדכנת מעת לעת בהתאם להנחיות ולהתפתחויות השונות. במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וזאת לרבות ההשפעות הפוטנציאליות של אירוע נגיף הקורונה על מערכות הדיווח הכספי ועל מערך בקרות הגילוי.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

3.6 סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות ה-FATCA האמריקאי וה-CRS הבינלאומי והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספיים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתיב חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטיים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטיים עד ליישומם של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטיים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן המאריך את תקופת השיפוי עד ליום 28 בפברואר 2021 (ולכל היותר עד 31 במאי 2021). בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). כמו-כן, מכתב מעודכן מטעם היועץ המשפטי לממשלה האריך את תקופת החסינות עד ליום 31 במאי 2021.

למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

3.7. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2020](#) וה"דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019".

3.8. חומרת גורמי הסיכון

בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים. לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים לשנת 2019](#).

טבלה 28-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)*	1.
בינונית-גבוהה	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות*	1.1
בינונית-גבוהה	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית	1.2
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3
נמוכה-בינונית	סיכון שוק	2.
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון ריבית	2.1
נמוכה	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	2.2
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	2.3
נמוכה-בינונית	סיכון נזילות	3.
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
בינונית	סיכון תפעולי	4.
בינונית	מזה: סיכון סייבר	4.1
בינונית	מזה: סיכון IT	4.2
נמוכה	סיכון משפטי	5.
סיכונים אחרים		
נמוכה-בינונית	סיכון מוניטין	6.
בינונית	סיכון אסטרטגיה ותחרות	7.
בינונית	סיכון רגולציה וחקיקה	8.
גבוהה	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל	9.
גבוהה	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם	10.
בינונית	סיכון ציות**	11.

* רמת סיכון האשראי הועלתה ברבעון הראשון 2020 לרמה בינונית-גבוהה על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה והשפעותיו הנוכחיות והאפשריות לעתיד על המצב הכלכלי.

** בעקבות אישור ההסדרים המוסכמים עם הרשויות בארצות-הברית בנוגע לחקירת המס ולחקירת פי"א (ראה [ביאור 10D ו-10E](#) בתמצית הדוחות הכספיים, לרבות ביחס להתחייבויות הבנק לפי ההסדרים) הוחזרה ברבעון הראשון 2020 רמת הסיכון של סיכון הציות לבינונית (קודם לכן הוגדרה כבינונית-גבוהה). במסגרת זו נכלל גם הסיכון לו חשוף הבנק בעקבות ההסדרים האמורים.

עם זאת, בשל אי הוודאות הרבה השוררת בשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעות העתידיות של משבר התפשטות הנגיף על חומרתם של כל גורמי הסיכון. הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של המשבר והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בפרק מידע צופה פני עתיד, הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור להלן.

3.9. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות ה-"LIBOR" ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים בריבית משתנה במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, מתגבשות בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע על תעשיית הבנקאות כולה בעולם ובארץ.

במסגרת זו הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק ומעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על ריביות אלו, בוצעו שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת.

לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולת הבנק לבצע הערכות כמותיות של השפעת החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1ד](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019.

הפרשה להפסדי אשראי

כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק.

לפרטים אודות התרחישים והשפעתם על סיכון האשראי ואודות החשיפה וסיכון האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון האשראי](#) לעיל.

4.2. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותייעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2020 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתייעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה. במהלך הרבעון השני לשנת 2020 נבחנו מדגמית גם בקרות מרכזיות שלמשבר הקורונה עשויה להיות השפעה פוטנציאלית עליהן.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2020 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 12 באוגוסט 2020

הצהרת המנכ"ל

אני, דב קוטלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דב קוטלר
המנהל הכללי

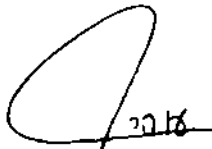
תל-אביב, 12 באוגוסט 2020

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 12 באוגוסט 2020

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

Q2
20

תוכן העניינים

85	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
86	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
87	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
88	תמצית מאזן מאוחד
89	תמצית דוח על השינויים בהון
92	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
95	ביאורים לדוחות הכספיים
95	ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית
98	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
99	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
101	ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
106	ביאור 5 ניירות-ערך
111	ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
116	ביאור 7 פיקדונות הציבור
117	ביאור 8 זכויות עובדים
123	ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
131	ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
137	ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
144	ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים
164	ביאור 12 א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
169	ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
191	ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
194	ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
208	ביאור 16 יוזמות רגולטוריות
210	ביאור 17 השפעות משבר הקורונה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה ישראל (2410) של לשכת רואי חשבון ישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, ולביאורים 10.ו-11. בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 12 באוגוסט 2020

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

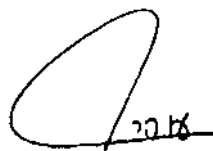
במיליוני ש"ח

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ביאור	
	2019	2020	2019	2020		
מבוקר			בלתי מבוקר			
11,920	6,555	5,074	3,730	2,532	2	הכנסות ריבית
(2,601)	(1,812)	(716)	(1,264)	(366)	2	הוצאות ריבית
9,319	4,743	4,358	2,466	2,166		הכנסות ריבית, נטו
1,276	440	1,937	319	1,128	(2)6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8,043	4,303	2,421	2,147	1,038		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
559	255	499	166	193	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,240	1,589	1,609	804	746		עמלות
90	47	71	29	49		הכנסות אחרות
3,889	1,891	2,179	999	988		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
4,108	*2,086	1,925	*1,035	963		משכורות והוצאות נלוות
1,334	638	642	324	321		אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,334	*1,145	1,175	*633	542		הוצאות אחרות
8,776	3,869	3,742	1,992	1,826		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,156	2,325	858	1,154	200		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,681	890	436	441	73		הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,475	1,435	422	713	127		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
11	4	2	4	1		חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
1,486	1,439	424	717	128		רווח נקי מפעילות נמשכת
296	242	(109)	151	-	(ה)1	רווח נקי (הפסד) מפעילות מופסקת
רווח נקי						
1,782	1,681	315	868	128		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	11	10	3	5		הפסד המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,799	1,692	325	871	133		המיחוס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים						
רווח בסיסי						
1.35	1.27	0.24	0.65	0.10		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.13	1.09	0.32	0.54	0.10		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל						
1.35	1.26	0.24	0.65	0.10		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.13	1.08	0.32	0.54	0.10		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

דב קוטלר

המנהל הכללי

ראובן קורפיק

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 12 באוגוסט 2020

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר			בלתי מבוקר		ביאור
1,782	1,681	315	868	128	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	11	10	3	5	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,799	1,692	325	871	133	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 4
581	453	144	102	811	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(876)	(84)	211	113	(424)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(295)	369	355	215	387	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
119	(110)	(124)	(69)	(131)	השפעת המס המתייחס
(176)	259	231	146	256	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	-	-	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(176)	259	231	146	256	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,606	1,940	546	1,014	384	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	11	10	3	5	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,623	1,951	556	1,017	389	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

תמצית מאזן מאוחד

ליום 30 ביוני 2020

31 בדצמבר	30 ביוני			
2019	2019	2020		
מבוקר	בלתי מבוקר		ביאור	
נכסים				
88,122	72,913	113,033		מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,486	71,116	66,513	5	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
471	326	240		ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
297,647	292,635	299,690		אשראי לציבור
(4,707)	(4,012)	(5,990)		הפרשה להפסדי אשראי
292,940	288,623	293,700	13,6	אשראי לציבור, נטו
1,971	2,145	2,548		אשראי לממשלות
192	105	222		השקעות בחברות כלולות
3,233	3,053	3,206		בניינים וציוד
11,143	9,575	13,063	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,281	5,588	6,755		נכסים אחרים ⁽¹⁾
849	803	-	1(ה)	השקעה המהווה פעילות מופסקת ⁽³⁾
463,688	454,247	499,280		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
361,645	352,112	400,816	7	פיקדונות הציבור
3,520	3,034	3,418		פיקדונות מבנקים
685	322	424		פיקדונות הממשלה
3	19	4		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,853	30,080	25,196		אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,050	10,280	14,340	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,711	18,851	17,028		התחייבויות אחרות (מזה: 762; 529; 537 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
425,467	414,698	461,226		סך-כל ההתחייבויות
38,181	39,503	38,024	9	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
40	46	30		זכויות שאינן מקנות שליטה
38,221	39,549	38,054		סך-כל ההון
463,688	454,247	499,280		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב.](#)

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5.](#)

(3) החל מהרבעון השני של שנת 2019 ועד לחלוקתה כדיבידנד בעין במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 יתרת ההשקעה בקבוצת ישראלכרט, טופלה לפי שיטת השווי המאזני והוצגה בשורה אחת במסגרת "השקעה המהווה פעילות מופסקת".

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020							
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*
37,667	35	37,632	30,818	(1,377)	8,191	21	8,170
יתרה ליום 31 במרץ 2020							
128	(5)	133	133	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לתקופה							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
3	-	3	-	-	3	3	-
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות							
-	-	-	-	-	-	(13)	13
מימוש תגמול הוני למניות							
256	-	256	-	256	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס							
38,054	30	38,024	30,951	(1,121)	8,194	11	8,183
יתרה ליום 30 ביוני 2020							

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019							
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*
38,571	90	38,481	31,368	(1,063)	8,176	23	8,153
יתרה ליום 31 במרץ 2019							
866	(5)	871	871	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לתקופה							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
5	-	5	-	-	5	5	-
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות							
-	-	-	-	-	-	(14)	14
מימוש תגמול הוני למניות							
(39)	(39)	-	-	-	-	-	-
גריעת זכויות שאינן מקנות שליטה בשל איבוד שליטה בחברה בת							
146	-	146	-	146	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס							
39,549	46	39,503	32,239	(917)	8,181	14	8,167
יתרה ליום 30 ביוני 2019							

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020							
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*
38,221	40	38,181	31,346	(1,352)	8,187	20	8,167
יתרה ליום 1 בינואר 2020							
315	(10)	325	325	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לתקופה							
(720)	-	(720)	(720)	-	-	-	-
דיבידנד							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
7	-	7	-	-	7	7	-
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות							
-	-	-	-	-	-	(16)	16
מימוש תגמול הוני למניות							
231	-	231	-	231	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס							
38,054	30	38,024	30,951	(1,121)	8,194	11	8,183
יתרה ליום 30 ביוני 2020							

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019							
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*
37,656	112	37,544	30,565	(1,194)	8,173	38	8,135
יתרה ליום 1 בינואר 2019							
-	-	-	(18)	18	-	-	-
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית ⁽¹⁾							
37,656	112	37,544	30,547	(1,176)	8,173	38	8,135
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2020 לאחר יישום לראשונה							
1,681	(11)	1,692	1,692	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לתקופה							
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
8	-	8	-	-	8	8	-
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות							
-	-	-	-	-	-	(32)	32
מימוש תגמול הוני למניות							
(39)	(39)	-	-	-	-	-	-
שליטה בחברות בנות							
259	-	259	-	259	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס							
(16)	(16)	-	-	-	-	-	-
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת							
39,549	46	39,503	32,239	(917)	8,181	14	8,167
יתרה ליום 30 ביוני 2019							

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*
37,656	112	37,544	30,565	(1,194)	8,173	38	8,135
-	-	-	(18)	18	-	-	-
37,656	112	37,544	30,547	(1,176)	8,173	38	8,135
1,782	(17)	1,799	1,799	-	-	-	-
(1,000)	-	(1,000)	(1,000)	-	-	-	-
14	-	14	-	-	14	14	-
-	-	-	-	-	-	(32)	32
(39)	(39)	-	-	-	-	-	-
(176)	-	(176)	-	(176)	-	-	-
(16)	(16)	-	-	-	-	-	-
38,221	40	38,181	31,346	(1,352)	8,187	20	8,167

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר.
(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת				
1,782	1,681	315	866	128
רווח נקי לתקופה				
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת				
(11)	(4)	(2)	(4)	(1)
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות				
520	242	260	131	133
פחת על בניינים וציוד				
21	11	17	7	12
הפחתות				
1,276	440	1,937	293	1,128
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(421)	(215)	(56)	(136)	(19)
רווח ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר				
(140)	(77)	23	(23)	(110)
הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר				
(81)	(137)	(159)	(137)	(30)
רווח ממימוש וירידת-ערך בחברות מוחזקות (לרבות פעילות מופסקת)				
(4)	(4)	(51)	(3)	(41)
רווח ממימוש בניינים וציוד				
64	(34)	(273)	32	(2)
שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
(483)	(489)	(184)	(14)	(192)
שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים				
(21)	(97)	(284)	(45)	(288)
מסים נדחים, נטו				
(9)	(1)	-	(1)	-
רווח ממכירות תיקי אשראי				
1,527	882	448	354	390
התאמות בגין הפרשי שער				
7,956	7,994	(1,406)	7,259	237
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון				
שינוי נטו בנכסים שוטפים				
(609)	959	(1,920)	671	1,883
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
(259)	(921)	(229)	(1,642)	8,687
ניירות-ערך למסחר				
889	239	(1,019)	402	(31)
נכסים אחרים				
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות				
2,374	604	2,290	(149)	(1,617)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
(6,891)	(7,544)	(3,242)	(8,774)	(3,768)
התחייבויות אחרות				
7,480	3,529	(3,535)	(913)	6,499
מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת				

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר				
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה					
7	539	1,147	648	850	פיקדונות בבנקים
(7)	1,081	2,473	(430)	7,174	אשראי לציבור
457	283	(577)	134	153	אשראי לממשלות
237	382	231	388	129	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(15)	(15)	(75)	-	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
126	119	6	2	3	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(56,555)	(35,009)	(34,269)	(15,115)	(10,133)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
43,958	17,340	20,203	10,671	5,597	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
9,671	3,854	8,497	1,557	4,417	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(7,804)	(3,706)	(4,945)	(914)	(2,288)	רכישת תיקי אשראי
113	68	-	68	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(136)	-	(28)	2	(28)	השקעה בחברות כלולות
1,356	1,356	-	1,356	-	תמורה מממוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
(642)	(243)	(246)	(109)	(146)	רכישת בניינים וציוד
(52)	7	64	5	50	תמורה מממוש בניינים וציוד
(9,286)	(13,944)	(7,519)	(1,737)	5,778	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון					
242	(244)	(102)	(294)	(562)	פיקדונות מבנקים
9,878	345	39,171	(2,120)	12,250	פיקדונות מהציבור
477	114	(261)	(36)	23	פיקדונות מהממשלה
3	19	1	14	1	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,539	3,540	1,041	758	1,041	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(6,161)	(3,505)	(2,290)	(88)	(232)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,000)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
16	16	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
6,994	285	37,560	(1,766)	12,521	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
5,188	(10,130)	26,506	(4,416)	24,798	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושוי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
(8)	(8)	-	-	-	בניכוי קיטון במזומנים ושוי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
5,196	(10,122)	26,506	(4,416)	24,798	גידול (קיטון) במזומנים
82,217	82,217	85,886	75,983	87,536	יתרת מזומנים לתחילת התקופה מפעילות נמשכת
(1,527)	(882)	(448)	(354)	(390)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
85,886	71,213	111,944	71,213	111,944	יתרת מזומנים לסוף התקופה מפעילות נמשכת

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר				
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו					
13,120	6,539	5,568	3,230	2,671	ריבית שהתקבלה
(3,330)	(1,255)	(1,580)	(245)	(651)	ריבית ששולמה
17	11	3	9	2	דיבידנדים שהתקבלו
(2,285)	(1,080)	(1,290)	(612)	(1,189)	מסים על הכנסה ששולמו
373	297	446	(14)	446	מסים על הכנסה שהתקבלו
נספח א' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר					
178	178	-	178	-	מזומנים שנגרעו
23,415	23,415	-	23,415	-	נכסים (למעט מזומנים)
(21,339)	(21,339)	-	(21,339)	-	התחייבויות
2,254	2,254	-	2,254	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
(39)	(39)	-	(39)	-	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(891)	(891)	-	(891)	-	השקעה בחברה כלולה - ישראלכרט
1,324	1,324	-	1,324	-	סך-הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
210	210	-	210	-	רווח הון ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדה בעבר
1,534	1,534	-	1,534	-	תמורה שהתקבלה ממימוש השקעה
(178)	(178)	-	(178)	-	מזומנים שנגרעו
1,356	1,356	-	1,356	-	זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברות בת שיצאה מאיחוד

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 נערכה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ולפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2019, למעט המפורט בסעיף ג' להלן.

תמצית הדוחות הכספיים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים לעיל ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019 והביאורים הנלווים להם.

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 12 באוגוסט 2020.

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על יישום המדיניות, על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

שיקול הדעת והאומדנים של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי ודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות ביחס להפרשה בהפסדי אשראי, נבחנים תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות של הבנק. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) חכירות

ביום 1 ביולי 2018 פרסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא חכירות". החוזר מאמץ את תיקון ASC 842 - ASU 2016-02. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח. השינוי העיקרי של העדכון מתייחס לטיפול החשבונאי על-ידי חוכרים בעסקות חכירה תפעולית, לפיו נדרש להכיר במאזן בנכס ובהתחייבות בגין חכירה תפעולית. הטיפול החשבונאי החל על מחכיר נותר בעיקרו ללא שינוי. להלן עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של הבנק בעקבות יישום כללים אלה, בהתייחס לעסקות בהן הבנק הינו החוכר בחכירה תפעולית:

1. התחייבויות חכירה תפעוליות ונכסי זכות שימוש, מוכרים בתחילת החכירה על בסיס הערך הנוכחי של תשלומי החכירה העתידיים על פני תקופת החכירה, מהווים בשיעור הריבית התוספת של הבנק. תשלומי החכירה כוללים: תשלומי חכירה קבועים (בניכוי תמריצים שישולמו לחוכר), תשלומי חכירה משתנים בשל הצמדה למדד או שיעור, תשלומי קנסות בגין ביטול החכירה, סכומים שצפוי שהחוכר ישלם למחכיר בגין ערך שייר מובטח. תקופת החכירה הינה התקופה הנקובה בחוזה, וכוללת אופציות הארכה שמימושן על-ידי הבנק ודאי באופן סביר, או אופציות ביטול שוודאי באופן סביר שלא תמומש על-ידי הבנק. תקופת החכירה נקבעת בתחילת החכירה, ולאחר מכן כאשר מתרחשות נסיבות המצריכות את הערכתה מחדש. נכסי זכות שימוש מותאמים בגין עלויות ישירות ראשוניות, תשלומי חכירה מראש, ובניכוי תמריצי חכירה שהתקבלו.
2. התחייבויות בגין חכירה תפעולית מוצגות במסגרת התחייבויות אחרות, ונכסי זכות שימוש המתייחסים מוצגים במסגרת נכסים אחרים. הוצאות בגין חכירה תפעולית מוכרות על בסיס קו ישר על פני תקופת החכירה ומדווחות בהוצאות אחרות (במסגרת הוצאות תפעוליות ואחרות). תשלומי חכירה משתנים, מוכרים בעת התהוותם יחד עם הוצאות חכירה תפעוליות.
3. לגבי חכירות בהן תקופת החכירה המקורית היא פחות משנה, הבנק בחר ליישם את החריג לתקן, והן לא יוכרו כנכס והתחייבות במאזן.
4. כמתאפשר על-פי התקן, הבנק בחר במדיניות על פיה בחכירות נדל"ן, דמי הניהול אינם מהווים חלק מתשלומי החכירה, ולפיכך לא מהווים חלק מהנכס וההתחייבות בגין החכירה. בנוסף מע"מ לא מהווה חלק מתשלומי החכירה ולפיכך לא מהווה חלק מהנכס או ההתחייבות.

ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מותאם. הבנק בחר, בהתאם להקלה המתאפשרת בתקן, לשמר קביעות קודמות לגבי סיווג חכירות קיימות.

יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה. כמו-כן, למועד היישום לראשונה, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04% וכ-0.05%, בהתאמה.

(2) הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 21 באפריל 2020 דגשים פיקוחיים אשר עיקריהם מפורט להלן:

- א. לגבי טיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, נקבע כי אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן.
- ב. לעניין קביעת מצב הפיגור, חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה כאמור, לא ייחשבו כהלוואות בפיגור בתקופת הדחיה. בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים כאמור לחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, יש להקפיד את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום (למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית). עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ג. במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר כאמור, הלוואות אלה, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שחלה ירידה בסיכויי הפירעון של הלוואה ספציפית או שהלוואה ספציפית לא תשולם, על הבנק לפעול בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא.
- ד. לגבי הלוואות לדיוור שיש לחשב לגביהן הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, דחייה של תשלומי קרן או ריבית לפרק זמן קצר בהלוואה כאמור אשר לא הייתה חוב בעייתי לפני מועד הדחייה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של החוב כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.
- ה. הלוואות לדיוור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינן דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1 נקודת האחוז.
- כמו-כן, לגבי הלוואות לדיוור שלא היו בעייתיות במועד דחיית התשלומים כאמור לעיל, הובהר כי כאשר ניתנת דחיית תשלומים נוספת, אשר מצטברת לדחייה של יותר מ-6 חודשים, וככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שחלה ירידה בסיכויי הפירעון של אותן הלוואות, על הבנק להפעיל שיקול דעת ולבחון האם נדרש לסווג את הלוואות כחוב בעייתי. בנק ראשי לבצע בחינה זו ברמת קבוצת חובות בעלות מאפיינים דומים, ואינו חייב לבצע את הבחינה ברמת הלוואה הבודדת. מאפיינים אלה עשויים לכלול למשל את משך הדחיה שניתנה ביחס לתקופה המקורית של האשראי, וכן אינדיקציות שקיימות בבנק לשווי הביטחון ויכולת החזר של הלווה ביחס להיקף ההלוואה.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי, תוך חיזוק האנטי מחזוריות בהתנהגות הפרשה להפסדי האשראי וחיזוק הקשר בין אופן ניהול סיכונים האשראי לבין אופן השתקפותם בדוחות הכספיים. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת הפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב הפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. בנוסף, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.	1 בינואר 2022. ככלל, הכללים החדשים יישמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת.	הבנק נערך ליישום התקן

הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, מתגבשות בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

במסגרת זו הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, בוצעו שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת.

לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולתו של הבנק לבצע הערכות כמותיות של החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות.

ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים.

להלן פירוט יתרות החוזים המושפעים מריבית הליבור:

מזה: עסקות שיימשכו מעבר לשנת 2021		סך העסקות ליום 30 ביוני 2020		
מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	
4,992	13,394	5,796	21,334	הלוואות
117	910	453	2,829	פיקדונות
1,320	138,047	1,957	186,173	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב
37	3,060	77	6,499	מסגרות אשראי שלא נוצלו
6,466	155,411	8,283	216,835	סך-הכל

ה. פעילות מופסקת

בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), בחודש אפריל 2019 מכר הבנק, בהצעת מכר לציבור 65.2% מהונה של ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שטופלה לפי שיטת השווי המאזני.

ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראלכרט, כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבורסה במועד חלוקתן. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. כמו-כן, החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראלכרט ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים נוספים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראלכרט, ראה [ביאור 3.ג.8 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#). לפרטים נוספים בדבר שומות מע"מ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו, ראה [ביאור 2.ג.8 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
א. הכנסות ריבית				
5,743	4,627	3,285	2,319	מאשראי לציבור
36	28	19	15	מאשראי לממשלות
205	83	102	22	מפיקדונות בבנקים
55	52	26	19	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
516	284	298	157	מאגרות-חוב
6,555	5,074	3,730	2,532	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית				
(1,079)	(591)	(651)	(270)	על פיקדונות הציבור
(3)	(2)	(1)	(1)	על פיקדונות הממשלה
(15)	(7)	(9)	(4)	על פיקדונות מבנקים
(710)	(116)	(597)	(91)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(5)	-	(6)	-	על התחייבויות אחרות
(1,812)	(716)	(1,264)	(366)	סך-כל הוצאות ריבית
4,743	4,358	2,466	2,166	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית*				
4	(54)	1	(11)	הכנסות ריבית
-	6	1	5	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב				
7	6	4	3	מוחזקות לפדיון
477	262	268	145	זמינות למכירה
32	16	26	9	למסחר
516	284	298	157	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
				1. מפעילות במכשירים נגזרים
*(1,018)	316	*(280)	(855)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
				2. מהשקעה באגרות-חוב
120	135	90	24	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(7)	(27)	(4)	-	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
113	108	86	24	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
				3. הפרשי שער, נטו
854	(194)	211	800	
				4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
238	(89)	85	34	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽²⁾⁽³⁾
11	3	9	2	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
-	(7)	-	(18)	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת
249	(93)	94	18	סך-הכל מהשקעה במניות
				5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח
-	-	-	-	
				6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
1	-	1	-	
				סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
*199	137	*112	(13)	

* סווג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושאינם למסחר).

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-4 וכ-4 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020, בהתאמה (לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019: כ-2 וכ-9 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
**115	348	**63	135	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
(60)	14	(10)	71	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
1	-	1	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
56	362	**54	206	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר*
255	499	166	193	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:				
** (46)	108	** (4)	132	חשיפת ריבית
**96	244	**54	68	חשיפת מטבע-חוץ
**6	10	**4	6	חשיפה למניות
**56	362	**54	206	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** סוג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושייכים למסחר).

*** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-79 וכ-131 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020, בהתאמה (לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019: כ-14) וכ-65) מיליוני ש"ח, בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני בשנת 2020 ובשנת 2019

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 31 במרץ 2020
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים*	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
(1,377)	3	(1,374)	(1,144)	(38)	(192)	2020
256	-	256	(279)	-	535	שינוי נטו במהלך התקופה
(1,121)	3	(1,118)	(1,423)	(38)	343	יתרה ליום 30 ביוני 2020
(1,063)	3	(1,060)	(1,119)	(38)	97	יתרה ליום 31 במרץ 2019
146	-	146	79	-	67	שינוי נטו במהלך התקופה
(917)	3	(914)	(1,040)	(38)	164	יתרה ליום 30 ביוני 2019

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני בשנת 2020 ובשנת 2019

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2020
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים*	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
(1,352)	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250	2020
231	-	231	138	-	93	שינוי נטו במהלך התקופה
(1,121)	3	(1,118)	(1,423)	(38)	343	יתרה ליום 30 ביוני 2020
(1,194)	3	(1,191)	(993)	(38)	(160)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
18	-	18	-	-	18	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית ⁽¹⁾
(1,176)	3	(1,173)	(993)	(38)	(142)	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
259	-	259	(47)	-	306	שינוי נטו במהלך התקופה
(917)	3	(914)	(1,040)	(38)	164	יתרה ליום 30 ביוני 2019

* הפסדים נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2019

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים*	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
(1,194)	3	(1,191)	(993)	(38)	(160)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
18	-	18	-	-	18	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית ⁽¹⁾
(1,176)	3	(1,173)	(993)	(38)	(142)	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
(176)	-	(176)	(568)	-	392	שינוי נטו במהלך השנה
(1,352)	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

* הפסדים נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס
1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני בשנת 2020 ובשנת 2019

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 ביוני 2019			30 ביוני 2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן					
119	(67)	186	549	(286)	835
רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(52)	32	(84)	(14)	10	(24)
רווחים בגין אגרות-חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
67	(35)	102	535	(276)	811
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
58	(24)	82	(298)	155	(453)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
21	(10)	31	19	(10)	29
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
79	(34)	113	(279)	145	(424)
שינוי נטו במהלך התקופה					
146	(69)	215	256	(131)	387
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
146	(69)	215	256	(131)	387
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

- ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)
 2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני בשנת 2020 ובשנת 2019

לשישה חודשים שהסתיימו ביום					
30 ביוני 2019			30 ביוני 2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן					
381	(182)	563	166	(86)	252
(75)	35	(110)	(73)	35	(108)
306	(147)	453	93	(51)	144
הטבות לעובדים					
(85)	56	(141)	91	(48)	139
38	(19)	57	47	(25)	72
(47)	37	(84)	138	(73)	211
259	(110)	369	231	(124)	355
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
259	(110)	369	231	(124)	355

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2019

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן		
רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	834	(275)
רווחים בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	(253)	86
שינוי נטו במהלך השנה	581	(189)
הטבות לעובדים		
הפסד אקטוארי נטו השנה	(993)	348
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾	117	(40)
שינוי נטו במהלך השנה	(876)	308
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(295)	119
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(295)	119

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך

ליום 30 ביוני 2020				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של מוסדות פיננסיים בישראל	374	5	-	379
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון	374	5	-	379
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	38,815	319	(39)	38,815
של ממשלות זרות	8,271	205	(22)	8,271
של מוסדות פיננסיים זרים	6,499	84	(36)	6,499
של אחרים זרים	4,139	36	(42)	4,139
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	57,724	644 ⁽¹⁾	(139) ⁽¹⁾	57,724
(3) השקעות במניות שאינן למסחר				
מניות שאינן למסחר	1,565	94 ⁽²⁾	(24) ⁽²⁾	1,565
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	1,155	-	-	1,155
סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר	59,668	743	(163)	59,668
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	6,846	118	(2)	6,846
של ממשלות זרות	2	-	-	2
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,848	118	(2)	**6,848
מניות				
של אחרים	2	-	-	2
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,850	118 ⁽²⁾	(2) ⁽²⁾	6,850
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	66,518	861	(165)	66,518

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 ** מזה ניירות-ערך בסך 2,536 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.
 (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-2.7 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2020							
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	20-40%	
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%	
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
(1)	-	(1)	560	(38)	-	(38)	10,156
(17)	-	(17)	788	(5)	-	(5)	315
-	-	-	-	(36)	-	(36)	2,010
(12)	-	(12)	347	(30)	-	(30)	1,796
(30)	-	(30)	1,695	(109)	-	(109)	14,277

ליום 30 ביוני 2019				
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
310	-	2	308	308
310	-	2	308	308

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
38,078	(14)	158	37,934	38,078
13,421	(44)	63	13,402	13,421
52	-	2	50	52
7,583	(8)	74	7,517	7,583
20	-	-	20	20
2,633	(13)	16	2,630	2,633
61,787	(79) ⁽¹⁾	313 ⁽¹⁾	61,553	61,787

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים. (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2019				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) השקעות במניות שאינן למסחר				
1,781	1,674	(1) ⁽¹⁾ 117	(10) ⁽¹⁾	1,781
1,065	1,065	-	-	1,065
63,878	63,535	432	(89)	63,876
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
7,230	7,232	7	(9)	7,230
4	3	1	-	4
**7,234	7,235	8	(9)	7,234
מניות				
6	3	3	-	6
7,240	7,238	(1) ⁽¹⁾ 11	(9) ⁽¹⁾	7,240
71,118	70,773	443	(98)	71,116

פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
	20-40%		0-20%		20-40%		0-20%
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
3,399	(14)	-	(14)	-	(14)	-	-
282	(2)	3,889	(42)	(2)	-	(42)	-
1,130	(4)	505	(4)	(4)	-	(4)	-
740	(7)	206	(6)	(7)	-	(6)	-
5,551	(27)	4,600	(52)	(27)	-	(52)	-

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
** מזה ניירות-ערך בסך 1,817 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.

(1) נקפו לדוח רווח והפסד.
(2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
303	-	4	299	299	של מוסדות פיננסיים בישראל
303	-	4	299	299	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים			
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה					
אגרות-חוב ומלוות					
33,417	(2)	264	33,155	33,417	של ממשלת ישראל
8,108	(61)	23	8,146	8,108	של ממשלות זרות
6,830	-	108	6,722	6,830	של מוסדות פיננסיים זרים
2,454	(3)	31	2,426	2,454	של אחרים זרים
50,809	⁽¹⁾ (66)	⁽¹⁾ 426	50,449	50,809	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
1,771	⁽²⁾ (5)	⁽²⁾ 150	1,626	1,771	מניות שאינן למסחר
1,021	-	-	1,021	1,021	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
52,883	(71)	580	52,374	52,879	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	6,602	69	-	6,602
של ממשלות זרות	3	-	-	3
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,605	69	-	6,605**
מניות				
של אחרים	2	-	-	2
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,607	(1) ⁽¹⁾ 69	-	6,607
סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾	59,486	649	(71)	59,490

סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%	
סך-הכל	20-40%	0-20%		סך-הכל	20-40%	0-20%	
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
של ממשלת ישראל	-	-	-	(2)	-	(2)	567
של ממשלות זרות	(22)	-	(22)	(39)	-	(39)	3,244
של אחרים זרים	(1)	-	(1)	(2)	-	(2)	97
סך-כל אגרות-חוב ומלוות	(23)	-	(23)	(43)	-	(43)	3,908
זמינים למכירה							

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 ** מזה ניירות-ערך בסך 1,702 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.
 (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 ביוני 2020					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
יתרת חוב רשומה					
162,878	17,046	145,832	846	1	144,985
חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
153,858	-	153,858	34,703	94,529	24,626
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
94,447	-	94,447	-	94,362	85
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
316,736	17,046	299,690	35,549	94,530	169,611
סך-הכל ⁽²⁾					
(2) מזה:					
2,837	-	2,837	720	-	2,117
חובות בארגון מחדש					
1,392	-	1,392	49	1	1,342
חובות פגומים אחרים					
4,229	-	4,229	769	1	3,459
סך-הכל חובות פגומים					
873	-	873	89	710	74
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
4,120	-	4,120	27	15	4,078
חובות בעייתיים אחרים					
9,222	-	9,222	885	726	7,611
סך-הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
3,952	8	3,944	131	-	3,813
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
2,046	-	2,046	800	717	529
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾					
717	-	717	-	717	-
(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***					
5,998	8	5,990	931	717	4,342
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾					
1,562	-	1,562	128	-	1,434
(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-85 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-576 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 30 ביוני 2019					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור ⁽⁵⁾	מסחרי** ⁽⁵⁾
יתרת חוב רשומה					
165,380	24,214	141,166	922	-	140,244
חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
151,469	-	151,469	40,175	85,683	25,611
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
85,579	-	85,579	-	85,491	88
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
316,849	24,214	292,635	41,097	85,683	165,855
(2) סך-הכל ⁽²⁾					
(2) מזה:					
1,299	-	1,299	659	-	640
חובות בארגון מחדש					
1,611	-	1,611	61	-	1,550
חובות פגומים אחרים					
2,910	-	2,910	720	-	2,190
סך-הכל חובות פגומים					
903	-	903	80	676	147
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
3,504	-	3,504	54	-	3,450
חובות בעייתיים אחרים					
7,317	-	7,317	854	676	5,787
סך-הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
2,472	11	2,461	137	-	2,324
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני					
1,551	-	1,551	664	437	450
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾					
438	-	438	-	437	1
(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***					
4,023	11	4,012	801	437	2,774
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾					
705	-	705	133	-	572
(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-88 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-300 מיליוני ש"ח.

(5) סוג מחדש, הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיוור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה
165,145	20,042	145,103	862	2	144,239	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
152,544	-	152,544	37,833	89,700	25,011	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
89,608	-	89,608	-	89,533	75	(1) מזה: לפי עומק פיגור
317,689	20,042	297,647	38,695	89,702	169,250	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
1,374	-	1,374	707	-	667	חובות בארגון מחדש
3,068	-	3,068	55	2	3,011	חובות פגומים אחרים
4,442	-	4,442	762	2	3,678	סך-הכל חובות פגומים
913	-	913	93	699	121	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,767	-	3,767	51	1	3,715	חובות בעייתיים אחרים
9,122	-	9,122	906	702	7,514	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
3,094	7	3,087	136	-	2,951	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,620	-	1,620	615	446	559	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
446	-	446	-	446	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
4,714	7	4,707	751	446	3,510	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,408	-	1,408	136	-	1,272	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-75 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-314 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
5,873	9	5,864	834	478	4,552	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2020
1,128	(1)	1,129	263	244	622	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(395)	-	(395)	(162)	(8)	(225)	מחיקות חשבונאיות
154	-	154	67	3	84	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(241)	-	(241)	(95)	(5)	(141)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020 ⁽²⁾
166	(1)	167	24	-	143	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
762	-	762	71	-	691	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי*	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור*		
4,332	11	4,321	876	426	3,019	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2019
319	1	318	54	11	253	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(352)	-	(352)	(165)	(1)	(186)	מחיקות חשבונאיות
257	-	257	82	1	174	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(95)	-	(95)	(83)	-	(12)	מחיקות חשבונאיות נטו
(4)	-	(4)	(4)	-	-	אחר
4,552	12	4,540	843	437	3,260	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019 ⁽²⁾
33	-	33	5	-	28	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
529	1	528	42	-	486	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* סוג מחדש, הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיוור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
1,937	-	1,937	383	276	1,278	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(735)	-	(735)	(320)	(9)	(406)	מחיקות חשבונאיות
307	-	307	149	4	154	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(428)	-	(428)	(171)	(5)	(252)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
225	(1)	226	32	-	194	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
762	-	762	71	-	691	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי*	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור*		
4,334	9	4,325	904	424	2,997	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
440	3	437	119	15	303	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(709)	-	(709)	(353)	(3)	(353)	מחיקות חשבונאיות
491	-	491	177	1	313	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(218)	-	(218)	(176)	(2)	(40)	מחיקות חשבונאיות נטו
(4)	-	(4)	(4)	-	-	אחר
4,552	12	4,540	843	437	3,260	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(39)	-	(39)	7	-	(46)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
529	1	528	42	-	486	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* סווג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סווגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020		
מבוקר	בלתי מבוקר			
בישראל				
לפי דרישה				
145,695	139,498	174,380		אינם נושאים ריבית
86,408	88,246	100,723		נושאים ריבית
232,103	227,744	275,103		סך-הכל לפי דרישה
113,332	107,282	107,721		לזמן קצוב
345,435	335,026	382,824		סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל				
לפי דרישה				
1,193	1,885	1,341		אינם נושאים ריבית
5,306	4,043	4,922		נושאים ריבית
6,499	5,928	6,263		סך-הכל לפי דרישה
9,711	11,158	11,729		לזמן קצוב
16,210	17,086	17,992		סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
361,645	352,112	400,816		סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:				
165,615	167,782	184,979		פיקדונות של אנשים פרטיים
48,817	45,822	54,477		פיקדונות של גופים מוסדיים
131,003	121,422	143,368		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020		
מבוקר	בלתי מבוקר			
תקרת הפיקדון				
122,404	121,008	136,365		עד 1
90,385	89,872	105,891		מעל 1 עד 10
55,261	52,785	58,927		מעל 10 עד 100
35,698	32,862	36,236		מעל 100 עד 500
57,897	55,585	63,397		מעל 500
361,645	352,112	400,816		סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

31 בדצמבר	30 ביוני		
2019	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
פרישה מוקדמת ופיצויים			
8,262	7,131	7,393	סכום ההתחייבות
(4,138)	(3,697)	(3,582)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
4,124	3,434	3,811	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה			
395	360	353	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
395	360	353	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל			
36	35	34	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
36	35	34	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה			
664	595	634	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
664	595	634	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל			
5,219	4,424	4,832	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
34	58	80	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020	
מבוקר		בלתי מבוקר			
4,319	4,319	5,183	4,515	4,555	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
139	71	86	38	37	עלות שירות
128	70	66	32	39	עלות ריבית
(29)	-	-	-	-	הפקדות משתתפי התוכנית
1,013	167	(140)	(58)	454	הפסד אקטוארי (רווח)
(5)	(3)	-	(1)	(2)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(343)	(196)	(407)	(98)	(295)	הטבות ששולמו
(39)	(39)	-	(39)	-	גריעת יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת
-	-	10	-	10	אחר
5,183	4,389	4,798	4,389	4,798	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
5,005	4,211	4,566	4,211	4,566	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	30 ביוני		
2019	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
5,183	4,389	4,798	פרישה מוקדמת ופיצויים
			סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר	30 ביוני		
2019	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
***2,350	1,582	2,139	הפסד אקטוארי נטו
***2,350	1,582	2,139	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר	30 ביוני		
2019	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
9,321	8,086	8,380	מחויבות בגין הטבה חזויה
9,143	7,908	8,148	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(4,138)	(3,697)	(3,582)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.
 ** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה [סעיף \(ד\) להלן](#).
 *** סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר			בלתי מבוקר		
139	71	86	38	37	עלות שירות
128	70	66	32	39	עלות ריבית
					הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
117	57	72	31	29	הפסד אקטוארי נטו
-	-	10	-	10	אחר
384	198	234	101	115	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר			בלתי מבוקר		
1,013	167	(140)	(58)	454	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(117)	(57)	(72)	(31)	(29)	הפחתה של הפסד אקטוארי
(5)	(3)	1	(1)	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(15)	(23)	-	(23)	-	גריעת יתרות המיזחסות לפעילות מופסקת
-	-	-	-	-	הפחתה בגין צמצום/סילוק
876	84	(211)	(113)	424	סך-הכל הוכר ברווח (הפסד) כולל אחר
384	198	234	101	115	סך עלות ההטבה נטו
1,260	282	23	(12)	539	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2020 לפני השפעת המס

146					הפסד אקטוארי נטו
-----	--	--	--	--	------------------

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר		
0.44%	1.24%	0.66%		שיעור היוון
2.0%	2.0%	2.0%		שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%		שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2019	2020	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר			
0.69%	1.89%	0.44%	1.25%	1.99%	שיעור היוון
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת				
31 בדצמבר		30 ביוני	31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2019	2020	2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר	
						במיליוני ש"ח	
502	429	475	(423)	(363)	(399)	שיעור היוון	

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. יודגש כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות, משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-32% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר	30 ביוני	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
3,933	3,552	3,472
(3,841)	(3,437)	(3,359)
92	115	113
התחייבות לפיצויים		
יעודות לפיצויים		
התחייבות נטו		

ג. תזרימי מזומנים (1) הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	הפקדות בפועל		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		תחזית *2020
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר				
182	85	76	41	36	165
הפקדות					

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2020.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה
2020
2021
2022
2023
2024
2025-2029
2030 ואילך
סך-הכל

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ד. ביום 21 בינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על-ידי דירקטוריון והנהלת הבנק. הסכם זה ממצה את מלוא התמורה שניתנת לעובדים בגין השנים 2018-2022 והתבטלו כל סכסוכי העבודה וההודעות על שביתה שהוכרוזו על-ידי נציגות העובדים טרם חתימת ההסכם.

הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים הבאים:

א. בנוסף למנגנוני הקידום ועליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשלום לעובדים, שהוגדרו בהסכם, תוספת שכר שקלית קבועה שתשולם ב-3 פעימות בשנים 2020-2022 וחלקה מותנית בביצועי העסקיים של הבנק. להערכת הבנק, בהתחשב בהשפעת תוספת שכר זו, כמו גם במנגנוני הקידום הנהוגים והשפעות נוספות, יסתכם שיעור הגידול השנתי הממוצע בשכר של העובדים האמורים בכ-3.7% בתקופת ההסכם. תוספת זו מוערכת בגידול שנתי בעלויות שכר העובדים האמורים בשיעור של כ-0.8%.

ב. העובדים קיבלו מענק חתימה חד-פעמי בעלות כוללת של כ-200 מיליון ש"ח.

ג. תוכנית להענקת יחידות פנטום לעובדים שהיתה נהוגה בבנק, הומרה לתשלום שכר והפרשות סוציאליות לעובדים הזכאים בעלות דומה. במקביל בוצע בתחילת 2020 פירעון של ההתחייבות הקיימת בגין יחידות הפנטום שהבשילו, בהתבסס על ההתחייבות בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019.

ד. כחלק מהיערכות הבנק לשינויים המתרחשים בעולם הבנקאות, הוסכם על המשך במדיניות לקליטת עובדים בחוזה אישי בעלי הכשרה ספציפית בפרט בתחומי הטכנולוגיה והחדשנות הדרושים לבנק וכן על השקת תוכנית להכשרת עובדים קיימים למקצועות העתיד.

השפעת ההתקשרות בהסכם זה הינה גידול חד פעמי בהתחייבות האקטוארית של הבנק בסך של כ-80 מיליון ש"ח לפני מס אשר נגרע מההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2019 ובהוצאות השכר לשנת 2019 בסך של כ-200 מיליון ש"ח לפני מס בגין המענק החד פעמי.

ה. בהמשך לאמור בביאור 4.ג.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019 ובהתחשב בתשואה להון שהשיג הבנק בשנת 2019, פקעו בחודש מרץ 2020 89,771 יחידות מניות חסומות (RSU), שהוענקו מכח תוכניות תגמול קודמות ובגין שנים קודמות כתגמול משתנה נדחה למנכ"ל הקודם של הבנק, לחברי הנהלה ולמנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק. עיקר היתרה של יחידות המניות החסומות (RSU) הבשילה ובגין היקצה הבנק 218,855 מניות (0.02% מההון המונפק) מתוך מניות שהוחזקו באוצר.

ו. בהמשך לאמור בביאור 4.ג.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019, במועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון ראשון 2020 אישר הדירקטוריון הענקת מניות חסומות (ל-3 שנים מיום 1 בינואר 2020) ליו"ר הדירקטוריון הקודם, חברי הנהלה, מנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק, בהיקף כולל של עד כ-0.04% מההון המונפק של הבנק (556,127 מניות) וזאת במסגרת יישום תוכניות התגמול והסכמי ההעסקה הקיימים, כחלק מרכיב התגמול הקבוע לשנת 2019 אשר הוכר בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 ולפי מתאר שפרסם הבנק בחודש מאי 2018. מנכ"ל הבנק ויתר על המניות החסומות להן היה זכאי בגין שנת 2019 (בשווי כ-25.5 אלפי ש"ח). כמו-כן, אושרה הקצאת 28,257 יחידות מניות חסומות (RSU) (כ-0.002% מההון המונפק) למספר עובדים שאינם נושאי משרה.

ז. בהמשך לאמור בביאור 2.ג.22 לדוחות הכספיים לשנת 2019 בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, ובקשר עם התפטרותו של עודד ערן בחודש יוני 2020 מכהונתו כיו"ר הדירקטוריון, ויתר הבנק באישור ועדת התגמול והדירקטוריון על עבודתו בפועל של היו"ר בתקופת ההודעה המוקדמת (6 חודשים) מבלי לפגוע בזכותו של מר ערן למלוא תנאי התגמול בגין תקופה זו. מר ראובן קרופיק שנבחר לכהן כיו"ר הדירקטוריון בחודש יוני 2020 ומינויו נכנס לתוקף עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים ביום 28 ביולי 2020, זכאי למועד זה לגמול דירקטורים (גמול קבוע וגמול השתתפות בשיבות) כמו יתר הדירקטורים המכהנים. הבנק בוחן חלופות בנוגע לתנאי כהונתו של מר קרופיק בהתחשב בהיותו דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 של הפיקוח על הבנקים ודירקטור בלתי תלוי לפי חוק החברות.

ח. בחודש ינואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 352 מיליון ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון ליום 31 בדצמבר 2019. התוכנית נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2020 לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. לנוכח השפעות התייעלות נגיף הקורונה, החליט הבנק על האצת קצב יישום תוכנית התייעלות האמורה.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. דיבידנד

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה. לאור אי הודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים (ראה [ביאור 10.1](#)), מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

על רקע הודעת המפקחת על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבעה (ראה [סעיף ת' להלן](#)) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ב. תשלום דיבידנד

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. ביום 9 במרס 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
02.02.2020	09.03.2020	*53.937	**720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חושב בהתבסס על שווי מניות ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח). בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט.
 ** שולם כדיבידנד בעין במניות. הסכום הנקוב הינו על-פי מחיר מניית ישראלכרט בבורסה ביום 8 במרץ 2020.

ג. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2019 ו-2020 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 30% ו-20%, בהתאמה.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
38,795	39,852	38,300	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
733	733	488	הון רובד 1 נוסף
39,528	40,585	38,788	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,707	10,261	9,730	הון רובד 2
49,235	50,846	48,518	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
309,303	305,381	312,747	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,528	3,578	4,769	סיכונים שוק
23,556	24,032	23,428	סיכון תפעולי
336,387	332,991	340,944	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾

3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.53%	11.97%	11.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.75%	12.19%	11.38%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	15.27%	14.23%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.27%	10.26%	9.26%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.77%	13.76%	12.76%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה **סעיף ט**, להלן.

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 733 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2020, 883 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 ו-533 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2019 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה **סעיף ח**, להלן) הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט ההלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
הפועלים שוויץ⁽¹⁾⁽²⁾			
18.27%	50.04%	134.46%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
18.27%	50.04%	134.46%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
18.31%	50.12%	134.46%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף⁽¹⁾			
33.09%	30.79%	32.50%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
33.09%	30.79%	33.54%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) בהתאם למדווח לרגולטור המקומי.

(2) בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ו-FIFA שהוכרה בדוחות הכספיים של הרבעון הרביעי לשנת 2019 ועל מנת שהפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות הון הרגולטורי הנדרש בשוויץ, השקיע הבנק סכום של 95 מיליון פרנק שוויצרי בחודש מרץ 2020, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1			
38,221	39,549	38,054	סך ההון
(25)	(29)	(18)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
38,196	39,520	38,036	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(7)	(8)	-	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(50)	(40)	(61)	מסים נדחים לקבל
(1)	(1)	(221)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1*
(58)	(49)	(282)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
657	381	546	סך התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1**
38,795	39,852	38,300	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
733	733	488	סך-הכל הון רובד 1 נוסף
39,528	40,585	38,788	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
5,929	6,476	5,821	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,778	3,785	3,909	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
9,707	10,261	9,730	סך-הכל הון רובד 2
49,235	50,846	48,518	סך-הכל הון כולל

* היתרה ליום 30 ביוני 2020 כוללת סך של 173 מיליוני ש"ח הנובע מניכוי קו אשראי לבנק פוזיטיף בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה [סעיף "שלוחת הבנק בתורכיה"](#) להלן.
 ** התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ו. השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.31%	11.83%	11.05%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות
0.22%	0.14%	0.18%	השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות*
11.53%	11.97%	11.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2020:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
0.03%	0.03%
באחוזים	
הבנק בנתוני המאוחד	

ח. יעד הלימות ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). דרישות הון אלה יהיו בתוקף למשך שישה חודשים ובמידת הצורך יוארכו בשישה חודשים נוספים ולאחר מכן, ככל שרלוונטי, יידרש הבנק להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל שנשחק, על פני שנתיים.

ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.26% ו-12.76%, בהתאמה (במקום 10.26% ו-13.76% לפני הוראת השעה). בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון.

ט. התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף.

בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי ("התייעלות בתחום הנדל"ן").

במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון.

במכתב מיום 16 בדצמבר 2019 הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2021.

בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. התוכנית נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף.

בחודש ינואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 352 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון ליום 31 בדצמבר 2019. התוכנית נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2020 לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף.

השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון מוערכת בכ-0.18% ליום 30 ביוני 2020.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

א. הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מאי 2020 הבנק הנפיק, באמצעות הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הגיוסים של הבנק), סדרה של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה כא'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.59% בסכום קרן כולל של כ-1.06 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2031 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2026). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

בחודש מאי 2020 פרסם הבנק תשקיף מדף אשר יאפשר לבנק להנפיק מניות וניירות ערך המירים למניות, אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות-ערך אחרים. למועד פרסום הדוח, הבנק נערך לביצוע הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדי קרן על-ידי המרה כפוייה למניות רגילות של הבנק על-פי תשקיף המדף האמור.

א. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2020, לאחר תאריך הדוחות הכספיים, הפועלים הנפקות ביצעה פדיון מוקדם חלקי של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בתמורה לסך של 596 מיליוני ש"ח. בעקבות ההחלטה על פירעון מוקדם חלקי, כפי שפורסמה ב-16 ביוני 2020, הסכום שנפדה לא מוכר בהון הפיקוחי החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

ב. שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלאו החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% וההשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. השפעת הנחיה זו בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600% על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 30 ביוני 2020 הינה קיטון נוסף של כ-0.04%.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

בחודש יוני 2020 הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף (המוחזק בשיעור של כ-70%) בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק וזאת בהתחשב בין היתר בנסיבות המיוחדות של בנק פוזיטיף, של קו האשראי שניתן לו על-ידי הבנק ושל מערכת היחסים עם בעל מניות המיעוט ומאמצי הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף (ראה סעיף 2.6.3 חברות עיקריות בדוח הדיסקוריון וההנהלה), בשל המצב המתגבר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיף. לדרישת הפיקוח על הבנקים, בשל התמחור האמור נוכחה יתרת קו האשראי בסך של כ-173 מיליוני ש"ח מההון הפיקוחי. ההשפעה של הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 הינה קיטון של כ-0.05%.

ג. חכירות

השפעת יישום תקן חשבונאות בנושא חכירות במועד אימוץ התקן ביום 1 בינואר 2020 הינה קיטון של כ-0.04% ביחס הון עצמי רובד 1 וקיטון של כ-0.05% ביחס ההון הכולל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ג](#). לעיל.

ד. ערבויות עם מקדמי המרה מופחתים

בחודש אוגוסט 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי 203. בהתאם לטיטה קבע הפיקוח על הבנקים מקדמי המרה מופחתים לערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינני בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה.

מקדמי המרה יהיו זהים למקדמי המרה של ערבויות חוק המכר, כלומר 10% אם הדירה נמסרה למשתכן ו-30% אם הדירה טרם נמסרה למשתכן. השפעת יישום הטיטה, ככל שתיושם, בהתבסס על נתוני הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020 מוערכת בעלייה של 0.03% עד 0.04% ביחס הון עצמי רובד 1 ובעלייה של 0.04% עד 0.05% ביחס ההון הכולל.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

טו. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%. יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט. על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

	30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020
	בלתי מבוקר	מבוקר	
	במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד			
הון רובד 1*	40,585	39,528	38,788
סך החשיפות*	511,322	519,648	556,182
	באחוזים		
יחס מינוף	7.94%	7.61%	6.97%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%

ב. חברה בת משמעותית

	30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020
בנק פוזיטיב			
יחס מינוף	26.47%	29.73%	29.53%
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%	3.00%	3.00%

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2020, המוערכת בכ-0.1% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות
	באחוזים	
ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2020:		
הבנק בנתוני המאוחד	(0.02%)	(0.01%)

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

טז. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 68.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
	באחוזים	

א. בנתוני המאוחד

121%	127%	131%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ב. בנתוני הבנק

120%	126%	130%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ג. חברה בת משמעותית*

הפועלים שוויץ

710%	424%	456%	יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* היחס מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	
577	616	471	616	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
19	26	86	26	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
3. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:				
147	137	139	137	בשנה הראשונה
142	134	133	134	בשנה השנייה
133	126	123	126	בשנה השלישית
123	115	113	115	בשנה הרביעית
106	93	103	93	בשנה החמישית
763	713	817	713	מעל חמש שנים
1,414	1,318	1,428	1,318	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

4. פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר				
104	67	-	67	-	הערך בספרים של האשראי שנמכר
113	68	-	68	-	תמורה שהתקבלה במזומן
9	1	-	1	-	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

5. בהמשך לאמור בביאור 25.ב.5 בדוחות השנתיים לשנת 2019, הבנק נתן התחייבויות לשיפוי (כתב שיפוי) לעובד בכיר שאינו נושא משרה בקשר להיותו מנהל של חברה מוחזקת, לקצינת הציות הראשית של הבנק וכן התחייבות לשיפוי במקרים מסוימים למנהלים בחברה מוחזקת אחרת.

6. באוקטובר 1985 חקר הפועלים שוויץ לתקופה של כ-100 שנים בניין אשר משמש לבניין הנהלה בציריך, עבור דמי חכירה שנתיים צמודים למדד בסך 2 מיליון פרנק שוויצרי (למועד זה כ-3 מיליון פרנק שוויצרי לשנה). בסמוך לתחילת תקופת החכירה חילק הפועלים שוויץ את הנכס המוחזר ומכר כמחצית מהחכירה לצד ג' (תאגיד בנקאי זר) ("צד ג'"), אשר נושא מאז במחצית מדמי החכירה השנתיים. למיטב ידיעת הבנק, התאגיד הבנקאי ביקש למכור את חלקו בנכס החכור, אך הוא נמצא בהליך משפטי מול בעל הנכס (המחכיר) ביחס לחבותו לדמי החכירה לאחר המכירה. במהלך ההליך המשפטי האמור, הודיע המחכיר לפועלים שוויץ כי לעמדתו, הפועלים שוויץ אחראי לתשלום מלוא דמי החכירה בגין הנכס בשלמותו, ובפרט אם בית המשפט יכריע שהתאגיד הבנקאי לא יישא בחבות לדמי החכירה לאחר מכירת חלקו. הפועלים שוויץ חולק על עמדה זו ולעמדת יועציו המשפטיים, לא סביר שתוטל עליו אחריות לחלקו של התאגיד הבנקאי בחכירה, בין היתר, בהתחשב בכך שמכר חלק מזכות החכירה כאמור וכן בשים לב לאיתנותו של החוכר והיותו תאגיד בנקאי. לפועלים שוויץ הפרשה בסך של כ-23 מיליון פרנק שוויצרי בגין פער בין דמי החכירה החוזיים על חלקו בנכס לבין שווייה ההוגן של ההתחייבות בגין חלקו ליתרת תקופת החכירה. החשיפה הנוספת בגין דמי החכירה לחלקו של התאגיד הבנקאי עומדת על כ-23 מיליון פרנק שוויצרי, בגינה לא בוצעה הפרשה בהסתמך על הערכת יועציו המשפטיים של הפועלים שוויץ כאמור. עוד יצוין, שבקשר עם תהליכי הסגירה של הפועלים שוויץ והגשת תביעות חוב במסגרתן, דרש צד ג', שמשמש גם כמנהל האדמיניסטרטיבי של הנכס, כי תובטח ההתחייבות של הפועלים שוויץ לתשלום דמי השכירות ועלויות נלוות בגין החלק בנכס שבשימוש למלוא תקופת החכירה. לעמדת יועציו המשפטיים של הפועלים שוויץ, דרישה זו אינה מגדילה את היקף החשיפה בגין דמי השכירות של הפועלים שוויץ (בגין חלקו) מעבר להפרשה שכבר בוצעה כאמור לעיל, משום שהיא יכולה להיחשב למעשה כחלק מהדרישה של המחכיר כלפי הפועלים שוויץ. במהלך חודש יוני 2020 נחתם זיכרון דברים בין הפועלים שוויץ למחכיר לפיו ישוחרר הפועלים שוויץ מחובה החכירה ארוך הטווח תמורת תשלום של 23 מיליון פרנק שוויצרי, סכום שכאמור הופרש. כמו-כן, הסכם זה ככל שיחתם צפוי לסיים ההליכים המשפטיים מול המחכיר.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 30 ביוני 2020 בכ-326 מיליוני ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת חברות מאוחדות רלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

א. לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה [ביאור 25.ג.א](#) (א) [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#) (להלן: "הדוחות לשנת 2019"). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט בביאור 25.ג.א (א) האמור, למעט כמפורט להלן:

1. באשר לתביעה אזרחית בסך 1 מיליארד דולר שהוגשה לבית המשפט הפדרלי בווישינגטון D.C בארצות-הברית על-ידי מספר גורמים פלסטיניים נגד שורה ארוכה של נתבעים ובהם הבנק, המתוארת בסעיף 1 לביאור 25.ג.א (א) לדוחות לשנת 2019, ביום 5 במאי 2020, הודיעו התובעים לבית המשפט כי הם מבקשים לחוקק מהתביעה מספר נתבעים, לרבות הבנק. ביום 6 ביוני 2020 ניתן בהתאם צו בית משפט המורה על מחיקת התביעה נגד הבנק ונתבעים נוספים.

2. באשר לתביעה שהוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק ונגד אחרים, המתוארת בסעיף 8 לביאור 25.ג.א (א) לדוחות לשנת 2019, בהתאם להחלטת ה-Court Bankruptcy מדצמבר 2018, ביום 15 בינואר 2020 הקרן הגישה כתב תביעה מתוקן הכולל את הרכיבים בקשר עם תביעות Fairfield שלא נדחו בהחלטה האמורה (להלן: "התביעה המתוקנת"). הנתבעים הגישו בקשה לסילוק על הסף של התביעה המתוקנת במרץ 2020 (להלן: "הבקשה"). הקרן הגישה את התנגדותה לבקשה והנתבעים הגישו את תשובתם להתנגדות זו ביוני 2020. הבקשה טרם הוכרעה. בנוסף, בדצמבר 2019 הקרן ערערה על החלטת ה-Court Bankruptcy מדצמבר 2018 ל-US District Court for the Southern District of New York. בנוגע לרכיבים בקשר עם תביעות Fairfield שנדחו (להלן: "הערעור"). במרץ 2020 הנתבעים הגישו את התנגדותם לערעור והקרן הגישה את תשובתה לערעור באפריל 2020. הערעור טרם הוכרע.

3. באשר לתביעה ייצוגית בסך 3,860 מיליוני ש"ח נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ, המתוארת בביאור 25.ג.א.6 לדוחות לשנת 2019 בתפקידה כמנהלת קופת הגמל גדיש (אותה רכשה בעבר מהבנק), שעניינה ניהול כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם, אודות הליך גישור ופשרה בעניינה של התביעה וטענות של פסגות לזכויות שיפוי מסוימות כנגד הבנק בגינה, ביום 12 ביוני 2020 ניתן פסק דין המאשר הסדר פשרה בין התובעת הייצוגית והקבוצה המיוצגת לבין פסגות, לפיו פסגות תישא בתשלום פיצויים, גמול, שכר טרחה עורך-דין והוצאות שונות בסך כולל של כ-61 מיליון ש"ח.

4. באשר לבקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ו-5 בנקים נוספים לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, המתוארת בביאור 25.ג.א.9 לדוחות לשנת 2019, שסכום התביעה המיוחס בה לבנק הינו 1.96 מיליארד ש"ח, ועניינה גביית עמלה בעת ביצוע פעולת המרה של מטבע-חוץ וכן בדבר בקשות לסילוקה על הסף, ביום 21 ביוני 2020 קיבל בית המשפט את בקשות הסילוק והורה על דחית בקשת האישור על הסף ("פסק הדין"). ביום 7 ביולי 2020 הומצא לבנק ערעור שהוגש לבית המשפט העליון על פסק הדין.

ב. בנוסף, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 10 בדצמבר 2019 הוגשה נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו ("בקשת האישור"). לפי הנתען, הבנק הפר את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה"), בכך שאינו מוכן לתת שירותים בנקאיים מסוימים לתושבי יו"ש ומפלה אותם לרעה בשל מקום מגוריהם. המבקש טוען כי הבנק סרב לתת לו הלוואה לרכישת נכס המצוי בישוב ביהודה ושומרון וזאת אך ורק בשל מקום הבטוחה. לפיכך, נטען כי התנהלות הבנק עולה כדי הפרת חוק איסור הפליה, הפרת חובה חקוקה ופגיעה בכבודם של המבקשים וחברי הקבוצה לפי חוק יסוד כבוד האדם וחירותו. המבקש מעריך את סך הנזק (נזקים ממוניים ולא ממוניים) ב-1.15 מיליארד ש"ח.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות לפגמים, חוסרים והטעיות בדיווחי הבנק לפי חוק ניירות-ערך מאז שנת 2015, הנוגעים לחקירת המס של הרשויות האמריקאיות ולניהול החקירה הפנימית שערך הבנק, ובפרט פגמים בדיווחי הבנק בנוגע לאי מינויו של בודק חיצוני בלתי תלוי (Independent Examiner) ופירמת רואי חשבון חיצונית בשלב מוקדם של החקירה, בנוגע לעמדת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ביחס לממצאי החקירה העצמית הפנימית ודרישתו למינויו של בודק חיצוני ולביצוע מחדש של החקירה או חלקה ובנוגע לנזק שנגרם לבנק כתוצאה מאי מינוי בודק חיצוני במועד. לטענת המבקש סכום התביעה האישי וסכום התביעה הקבוצתית אינם ניתנים להערכה בשלב זה, אך הסכום הקבוצתי עולה על 2.5 מיליון ש"ח. הקבוצה שמבקש המבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק בין התאריכים 1 במרץ 2015 - 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בהליך הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך הנוסף (המתואר בסעיף 3 מטה), במסגרת זו מבקש כל אחד מהמבקשים למחוק את הבקשה הנגדית. ביום 9 באוגוסט 2020 הועף המשפטי לממשלה הודעה לפיה אין בכונתו לנקוט עמדה בבקשה בשלב זה והוא שומר על זכותו להתייצב בהליך בעתיד. ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת ההליך הנוסף (המתואר בסעיף 3 מטה) והותרת הדיון בבקשת אישור זו.

3. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות כי הבנק הפר חובות גילוי לפי חוק ניירות-ערך בקשר עם חקירת המס של הרשויות האמריקאיות. לטענת המבקש, הבנק פעל להכשיל את החקירה של משרד המשפטים האמריקאי, לרבות באמצעות: העלמת נתונים מפני הרשויות האמריקאיות והעברת נתונים לא אמיתיים, ניהול חקירה פנימית עצמאית שלא עמדה בסטנדרט הראוי ואי מינוי של רואה חשבון מפקח. המבקש טוען כי הבנק לא גילה בדיווחיו פעולות אלה וכי הוא פעל להכשלת החקירה אגב ביצוען. בקשה זו הוגשה גם נגד בעלת השליטה לשעבר בבנק (אריסון החזקות (1998) בע"מ). הקבוצה שהמבקש מבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק החל מיום 23 בנובמבר 2017 ועד ליום 30 באפריל 2020 והחזיק במניות במועד זה (למעט המשיבים או מי מטעמם). לטענת המבקש, הנזק אשר נגרם לחברי הקבוצה המיוצגת בכללותה עומד על שיעור של כ-2.34% מהסכום בו רכשו חברי הקבוצה את המניות אשר נרכשו על ידם בתקופה האמורה ושהוחזקו על ידם ביום 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. דיון מקדמי קבוע ליום 12 באוקטובר 2020. בקשר עם בקשה זו ישנן שתי בקשות תלויות ועומדות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 שהוגשו בהליך הנוסף (המתואר בסעיף 2 לעיל). ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת בקשת האישור והותרת הדיון בבקשת האישור המתוארת בסעיף 2 לעיל.

4. ביום 17 במאי 2020 הוגש כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים נוספים ("בקשת האישור"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק מעביר מידע אישי של לקוחותיו תוך הפרת הפרטיות והסודיות הבנקאית, באמצעות השימוש שהוא עושה בכלי פרסום מקוונים (כגון גוגל ופייסבוק) וכן באמצעות שירותים מקוונים, העורכים עיבוד מידע בענן, בהם מסתייע הבנק למתן השירותים ללקוחותיו. הטענות נגד הבנק מתייחסות לפלטפורמות הדיגיטליות: אתר הבנק, אפליקציה לניהול חשבון ואפליקציית ביט. כן נטען כי במדיניות הגנת הפרטיות ותנאי השימוש שפורסמו בפלטפורמות אלה, נכללו תניות המהוות תניות מקפחות בחוזה אחיד. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. סכום התביעה האישי הועמד על סך של 1,000 ש"ח.

5. ביום 21 במאי 2020 התקבל כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז נגד הבנק בקשר עם פיקדונות ללא תנועה כהגדרתם בפקודת הבנקאות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק הפר את חובות האיתור והדיווח לבעלי החשבונות ביחס לחשבונות אלה, גבה עמלות והתעשר שלא כדין. בין היתר נטען כי על הבנק לשלם את סכומי הפיקדונות בערכם הריאלי ובתוספת העמלות שנגבו. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

לפרטים בדבר הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות, ראה [ביאור ג.25 \(ג\) בדוחות לשנת 2019](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס לביאור ג.25. (ג) האמור, למעט כמפורט להלן:

1. באשר לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת בקשר עם חקירה שהתנהלה בארצות-הברית ("החקירה") בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי שוחד ששולמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA, המתוארת בסעיף 2 לביאור ג.25. (ג) לדוחות לשנת 2019: בהמשך להחלטת בית המשפט מיום 27 בפברואר 2020 לפיה על הצדדים להידבר בניסיון להגיע להבנות בדבר המשך בירור בקשת הגילוי, הגיש המבקש ביום 26 במרץ 2020, הודעה לבית המשפט לה צורף הביאור הרלוונטי מהדוחות לשנת 2019 לעניין החקירה ואשר כלל התייחסות למשא ומתן להסדר עם הרשויות האמריקאיות, במסגרתה נתבקש בית המשפט להורות על המשך הדיון בבקשת הגילוי ("הבקשה") המשיבים הגישו את תשובתם לבקשה והמבקש הגיש את תגובתו לתשובה האמורה. ביום 3 במאי 2020 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבים לפיה נחתם הסכם בדבר אי-העמדה לדיון בין המשיבים ובין משרד המשפטים האמריקאי אשר יש בו כדי להביא לסיום החקירה כנגד קבוצת הבנק. הודעה דומה הוגשה באותו היום גם מטעם המבקש. ביום 8 ביולי 2020 הוגשה בקשה לאישור הסדר דינוי בין הצדדים במסגרתה התבקש בית המשפט לעכב את ההליכים בבקשה עד ליום 3 בינואר 2021 על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדיריקטוריון הבנק. ביום 9 ביולי 2020 הורה בית המשפט כי הצדדים יודיעו קודם לאישור ההסדר הדינוי כי הם מסכימים לוותר על כל טענה של התיישנות בעיקר באשר לחסר ראייתי הנובע מההסדר הדינוי וחלוף הזמן בשלו. ביום 15 ליולי 2020 הודיעו הצדדים כי הם מסכימים לאמור בהחלטה מבלי לגרוע מכל זכות או טענה אחרת העומדת להם. ביום 18 ביולי התקבלה הבקשה לאישור הסדר דינוי ונקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 2.** באשר לבקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תובענה נגזרת בקשר עם חקירת המס של הרשויות האמריקאיות שהדיון בהן אוחד המתוארות בסעיף 3 לביאור 25ג. (ג) בדוחות לשנת 2019, ביום 18 במרץ 2020 הגישו המבקשים הודעת עדכון לפיה, כעולה מדוח מיידית שפרסם הבנק באותו היום ("הודעת הבנק"), הליכי החקירה נשאו הבקשה הגיעו לסימם, ובמסגרתה אף התייחסו להיענות הבנק ודירקטוריון הבנק להוראת המפקח על הבנקים להקמת ועדה בלתי תלויה, כעולה מהודעת הבנק. במסגרת הודעתם, ביקשו המבקשים כי בית המשפט יורה לבנק להגיש דוח מלא בדבר הפרשה, שיכלול מסמכים שונים. בית המשפט הורה לבנק להגיש תגובה מפורטת לבקשה עד ליום 29 באפריל 2020 לרבות התייחסות לזהות חברי הוועדה הבלתי תלויה והגורמים הממנים אותה. ביום 22 באפריל 2020 הגיש הבנק תגובתו. בד בבד עם הגשת תגובת הבנק, הוגשה גם בקשה משותפת של הבנק והמבקשים לאישור הסדר דיוני, במסגרתו הסכימו הצדדים כי המבקשים יגישו בקשה מאוחדת ומתוקנת לאישור תביעה נגזרת בתוך 60 ימים ממועד אישורם הסופי של ההסדרים המוסכמים עם הרשויות האמריקאיות (להלן: "מועד האישור" ו-"ההסדר הדיוני"). הבנק לא יתנגד לעצם הגשת בקשה כאמור (מבלי להביע כל עמדה לגבי תוכן הבקשה) והיא תוגש ללא צו להוצאות; ההליכים יעוכבו למשך שישה חודשים ממועד האישור על מנת לאפשר לוועדה הבלתי תלויה לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. ביום 22 באפריל 2020 ניתנה החלטת בית משפט לפיה הבקשה תועבר ליועץ המשפטי לממשלה והלה יגיש את עמדתו. היועץ המשפטי לממשלה הודיע כי בשלב זה אינו מביע עמדה ביחס לבקשה אך שומר על זכותו להתייבץ להליך בעתיד. ביום 3 ביוני 2020 אושר ההסדר הדיוני, ונקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. כמו-כן, בהתאם להסדר הדיוני הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ומשיבים נוספים (בהם נושאי משרה בהווה ובעבר) (להלן: "הבקשה המתוקנת") ובכך התייתרה הבקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת שהדיון בה אוחד עם הליך זה. בבקשה המתוקנת הוערך סכום הנזק שטענת המבקשת נגדם לבנק בכ-4.5 מיליארד ש"ח לכל הפחות. הערכת הנזק נשענת על סכומים ששולמו על-ידי הבנק לרשויות האמריקאיות ועל הוצאות משפטיות ואחרות במסגרת חקירת המס וכן מתייחסת לרכיבים נוספים שלא כוללת. כמו-כן נוספו לבקשה המתוקנת עילות תביעה לרבות בנוגע לאי שיתוף פעולה נטען של הבנק עם הרשויות האמריקאיות במהלך תקופת החקירה.
- 3.** ביום 31 במרץ 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות. עניינה של הבקשה, בהחלטת דירקטוריון הבנק להקים ועדה בלתי תלויה, כמפורט בביאור 25 לדוחות לשנת 2019. לטענת המבקש, המשימות שהוטלו על הוועדה מתנגשות מהותית זו בזו וניסיון למלא אחר משימות אלה בו זמנית עלול להוות הפרת חובת הסודיות הקבועה בסעיף 15א(א) לפקודת הבנקאות, 1941. לכן, טוען המבקש, כי היה על דירקטוריון הבנק למנות שתי ועדות נפרדות או להפריד באופן ברור בין המשימות שהוטלו עליה. תשובה לבקשה ותגובה לתשובה הוגשו ודיון בבקשה נקבע ליום 9 בספטמבר 2020.
- 4.** ביום 3 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות ("הבקשה"). עניינה של הבקשה, בטענה כי חלק מסכומי הקנסות שהושתו על הבנק במסגרת ההסדר עם הרשויות האמריקאיות, כמפורט בביאור בסעיף ד. להלן, מיוחס לאי שיתוף פעולה של הבנק עם הרשויות כאמור במשך רוב תקופת החקירה, וכי על מנת להטיל אחריות לנזקי הבנק על האחראים למעשים ומחדלים אלה (בהם, לטענת המבקשת, עובדים, נושאי משרה ויועצים חיצוניים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ) וכן על מנת לכמת את הקנסות העודפים שהוטלו על הבנק בשל התנהלות זו ולאפשר למבקשת לבדוק ולהעריך את היתכנותה של הגשת תביעה נגזרת, הוגשה הבקשה. ביום 14 ביוני 2020 אושר על-ידי בית המשפט הסדר דיוני בין הצדדים לפיו בית המשפט יעכב את ההליכים על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. נקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 30 ביוני 2020 הגישה המבקשת בבקשה לאישור תובענה כנגזרת המתוארת בסעיף 2 לעיל בקשה למחיקת בקשה זו ("בקשת המחיקה"). הוגשה תשובת הבנק ותשובת המבקש ובקשת המחיקה טרם הוכרעה.
- 5.** ביום 21 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים לפני תביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות ("הבקשה"). עניינה של הבקשה בטענות בדבר נזקים שנגרמו לבנק בשל היבטים מיסויים הנוגעים לתשלומים ששילם הבנק לרשויות בפרשת חקירת המס האמריקאית. בבקשה נטען כי בשל היבטי מס שונים הנזק אשר נגרם בפועל לבנק הוא גדול מגובה התשלומים ששולמו לרשויות האמריקאיות. נוכח טענות אלה, עותר המבקש לקבל מסמכים שונים על מנת לשקול אם להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק נגד האחראים לנזק נטען זה. המבקש מעריך כי גובה הנזק שנגרם לבנק בשל היבטי המס עומד על כ-448 מיליון דולר. ביום 14 ביוני 2020 אושר על-ידי בית המשפט הסדר דיוני בין הצדדים לפיו בית המשפט יעכב את ההליכים על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. נקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 2 ביולי 2020 הגישה המבקשת בבקשה לאישור תובענה כנגזרת המתוארת בסעיף 2 לעיל בקשה למחיקת בקשה זו ("בקשת המחיקה"). הוגשה תשובת הבנק ותשובת המבקש ובקשת המחיקה טרם הוכרעה.
- 6.** ביום 15 ביוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות ("הבקשה"). בבקשה נטען, בין היתר, כי נושאי המשרה בבנק העמידו לחברות הנמנות על קבוצת ידיעות אחרונות והן לבעל השליטה בקבוצה, מר ארנון (נוני) מזוס, אשראי בהיקף של כמיליארד ש"ח לצורך מסחר במכשירים פיננסיים ספקולטיביים ברמת סיכון גבוהה וזאת תוך התעלמות מטובת הבנק ומבוקש גילויים של מסמכים בקשר עם עניין זה.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. בהמשך למפורט בביאור 25.ד לדוחות הכספיים לשנת 2019 בנוגע לחקירת הרשויות האמריקאיות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאיים ("חקירת המס"), ביום 30 באפריל, 2020 הוכרזו ונכנסו לתוקפם הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס, כמפורט להלן:

א. הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") בין הבנק לבין ה-DOJ, המתייחס לפעילות הבנק ועסקי הבנק מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002) ככל שהדברים נוגעים לבנק הפועלים בישראל, חברת פועלים שירותי נאמנות בע"מ וכן סניפים וחברות בנות של בנק הפועלים מחוץ לישראל (למעט הפועלים שווייץ).

במסגרת ה-DPA קיבל על עצמו הבנק אחריות לפי חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (Statement of Facts) המצורף ל-DPA, אשר הבנק הודה בו. בהתאם ל-DPA וכפי שאושר על-ידי בית משפט פדרלי במדינת ניו-יורק, האישומים כנגד הבנק יעוכבו למשך תקופה של שלוש שנים, כך שאם הבנק יעמוד בתנאי ההסדר במשך התקופה האמורה האישומים (המפורטים במסמך ה-Information המצורף כנספח להסדר) יבוטלו ללא כל הרשעה פלילית. במקרה שהבנק יפר את ההסדר, יהיה רשאי ה-DOJ, בין השאר, להאריך את תקופת ההסדר הנדחה לתקופה של שנה אחת נוספת וכן לנקוט בצעדים אחרים כנגד הבנק, ובכלל זה לבטל את ההסדר ולהעמיד לדין את הבנק.

בהתאם ל-DPA, הבנק שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 214,385,612 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 77,877,099 דולר בגין רכיב השבת אבדן מס, סך של 35,696,929 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 100,811,584 דולר בגין רכיב הקנס.

ב. הסדר מסוג Plea Agreement (הסדר טיעון) בין ה-DOJ ובין הפועלים שווייץ בע"מ (לשעבר, בנק הפועלים (שווייץ) בע"מ) ("הפועלים שווייץ") המתייחס לפעילות הפועלים שווייץ ועסקי הפועלים שווייץ מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002). במסגרת הסדר הטיעון הפועלים שווייץ הודה באשמה והורשע בעבירה על חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף להסדר הטיעון בו הודה הפועלים שווייץ.

בהתאם להסדר הטיעון (ה-Plea Agreement) הפועלים שווייץ שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 402,534,921 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 138,908,073 דולר בגין רכיב השבת אבדן מס, סך של 124,628,449 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 138,998,399 דולר בגין רכיב הקנס.

ג. Consent Order שהוצא על-ידי הרשות לשירותים פיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) ("NYDFS"), במסגרתו שילם הבנק ל-NYDFS עיצום כספי אזורי בסך של 220,000,000 דולר.

ד. Cease and Desist Order שהוצא על-ידי ה-Board of Governors of the Federal Reserve System ("Fed"), במסגרתו שילם הבנק ל-Fed עיצום כספי אזורי בסך של 37,350,000 דולר.

בסך-הכל במסגרת ההסדרים האמורים שילמה קבוצת הבנק לשלוש הרשויות האמריקאיות האמורות סך כולל של 874,270,533 דולר ארצות-הברית בקשר עם חקירת המס (3,066 מיליון שקלים חדשים). הסכום האמור גבוה בכ-4.2 מיליון דולר (כ-15 מיליון שקלים חדשים) מסכום ההפרשה הכולל שהופרש על-ידי הבנק עד למועד כניסתם לתוקף של ההסדרים, פער הנובע מתיקונים ועדכונים שנעשו לאופן חישוב הסכומים שנדרש הבנק לשלם מאז פרסום הדוחות הכספיים כאמור. הסכום הנוסף נרשם בדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020.

כניסתם לתוקף של ההסדרים האמורים הביאו לידי סיום את חקירת המס אשר התנהלה על-ידי הרשויות האמריקאיות כנגד קבוצת הבנק. ה-DPA וה-Plea Agreement כוללים Statement of Facts (מסמך עובדות), המפרטים את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שווייץ הודו בהם ואשר בגינם הם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית. מסמכי ההסדרים מפרטים בנוסף גם את השיקולים לקביעת סכומי הקנסות השונים, הכוללים, בין השאר, את סוג וחומרת המעשים של קבוצת הבנק בכל אחד מהמקרים; קרדיט חלקי אשר ניתן על-ידי הרשויות הרלוונטיות בקשר עם תשלומים ששולמו לרשויות אחרות; המעורבות של יחידים בעלי תפקידים בכירים בעבירות; רמת שיתוף הפעולה של קבוצת הבנק עם הרשויות הרלוונטיות; והיעדר עבר פלילי של קבוצת הבנק.

ההסדרים המפורטים לעיל עם ה-DOJ כוללים התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שווייץ להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות, ובכלל זה, להמשיך ולספק סיוע וסוגים שונים של מידע ל-DOJ ולהגיש ל-DOJ דוח תקופתי בקשר להלוואות שהועמדו על-ידי סניפי הבנק בארצות-הברית ומובטחות על-ידי חשבונות המנוהלים בסניפי הבנק מחוץ לארצות-הברית וכן על הבקורות הפנימיות הקשורות לכך.

ה-Consent Order וה-Cease and Desist Order מחייבים את הבנק ליטול על עצמו מספר התחייבויות, בין היתר בקשר עם הליכים משמעתיים כנגד עובדים, בקורות פנימיות, דיווח ושיתוף פעולה. ההסדרים אינם כוללים מינוי מפקח (monitor).

ההסדרים המפורטים לעיל מתייחסים לבנק ולהפועלים שווייץ, לפי העניין, ולתאגידים הנכללים בקבוצת הבנק בלבד ולאחריות שתאגידים אלה נוטלים על המעשים והמחדלים המפורטים במסמכי ההסדרים השונים, בהתאם לדין האמריקאי. ההסדרים אינם חלים על יחידים, ובכלל זה עובדים או בעלי תפקידים אחרים בקבוצת הבנק, בהווה ובעבר, למעט ככל שהדברים נוגעים להתחייבויות של קבוצת הבנק לשיתוף פעולה בהתאם להסדרים. הפרה של הוראות ההסדרים.

ההסדרים המפורטים לעיל על נספחיהם זמינים לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לפי דרישת המפקחת על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק שוועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"), תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא חקירת המס בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, הוועדה תבחן את מיצוי זכויות הבנק בקשר עם חקירת המס, ובכלל זה האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. סמוך לאישורם של ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות החלה הוועדה בעבודתה.

דירקטוריון הבנק הקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות והתחייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים.

ה. בהמשך למפורט בביאור 25. לדוחות הכספיים לשנת 2019 בנוגע לחקירת משרד המשפטים האמריקאי (ה-US Department of Justice "ה-DOJ") בנושא הפדרציה הבינלאומית לכדורגל (FIFA) ("חקירת פיפ"א"), ביום 30 באפריל 2020, נחתם ונכנס לתוקפו הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדין) ("NPA") בין ה-DOJ לבין הבנק והפועלים שווייץ בקשר עם חקירת פיפ"א. ההסדר אינו כולל אישום פלילי, העמדה לדין או הרשעה פלילית. במסגרת ה-NPA, הודה הבנק, בין השאר, כי עובדים מסוימים של קבוצת הבנק השתתפו בתוכנית הלבנת הון של כספים המהווים כספי שוחד ששולמו לבעלי תפקידים בעולם הכדורגל כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף כנספח ל-NPA המפרט את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שווייץ הודו בהם ואשר ביגים קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית בקשר עם החקירה האמורה. בהתאם ל-NPA שילמה קבוצת הבנק לממשלת ארצות-הברית סך של 30,063,317 דולר ארצות-הברית (107 מיליון שקלים חדשים), הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 20,733,322 דולר בגין חילוט כספים שהועברו או שנעשה ניסיון להעבירם באמצעות קבוצת הבנק כחלק מפרשיית פיפ"א וכן קנס בסך של 9,329,995 דולר.

ה-NPA כולל התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שווייץ ובכלל זה התחייבות להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירה האמורה. ההסדר אינו כולל מינוי מפקח (monitor).

כניסתו לתוקף של ה-NPA מביאה לידי סיום את החקירה שהתנהלה על-ידי ה-DOJ כנגד קבוצת הבנק בעניין זה.

ההסדר מתייחס לבנק ולהפועלים שווייץ, לפי העניין, ולתאגידים הנכללים בקבוצת הבנק בלבד ולאחריות שתאגידים אלה נוטלים על המעשים והמחדלים המפורטים בהסדר, בהתאם לדין האמריקאי. ההסדר אינו חל על יחידים, ובכלל זה עובדים או בעלי תפקידים אחרים בקבוצת הבנק, בהווה ובעבר, למעט ככל שהדברים נוגעים להתחייבויות של קבוצת הבנק לשיתוף פעולה בהתאם להסדר ולאי הפרה של הוראות ההסדר.

ההסדר על נספחיו זמין לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>.

ביום 30 ביוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק, לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, להרחיב את מנדט הוועדה בראשות השופט (בדימ') דנציגר (ראה [ביאור 1.10](#) לעיל), כך שיכלול גם בדיקה בנוגע לפרשת פיפ"א. לפיכך, הוועדה תבחן גם את דרכי הפעולה האפשריות של הבנק למיצוי זכויותיו בפרשת פיפ"א, לרבות בראי ההליך לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת (ראה [ביאור 1.10](#)). במסגרת זו תבחן הוועדה, בין היתר, אם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. כמו-כן, תבדוק הוועדה את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא פרשת פיפ"א, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 ביוני 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
26,534	24,001	2,533	חוזי Forward-I Futures
9,579	9,579	-	אופציות שנכתבו
8,383	8,279	104	אופציות שנקנו
399,589	376,493	23,096	Swaps ⁽¹⁾
444,085	418,352	25,733	סך-הכל ⁽²⁾
15,957	-	15,957	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
253,031	237,562	15,469	חוזי Forward-I Futures
25,141	25,141	-	אופציות שנכתבו
24,553	24,346	207	אופציות שנקנו
33,038	32,758	280	Swaps
335,763	319,807	15,956	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
15,026	15,026	-	חוזי Forward-I Futures
19,065	17,140	1,925	אופציות שנכתבו
17,691	17,140	551	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
21,310	20,251	1,059	Swaps
73,092	69,557	3,535	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
249	249	-	חוזי Forward-I Futures
58	58	-	אופציות שנכתבו
55	55	-	אופציות שנקנו
362	362	-	סך-הכל
853,302	808,078	45,224	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 209,119 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 29,858 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 26,547 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 17,140 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

30 ביוני 2019*			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
חוזי ריבית			
53,902	49,769	4,133	חוזי Forward-Futures
9,757	9,757	-	אופציות שנכתבו
11,011	11,011	-	אופציות שנקנו
487,728	465,115	22,613	Swaps ⁽¹⁾
562,398	535,652	26,746	סך-הכל ⁽²⁾
14,101	-	14,101	מזה: נגזרים מגדרים
חוזי מטבע-חוץ			
170,081	156,785	13,296	חוזי Forward-Futures
30,026	30,026	-	אופציות שנכתבו
28,489	28,266	223	אופציות שנקנו
35,738	32,338	3,400	Swaps
264,334	247,415	16,919	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
חוזים בגין מניות			
12,661	12,661	-	חוזי Forward-Futures
13,902	11,792	2,110	אופציות שנכתבו
12,382	11,792	590	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
8,109	6,438	1,671	Swaps
47,054	42,683	4,371	סך-הכל
חוזי סחורות ואחרים			
370	370	-	חוזי Forward-Futures
235	235	-	אופציות שנכתבו
229	229	-	אופציות שנקנו
834	834	-	סך-הכל
874,620	826,584	48,036	סך-הכל סכום נקוב

- * סווג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושאינם למסחר).
- (1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 243,496 מיליוני ש"ח.
- (2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 30,527 מיליוני ש"ח.
- (3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 9,225 מיליוני ש"ח.
- (4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 11,764 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2019			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
חוזי ריבית			
47,163	43,714	3,449	חוזי Forward-I Futures
13,944	13,944	-	אופציות שנכתבו
14,717	14,613	104	אופציות שנקנו
456,318	437,766	18,552	Swaps ⁽¹⁾
532,142	510,037	22,105	סך-הכל ⁽²⁾
11,050	-	11,050	מזה: נגזרים מגדרים
חוזי מטבע-חוץ			
225,032	209,620	15,412	חוזי Forward-I Futures
25,802	25,802	-	אופציות שנכתבו
26,949	26,761	188	אופציות שנקנו
34,254	31,339	2,915	Swaps
312,037	293,522	18,515	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
חוזים בגין מניות			
13,192	13,192	-	חוזי Forward-I Futures
13,302	11,259	2,043	אופציות שנכתבו
11,853	11,259	594	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
13,573	12,315	1,258	Swaps
51,920	48,025	3,895	סך-הכל
חוזי סחורות ואחרים			
260	260	-	חוזי Forward-I Futures
723	723	-	אופציות שנכתבו
684	684	-	אופציות שנקנו
1,667	1,667	-	סך-הכל
897,766	853,251	44,515	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 243,475 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 28,255 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 11,213 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 11,102 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 ביוני 2020					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
9,093	7,690	1,403	7,865	7,460	405
1,168	780	388	41	-	41
3,664	3,593	71	3,585	3,525	60
1,582	1,542	40	1,576	1,536	40
37	37	-	37	37	-
14,376	12,862	1,514	13,063	12,558	505
-	-	-	-	-	-
14,376	12,862	1,514	13,063	12,558	505
1,493	1,323	170	1,315	1,223	92

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 36 מיליוני ש"ח.

30 ביוני 2019					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך-הכל	נגזרים למסחר*	נגזרים שאינם למסחר*	סך-הכל	נגזרים למסחר*	נגזרים שאינם למסחר*
6,316	5,633	683	5,913	5,577	336
560	375	185	73	2	71
3,068	2,759	309	2,730	2,389	341
901	866	35	902	860	42
30	30	-	30	30	-
10,315	9,288	1,027	9,575	8,856	719
-	-	-	-	-	-
10,315	9,288	1,027	9,575	8,856	719
1,403	1,288	115	1,385	1,265	120

* סווג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושייכים למסחר).
(1) מזה: שווי הוגן נטו שלהתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 35 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2019					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
מבוקר					
7,105	6,468	637	6,375	6,112	263
527	344	183	32	11	21
3,982	3,650	332	3,762	3,317	445
991	941	50	991	938	53
15	15	-	15	15	-
12,093	11,074	1,019	11,143	10,382	761
-	-	-	-	-	-
12,093	11,074	1,019	11,143	10,382	761
1,414	1,310	104	1,192	1,113	79

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 43 מיליוני ש"ח.

ג. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2019	2020	2020
הכנסות (הוצאות) ריבית		
מבוקר	בלתי מבוקר	

רווח (הפסד) מגידור שווי הוגן

407	454	645	263	60
(405)	(454)	(651)	(263)	(50)

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019		יתרה ליום 30 ביוני 2019		יתרה ליום 30 ביוני 2020	
הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים
מבוקר		בלתי מבוקר			
455	10,527	502	10,663	1,100	15,004

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 30 ביוני 2020						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
13,063	3,234	197	2,356	6,900	376	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(9,788)	(1,175)	(13)	(2,057)	(6,543)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(910)	(317)	(211)	(124)	(258)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
2,365	1,742	(27)	175	99	376	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
10,694	4,403	105	1,956	3,937	293	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(3,783)	(1,114)	(5)	(700)	(1,964)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
23,757	7,637	302	4,312	10,837	669	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
14,376	3,790	13	2,692	7,730	151	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(9,788)	(1,175)	(13)	(2,057)	(6,543)	-	מכשירים פיננסיים
(2,342)	(910)	-	(500)	(932)	-	ביטחון במזומן ששועבד
2,246	1,705	-	135	255	151	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ליום 30 ביוני 2019						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
9,575	2,389	59	1,580	5,147	400	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(6,567)	(529)	(20)	(1,449)	(4,569)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(698)	(295)	(5)	(75)	(323)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
2,310	1,565	34	56	255	400	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,615	3,364	74	1,612	3,288	277	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(3,039)	(661)	(15)	(665)	(1,698)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
18,190	5,753	133	3,192	8,435	677	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
10,315	2,713	20	1,986	5,374	222	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(6,567)	(529)	(20)	(1,449)	(4,569)	-	מכשירים פיננסיים
(1,597)	(911)	-	(127)	(559)	-	ביטחון במזומן ששועבד
2,151	1,273	-	410	246	222	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
(2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 36 מיליוני ש"ח (30.06.19: 35 מיליוני ש"ח, 31.12.19: 43 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות
מבוקר					
11,143	2,832	209	1,943	5,800	359
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,575)	(708)	-	(1,739)	(5,128)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(850)	(97)	(208)	(136)	(409)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,718	2,027	1	68	263	359
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,298	4,019	97	1,584	3,309	289
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,339)	(1,062)	-	(615)	(1,662)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
20,441	6,851	306	3,527	9,109	648
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
12,093	3,678	-	2,316	5,922	177
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,575)	(708)	-	(1,739)	(5,128)	-
מכשירים פיננסיים					
(2,298)	(1,694)	-	(180)	(424)	-
ביטחון במזומן ששועבד					
2,220	1,276	-	397	370	177
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 36 מיליוני ש"ח (30.06.19: 35 מיליוני ש"ח, 31.12.19: 43 מיליוני ש"ח).

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 ביוני 2020				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
בלתי מבוקר				
חוזי ריבית				
29,858	6,847	11,315	7,626	4,070
שקל-מזד				
414,227	76,979	202,170	89,810	45,268
אחר				
335,763	11,187	32,650	92,034	199,892
חוזי מטבע-חוץ				
73,092	1,175	1,412	13,241	57,264
חוזים בגין מניות				
362	-	31	265	66
חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)				
853,302	96,188	247,578	202,976	306,560
סך-הכל				

ליום 30 ביוני 2019				
בלתי מבוקר				
874,620	105,014	242,804	287,264	239,538
סך-הכל				

ליום 31 בדצמבר 2019				
מבוקר				
897,766	84,561	250,060	215,925	347,220
סך-הכל				

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: קרטיסי אשראי	
979	494	5	הכנסות ריבית מחיצוניים
(55)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
924	494	5	מחיצוניים
(185)	(254)	-	בינמגזרי
739	240	5	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית:
1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
285	12	42	עמלות והכנסות אחרות
286	12	42	סך הכנסות שאינן מריבית
1,025	252	47	סך הכנסות
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
505	243	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,083	79	53	לחיצוניים
(171)	-	-	בינמגזרי
912	79	53	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(392)	(70)	(6)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
(191)	(30)	(2)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
(201)	(40)	(4)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
(201)	(40)	(4)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
(201)	(40)	(4)	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(201)	(40)	(4)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
2,532	172	2,360	-	230	8	393	218	529	3
(366)	(67)	(299)	-	(96)	(43)	(27)	(18)	(24)	(36)
2,166	105	2,061	-	134	(35)	366	200	505	(33)
-	(13)	13	-	213	47	(85)	(14)	(13)	50
2,166	92	2,074	-	347	12	281	186	492	17
193	(1)	194	1	153	17	16	2	4	-
795	9	786	62	33	21	98	65	189	33
988	8	980	63	186	38	114	67	193	33
3,154	100	3,054	63	533	50	395	253	685	50
1,128	69	1,059	-	(1)	(4)	212	95	250	2
1,826	120	1,706	7	163	20	43	72	287	31
-	(5)	5	17	(55)	19	35	9	135	16
1,826	115	1,711	24	108	39	78	81	422	47
200	(84)	284	39	426	15	105	77	13	1
73	(10)	83	3	145	8	54	47	17	-
127	(74)	201	36	281	7	51	30	(4)	1
1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
128	(74)	202	36	282	7	51	30	(4)	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
128	(74)	202	36	282	7	51	30	(4)	1
5	3	2	-	2	-	-	-	-	-
133	(71)	204	36	284	7	51	30	(4)	1

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
124,757	92,583	3,517	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
125,923	93,068	3,517	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
129,527	94,213	4,544	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
769	1	-	יתרת חובות פגומים
784	710	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
151,240	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
151,165	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
150,605	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,062	54,132	4,911	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,069	54,689	4,738	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
58,257	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
674	240	5	מרווח מפעילות מתן אשראי
65	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
739	240	5	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
496,627	32,489	464,138	138	188,610	1,086	67,546	28,842	52,623	536
207	-	207	-	207	-	-	-	-	-
297,442	15,736	281,706	-	-	718	70,429	30,244	53,851	541
299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628
4,229	521	3,708	-	-	-	1,519	350	1,070	-
873	15	858	-	-	-	16	1	57	-
458,870	22,582	436,288	11	60,594	43,226	47,054	25,885	74,003	34,275
395,589	20,464	375,125	-	-	43,164	46,922	25,746	73,854	34,274
400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374
340,066	18,621	321,445	4,783	22,309	5,948	85,897	42,062	65,237	1,147
340,944	18,120	322,824	4,779	22,929	6,057	85,695	42,276	65,888	1,131
607,523	-	607,523	4,362	37,006	353,056	71,191	14,973	27,595	41,083
2,319	131	2,188	-	585	4	272	180	470	3
(270)	(80)	(190)	-	(312)	6	9	6	22	14
117	41	76	-	74	2	-	-	-	-
2,166	92	2,074	-	347	12	281	186	492	17

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
1,665	1,076	6	הכנסות ריבית מחיצוניים
(116)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
1,549	1,076	6	מחיצוניים
(703)	(872)	-	בינמגזרי
846	204	6	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
332	14	66	עמלות והכנסות אחרות
333	14	66	סך הכנסות שאינן מריבית
1,179	218	72	סך הכנסות
62	8	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
			הוצאות תפעוליות ואחרות:
898	80	45	לחיצוניים
(5)	-	-	בינמגזרי
893	80	45	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
224	130	27	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
73	41	9	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
151	89	18	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
151	89	18	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
151	89	18	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
151	89	18	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - בעיקר עקב הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" וסווגו מחדש מהמגזרים העסקיים למגזרים "משקי בית" ו-"בנקאות פרטית". בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
3,730	312	3,418	-	379	9	490	262	606	7
(1,264)	(117)	(1,147)	-	(623)	(116)	(119)	(54)	(55)	(64)
2,466	195	2,271	-	(244)	(107)	371	208	551	(57)
-	(73)	73	-	651	124	(104)	(18)	20	103
2,466	122	2,344	-	407	17	267	190	571	46
166	(12)	178	1	172	-	6	(1)	(1)	-
833	14	819	36	21	27	97	68	204	34
999	2	997	37	193	27	103	67	203	34
3,465	124	3,341	37	600	44	370	257	774	80
319	22	297	-	1	4	148	(8)	90	-
1,992	259	1,733	77	160	28	69	84	386	31
-	(4)	4	-	(54)	10	10	(2)	31	14
1,992	255	1,737	77	106	38	79	82	417	45
1,154	(153)	1,307	(40)	493	2	143	183	267	35
441	(2)	443	(9)	180	1	44	60	85	9
713	(151)	864	(31)	313	1	99	123	182	26
4	-	4	-	4	-	-	-	-	-
717	(151)	868	(31)	317	1	99	123	182	26
151	-	151	151	-	-	-	-	-	-
868	(151)	1,019	120	317	1	99	123	182	26
3	4	(1)	-	(1)	-	-	-	-	-
871	(147)	1,018	120	316	1	99	123	182	26

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	
123,031	83,698	4,418	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
124,175	84,128	4,418	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
125,940	85,384	5,307	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
713	-	-	יתרת חובות פגומים
635	555	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
135,331	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
135,300	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
135,153	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
93,133	49,128	5,015	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,197	49,725	5,859	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
69,643	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:			
722	204	6	מרווח מפעילות מתן אשראי
124	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
846	204	6	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיבים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
454,194	34,508	419,686	133	153,203	1,493	60,656	27,075	53,299	796
104	-	104	-	104	-	-	-	-	-
286,828	15,363	271,465	-	-	1,194	63,349	27,559	54,381	807
292,635	16,251	276,384	-	-	1,694	65,213	28,531	54,107	899
2,910	119	2,791	-	-	-	736	286	1,056	-
903	12	891	-	-	-	-	4	252	-
415,358	21,682	393,676	17	55,611	44,675	42,663	21,556	61,040	32,783
353,045	16,033	337,012	-	-	44,534	42,125	21,412	60,858	32,783
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	38,219	21,501	61,702	32,629
335,375	20,923	314,452	8,921	20,220	5,131	81,141	40,288	64,118	1,500
332,991	20,470	312,521	4,638	19,762	4,962	81,248	41,352	64,768	1,594
850,200	1,065	849,135	3,502	48,320	555,164	72,885	19,258	33,186	47,177
3,285	218	3,067	-	1,435	3	243	167	493	4
(651)	(177)	(474)	-	(777)	12	24	23	78	42
(168)	81	(249)	-	(251)	2	-	-	-	-
2,466	122	2,344	-	407	17	267	190	571	46

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: קרטיסי אשראי	
1,888	877	11	הכנסות ריבית מחיצוניים
(106)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
1,782	877	11	מחיצוניים
(234)	(403)	(1)	בינמגזרי
1,548	474	10	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
3	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
627	27	99	עמלות והכנסות אחרות
630	27	99	סך הכנסות שאינן מריבית
2,178	501	109	סך הכנסות
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
657	275	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,932	153	101	לחיצוניים
(155)	-	-	בינמגזרי
1,777	153	101	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(256)	73	8	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
(135)	31	3	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
(121)	42	5	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
(121)	42	5	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
(121)	42	5	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(121)	42	5	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
5,074	405	4,669	-	466	18	766	436	1,091	4
(716)	(149)	(567)	-	(116)	(99)	(67)	(39)	(57)	(83)
4,358	256	4,102	-	350	(81)	699	397	1,034	(79)
-	(49)	49	-	195	113	(139)	(18)	3	129
4,358	207	4,151	-	545	32	560	379	1,037	50
499	19	480	1	377	40	44	5	10	-
1,680	19	1,661	93	65	49	203	137	410	77
2,179	38	2,141	94	442	89	247	142	420	77
6,537	245	6,292	94	987	121	807	521	1,457	127
1,937	107	1,830	-	-	4	537	174	456	2
3,742	325	3,417	141	340	42	103	150	652	57
-	(9)	9	(1)	(130)	37	49	6	170	33
3,742	316	3,426	140	210	79	152	156	822	90
858	(178)	1,036	(46)	777	38	118	191	179	35
436	(14)	450	5	300	18	61	98	89	14
422	(164)	586	(51)	477	20	57	93	90	21
2	-	2	-	2	-	-	-	-	-
424	(164)	588	(51)	479	20	57	93	90	21
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-
315	(164)	479	(160)	479	20	57	93	90	21
10	6	4	-	4	-	-	-	-	-
325	(158)	483	(160)	483	20	57	93	90	21

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	
124,588	91,358	3,835	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
125,700	91,823	3,835	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
129,527	94,213	4,544	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
769	1	-	יתרת חובות פגומים
784	710	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
144,255	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
144,252	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
150,605	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,033	53,574	5,083	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,069	54,689	4,738	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
64,675	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,372	474	10	מרווח מפעילות מתן אשראי
176	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
1,548	474	10	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות. היתרה הממוצעת של נכסים בניהול לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020 במגזר לקוחות מוסדיים עודכנה ועומדת על 399,730 מיליון ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
479,194	31,410	447,784	138	173,770	1,306	66,939	28,602	51,898	543
202	-	202	-	202	-	-	-	-	-
295,248	15,549	279,699	-	-	937	69,623	29,932	52,959	548
299,690	14,347	285,343	-	-	1,641	67,319	31,344	54,884	628
4,229	521	3,708	-	-	-	1,519	350	1,070	-
873	15	858	-	-	-	16	1	57	-
441,344	21,240	420,104	11	60,115	46,217	45,195	24,954	66,344	33,013
378,182	18,713	359,469	-	-	46,152	45,045	24,815	66,193	33,012
400,816	17,992	382,824	-	-	54,477	45,004	26,443	71,921	34,374
339,188	19,124	320,064	4,788	21,688	5,843	86,101	41,854	64,589	1,168
340,944	18,120	322,824	4,779	22,929	6,057	85,695	42,276	65,888	1,131
658,914	-	658,914	3,616	39,610	376,393	83,589	16,205	29,576	45,250
4,627	347	4,280	-	1,057	10	528	354	955	4
(591)	(196)	(395)	-	(774)	18	32	25	82	46
322	56	266	-	262	4	-	-	-	-
4,358	207	4,151	-	545	32	560	379	1,037	50

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
2,675	1,490	12	הכנסות ריבית מחיצוניים
(182)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
2,493	1,490	12	מחיצוניים
(805)	(1,094)	(1)	בימגזרי
1,688	396	11	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
2	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
648	29	112	עמלות והכנסות אחרות
650	29	112	סך הכנסות שאינן מריבית
2,338	425	123	סך הכנסות
131	11	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
			הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,799	159	90	לחיצוניים
(14)	-	-	בימגזרי
1,785	159	90	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
422	255	33	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
146	88	11	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
276	167	22	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
276	167	22	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
276	167	22	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
276	167	22	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - בעיקר עקב הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" וסווגו מחדש מהמגזרים העסקיים למגזרים "משקי בית" ו-"בנקאות פרטית". בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
6,555	645	5,910	-	667	21	880	474	1,179	14
(1,812)	(228)	(1,584)	-	(711)	(175)	(212)	(84)	(103)	(117)
4,743	417	4,326	-	(44)	(154)	668	390	1,076	(103)
-	(158)	158	-	671	193	(138)	(16)	58	195
4,743	259	4,484	-	627	39	530	374	1,134	92
255	2	253	3	199	12	25	7	5	-
1,636	26	1,610	69	42	52	188	138	406	67
1,891	28	1,863	72	241	64	213	145	411	67
6,634	287	6,347	72	868	103	743	519	1,545	159
440	18	422	-	3	3	159	(7)	133	-
3,869	433	3,436	123	315	58	137	166	774	64
-	(8)	8	(4)	(97)	20	20	(4)	61	26
3,869	425	3,444	119	218	78	157	162	835	90
2,325	(156)	2,481	(47)	647	22	427	364	577	69
890	20	870	(10)	224	7	150	129	202	22
1,435	(176)	1,611	(37)	423	15	277	235	375	47
4	-	4	-	4	-	-	-	-	-
1,439	(176)	1,615	(37)	427	15	277	235	375	47
242	-	242	242	-	-	-	-	-	-
1,681	(176)	1,857	205	427	15	277	235	375	47
11	7	4	-	4	-	-	-	-	-
1,692	(169)	1,861	205	431	15	277	235	375	47

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	
122,468	82,539	4,406	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
123,620	82,967	4,406	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
125,940	85,384	5,307	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
713	-	-	יתרת חובות פגומים
635	555	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
135,219	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
135,202	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
135,153	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
92,385	48,532	4,523	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,197	49,725	5,859	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
68,584	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:			
1,442	396	11	מרווח מפעילות מתן אשראי
246	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
1,688	396	11	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש - בעיקר עקב הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" וסוגו מחדש מהמגזרים העסקיים למגזרים "משקי בית" ו-"בנקאות פרטית". בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
458,156	34,273	423,883	7,692	150,595	1,502	62,004	26,696	52,133	793
104	-	104	-	104	-	-	-	-	-
292,848	15,862	276,986	7,554	-	1,176	63,669	27,127	53,037	803
292,635	16,251	276,384	-	-	1,694	65,213	28,531	54,107	899
2,910	119	2,791	-	-	-	736	286	1,056	-
903	12	891	-	-	-	-	4	252	-
419,737	21,784	397,953	8,614	53,760	45,160	39,285	21,982	61,369	32,564
352,299	17,489	334,810	288	-	44,978	38,742	21,836	61,200	32,564
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	38,219	21,501	61,702	32,629
337,760	21,381	316,379	12,484	20,680	5,303	81,041	39,226	63,852	1,408
332,991	20,470	312,521	4,638	19,762	4,962	81,248	41,352	64,768	1,594
855,683	1,064	854,619	3,521	55,876	554,586	74,154	17,289	34,493	46,116
5,743	469	5,274	-	2,021	10	484	328	981	8
(1,079)	(362)	(717)	-	(1,317)	25	46	46	153	84
79	152	(73)	-	(77)	4	-	-	-	-
4,743	259	4,484	-	627	39	530	374	1,134	92

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
4,596	2,277	24	הכנסות ריבית מחיצוניים
(317)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
4,279	2,277	24	מחיצוניים
(922)	(1,441)	(2)	בינמגזרי
3,357	836	22	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
4	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,316	60	240	עמלות והכנסות אחרות
1,320	60	240	סך הכנסות שאינן מריבית
4,677	896	262	סך הכנסות
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
224	31	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,688	298	210	לחיצוניים
(22)	-	-	בינמגזרי
3,666	298	210	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
			רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
787	567	52	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
294	214	18	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
493	353	34	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
493	353	34	רווח נקי מפעילות מופסקת
-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
493	353	34	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
493	353	34	

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
11,920	1,182	10,738	-	1,178	33	1,667	910	2,332	22
(2,601)	(409)	(2,192)	-	(691)	(287)	(355)	(135)	(180)	(227)
9,319	773	8,546	-	487	(254)	1,312	775	2,152	(205)
-	(259)	259	-	613	328	(235)	(4)	103	376
9,319	514	8,805	-	1,100	74	1,077	771	2,255	171
559	(11)	570	3	459	26	52	12	13	1
3,330	57	3,273	133	108	92	387	275	824	138
3,889	46	3,843	136	567	118	439	287	837	139
13,208	560	12,648	136	1,667	192	1,516	1,058	3,092	310
1,276	173	1,103	-	(1)	(2)	630	(48)	300	-
8,776	1,134	7,642	855	641	125	278	338	1,583	134
-	(15)	15	(6)	(202)	43	41	(8)	118	51
8,776	1,119	7,657	849	439	168	319	330	1,701	185
3,156	(732)	3,888	(713)	1,229	26	567	776	1,091	125
1,681	(23)	1,704	(8)	437	16	213	295	410	47
1,475	(709)	2,184	(705)	792	10	354	481	681	78
11	-	11	-	11	-	-	-	-	-
1,486	(709)	2,195	(705)	803	10	354	481	681	78
296	-	296	296	-	-	-	-	-	-
1,782	(709)	2,491	(409)	803	10	354	481	681	78
17	10	7	-	7	-	-	-	-	-
1,799	(699)	2,498	(409)	810	10	354	481	681	78

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	
123,671	84,723	4,425	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
125,075	85,155	4,425	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
127,833	89,440	5,240	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
757	2	-	יתרת חובות פגומים
786	693	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
135,266	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
135,256	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
134,366	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
93,025	49,675	4,927	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,086	52,017	5,669	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
69,585	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,872	836	22	מרווח מפעילות מתן אשראי
485	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
3,357	836	22	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
455,669	32,162	423,507	3,917	153,326	1,937	60,354	27,822	51,746	734
122	-	122	-	122	-	-	-	-	-
290,862	15,690	275,172	3,777	-	1,624	62,030	28,348	53,576	742
297,647	15,629	282,018	-	-	1,199	67,919	29,615	54,834	618
4,442	620	3,822	-	-	-	1,693	329	1,043	-
913	6	907	-	-	-	-	-	121	-
416,805	20,581	396,224	4,313	57,042	44,249	40,528	21,967	60,750	32,109
350,753	16,670	334,083	144	-	44,113	40,049	21,826	60,587	32,108
361,645	16,210	345,435	-	-	48,817	44,976	24,549	61,478	31,249
336,517	20,551	315,966	9,299	20,464	5,143	82,425	40,259	63,993	1,358
336,387	19,374	317,013	4,718	20,968	4,585	85,710	41,765	63,971	1,210
824,484	227	824,257	3,599	50,225	518,667	85,526	15,440	33,857	47,358
10,511	873	9,638	-	3,102	17	984	684	1,965	14
(1,766)	(617)	(1,149)	-	(2,310)	49	93	87	290	157
574	258	316	-	308	8	-	-	-	-
9,319	514	8,805	-	1,100	74	1,077	771	2,255	171

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

לפירוט בדבר שיוך הלקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה וכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

א. מידע על מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
התאמות ⁽²⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	הכנסות ריבית, נטו:
			עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות		
2,166	1	84	91	455	299	495	332	409	מחיצוניים
-	-	256	(9)	(101)	(33)	(255)	2	140	בינמגזרי
193	(1)	161	(1)	27	3	-	1	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,359	-	501	81	381	269	240	335	552	סך-הכל רווח מימוני, נטו
795	65	26	13	130	86	12	125	338	עמלות והכנסות אחרות
3,154	65	527	94	511	355	252	460	890	סך ההכנסות
1,128	-	(1)	69	241	123	244	159	293	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,826	26	192	117	147	110	111	218	905	מחיצוניים
-	(16)	(64)	-	7	12	(32)	96	(3)	בינמגזרי
200	55	400	(92)	116	110	(71)	(13)	(305)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
73	20	132	(15)	44	44	(30)	(9)	(113)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
127	35	268	(77)	72	66	(41)	(4)	(192)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1	-	1	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
128	35	269	(77)	72	66	(41)	(4)	(192)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
									רווח (הפסד) נקי:
128	35	269	(77)	72	66	(41)	(4)	(192)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	-	2	3	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
133	35	271	(74)	72	66	(41)	(4)	(192)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,700	-	2,714	12,772	73,868	40,920	93,898	31,095	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
400,816	-	36,965	17,927	54,461	28,060	-	52,853	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
(2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
2,466	2	(370)	173	518	298	1,075	374	396	מחיצוניים
-	-	775	(63)	(175)	(25)	(871)	33	326	בינמגזרי
166	11	143	(12)	20	2	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,632	13	548	98	363	275	204	407	724	סך-הכל רווח מימוני, נטו
833	31	33	18	117	91	15	145	383	עמלות והכנסות אחרות
3,465	44	581	116	480	366	219	552	1,107	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
319	-	2	22	116	13	12	89	65	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
1,992	95	164	252	151	128	111	255	836	מחיצוניים
-	(11)	(62)	1	4	3	(37)	52	50	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
1,154	(40)	477	(159)	209	222	133	156	156	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת									
441	(11)	155	(2)	69	78	44	55	53	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים									
713	(29)	322	(157)	140	144	89	101	103	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
4	-	4	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
717	(29)	326	(157)	140	144	89	101	103	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
151	151	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי:									
868	122	326	(157)	140	144	89	101	103	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
3	-	(1)	4	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
871	122	325	(153)	140	144	89	101	103	המיוחס לבעלי זכויות הבנק
288,623	-	1,792	12,654	75,718	38,687	85,333	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
4,358	4	229	225	883	604	879	692	842	מחיצוניים
-	-	301	(38)	(183)	(57)	(404)	19	362	בינמגזרי
499	16	375	18	72	9	-	3	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,857	20	905	205	772	556	475	714	1,210	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,680	99	52	27	267	188	27	276	744	עמלות והכנסות אחרות
6,537	119	957	232	1,039	744	502	990	1,954	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
1,937	-	4	107	529	298	276	299	424	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
3,742	167	354	319	286	224	225	435	1,732	מחיצוניים
-	(28)	(132)	1	15	15	(72)	173	28	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
858	(20)	731	(195)	209	207	73	83	(230)	רווח (הפסד) מפעילות הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים									
436	15	284	(20)	86	87	30	33	(79)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
422	(35)	447	(175)	123	120	43	50	(151)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
הפסד מפעילות מופסקת									
2	-	2	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
424	(35)	449	(175)	123	120	43	50	(151)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
315	(144)	449	(175)	123	120	43	50	(151)	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
10	-	4	6	-	-	-	-	-	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
325	(144)	453	(169)	123	120	43	50	(151)	
293,700	-	2,714	12,772	73,868	40,920	93,898	31,095	38,433	
400,816	-	36,965	17,927	54,461	28,060	-	52,853	210,550	

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
4,743	6	(267)	373	960	573	1,490	756	852	מחיצוניים
-	-	884	(139)	(273)	(39)	(1,092)	65	594	בינמגזרי
255	25	180	1	39	5	-	1	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,998	31	797	235	726	539	398	822	1,450	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,636	61	73	34	233	180	30	288	737	עמלות והכנסות אחרות
6,634	92	870	269	959	719	428	1,110	2,187	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
440	-	4	18	96	14	19	167	122	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
3,869	158	331	424	300	251	231	501	1,673	מחיצוניים
-	(19)	(126)	2	(2)	2	(86)	113	116	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
2,325	(47)	661	(175)	565	452	264	329	276	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת									
890	(16)	209	15	204	165	93	121	99	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים									
1,435	(31)	452	(190)	361	287	171	208	177	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
4	-	4	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
1,439	(31)	456	(190)	361	287	171	208	177	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
רווח נקי מפעילות מופסקת									
242	242	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי:									
1,681	211	456	(190)	361	287	171	208	177	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
11	-	4	7	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,692	211	460	(183)	361	287	171	208	177	המיוחס לבעלי זכויות הבנק
288,623	-	1,792	12,654	75,718	38,687	85,333	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
9,319	11	85	686	1,847	1,166	2,284	1,503	1,737	מחיצוניים
-	-	997	(223)	(451)	(75)	(1,446)	107	1,091	בינמגזרי
559	70	409	(12)	75	10	-	2	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,878	81	1,491	451	1,471	1,101	838	1,612	2,833	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,330	124	128	72	496	370	60	580	1,500	עמלות והכנסות אחרות
13,208	205	1,619	523	1,967	1,471	898	2,192	4,333	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
1,276	-	(1)	68	588	89	13	299	220	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
8,776	909	697	1,119	617	512	452	1,019	3,451	מחיצוניים
-	(48)	(249)	5	(6)	-	(159)	220	237	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,156	(656)	1,172	(669)	768	870	592	654	425	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת									
1,681	14	404	(2)	298	331	223	250	163	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים									
1,475	(670)	768	(667)	470	539	369	404	262	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
11	-	11	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
1,486	(670)	779	(667)	470	539	369	404	262	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
296	296	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח נקי:									
1,782	(374)	779	(667)	470	539	369	404	262	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
17	-	7	10	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,799	(374)	786	(657)	470	539	369	404	262	המיוחס לבעלי זכויות הבנק
292,940	-	2,359	12,978	75,656	40,138	89,331	31,022	41,456	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
361,645	-	32,595	16,147	53,035	25,143	-	45,959	188,766	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
ההוצאות שנזקפו בפועלים שוויץ ובסניף ניו-יורק, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.
ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בגין הלקוחות בישראל ובח"ל. הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.
אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, במחצית הראשונה של שנת 2020 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם ההפסד של הפעילות הקמעונאית בכ-71 מיליון ש"ח והרווח הנקי בכ-738 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-183 מיליון ש"ח וכ-954 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם ההפסד בסך של כ-117 מיליון ש"ח ורווח נקי של כ-220 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

**א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים
הפרשה להפסדי אשראי**

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
5,873	9	5,864	834	478	4,552	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2020
1,128	(1)	1,129	263	244	622	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(395)	-	(395)	(162)	(8)	(225)	מחיקות חשבונאיות
154	-	154	67	3	84	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(241)	-	(241)	(95)	(5)	(141)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020 ⁽²⁾
166	(1)	167	24	-	143	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
762	-	762	71	-	691	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי ⁽³⁾	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור ⁽³⁾		
4,332	11	4,321	876	426	3,019	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2019
319	1	318	54	11	253	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(352)	-	(352)	(165)	(1)	(186)	מחיקות חשבונאיות
257	-	257	82	1	174	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(95)	-	(95)	(83)	-	(12)	מחיקות חשבונאיות נטו
(4)	-	(4)	(4)	-	-	אחר
4,552	12	4,540	843	437	3,260	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019 ⁽²⁾
33	-	33	5	-	28	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
529	1	528	42	-	486	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
(3) סוג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020							
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי		
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)	
1,937	-	1,937	383	276	1,278	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	
(735)	-	(735)	(320)	(9)	(406)	מחיקות חשבונאיות	
307	-	307	149	4	154	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	
(428)	-	(428)	(171)	(5)	(252)	מחיקות חשבונאיות נטו	
-	-	-	-	-	-	אחר	
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)	
225	(1)	226	32	-	194	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
762	-	762	71	-	691	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי ⁽³⁾	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור ⁽³⁾	מסחרי ⁽³⁾		
4,334	9	4,325	904	424	2,997	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)	
440	3	437	119	15	303	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	
(709)	-	(709)	(353)	(3)	(353)	מחיקות חשבונאיות	
491	-	491	177	1	313	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	
(218)	-	(218)	(176)	(2)	(40)	מחיקות חשבונאיות נטו	
(4)	-	(4)	(4)	-	-	אחר	
4,552	12	4,540	843	437	3,260	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)	
(39)	-	(39)	7	-	(46)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
529	1	528	42	-	486	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(3) סווג מחדש, הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סווג מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיוור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

30 ביוני 2020					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
162,878	17,046	145,832	846	1	144,985
שנבדקו על בסיס פרטני					
153,858	-	153,858	34,703	94,529	24,626
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
316,736	17,046	299,690	35,549	94,530	169,611
סך-הכל חובות*					
94,447	-	94,447	-	94,362	85
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
3,952	8	3,944	131	-	3,813
שנבדקו על בסיס פרטני					
2,046	-	2,046	800	717	529
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
5,998	8	5,990	931	717	4,342
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
717	-	717	-	717	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

30 ביוני 2019					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי** ⁽³⁾
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
165,380	24,214	141,166	922	-	140,244
שנבדקו על בסיס פרטני					
151,469	-	151,469	40,175	85,683	25,611
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
316,849	24,214	292,635	41,097	85,683	165,855
סך-הכל חובות*					
85,579	-	85,579	-	85,491	88
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
2,472	11	2,461	137	-	2,324
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,551	-	1,551	664	437	450
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
4,023	11	4,012	801	437	2,774
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
438	-	438	-	437	1
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-85 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.06.19: 88 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 75 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-576 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 300 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 314 מיליוני ש"ח).

(3) סווג מחדש, הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סווג מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיוור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2019					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי**
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
165,145	20,042	145,103	862	2	144,239
שנבדקו על בסיס פרטני					
152,544	-	152,544	37,833	89,700	25,011
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
317,689	20,042	297,647	38,695	89,702	169,250
סך-הכל חובות*					
89,608	-	89,608	-	89,533	75
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
3,094	7	3,087	136	-	2,951
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,620	-	1,620	615	446	559
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
4,714	7	4,707	751	446	3,510
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
446	-	446	-	446	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-85 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.06.19: 88 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 75 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-576 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 300 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 314 מיליוני ש"ח).

(3) סוג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

30 ביוני 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
10	10	28,658	243	161	28,254
בינוי ונדל"ן - בינוי					
12	2	21,363	259	761	20,343
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	-	19,029	40	150	18,839
שירותים פיננסיים***					
55	60	82,435	2,397	2,256	77,782
מסחרי - אחר					
78	72	151,485	2,939	3,328	145,218
סך-הכל מסחרי					
825	710	94,044	1	710	93,333
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
114	74	35,492	768	116	34,608
אנשים פרטיים - אחר					
1,017	856	281,021	3,708	4,154	273,159
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	201	-	-	201
בנקים בישראל					
-	-	1,339	-	-	1,339
ממשלת ישראל					
1,017	856	282,561	3,708	4,154	274,699
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
17	1	5,989	227	495	5,267
בינוי ונדל"ן					
63	1	12,137	293	329	11,515
מסחרי אחר					
80	2	18,126	520	824	16,782
סך-הכל מסחרי					
13	15	543	1	15	527
אנשים פרטיים					
93	17	18,669	521	839	17,309
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	14,291	-	-	14,291
בנקים בחו"ל					
-	-	1,215	-	-	1,215
ממשלות חו"ל					
93	17	34,175	521	839	32,815
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,110	873	299,690	4,229	4,993	290,468
סך-הכל ציבור					
-	-	14,492	-	-	14,492
סך-הכל בנקים					
-	-	2,554	-	-	2,554
סך-הכל ממשלות					
1,110	873	316,736	4,229	4,993	307,514
סך-הכל					

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- *** בעקבות הפסקת האיחוד, נכללו לראשונה יתרות האשראי של ישראל כרט.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13 ב.ג.2](#) להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-143 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 243 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 167 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-60 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 58 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 62 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 ביוני 2019					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל ⁽⁶⁾	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים ⁽⁶⁾
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים ⁽⁶⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
35	43	25,958	284	239	25,435
בינוי ונדל"ן - בינוי					
9	29	18,413	205	842	17,366
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
3	1	20,501	26	16	20,459
שירותים פיננסיים					
107	96	81,572	1,330	1,856	78,386
מסחרי - אחר					
154	169	146,444	1,845	2,953	141,646
סך-הכל מסחרי					
649	627	85,204	-	670	84,534
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾					
148	80	41,005	712	134	40,159
אנשים פרטיים - אחר					
951	876	272,653	2,557	3,757	266,339
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	657	-	-	657
בנקים בישראל					
-	-	840	-	-	840
ממשלת ישראל					
951	876	274,150	2,557	3,757	267,836
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
20	1	7,264	112	226	6,926
בינוי ונדל"ן					
155	14	12,147	233	412	11,502
מסחרי אחר					
175	15	19,411	345	638	18,428
סך-הכל מסחרי					
6	12	571	8	12	551
אנשים פרטיים					
181	27	19,982	353	650	18,979
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	21,405	-	-	21,405
בנקים בחו"ל					
-	-	1,312	-	-	1,312
ממשלות חו"ל					
181	27	42,699	353	650	41,696
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,132	903	292,635	2,910	4,407	285,318
סך-הכל ציבור					
-	-	22,062	-	-	22,062
סך-הכל בנקים					
-	-	2,152	-	-	2,152
סך-הכל ממשלות					
1,132	903	316,849	2,910	4,407	309,532
סך-הכל					

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.ג](#). להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-143 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 243 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 167 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-60 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 58 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 62 מיליוני ש"ח).
- (6) סוג מחדש, הלוואות לדיר שניתנו ליחידיים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סווגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיר".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2019					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
40	11	27,798	271	243	27,284
בינוי ונדל"ן - בינוי					
17	3	20,228	279	900	19,049
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
3	1	20,005	30	97	19,878
שירותים פיננסיים					
97	104	82,212	2,484	2,147	77,581
מסחרי - אחר					
157	119	150,243	3,064	3,387	143,792
סך-הכל מסחרי					
682	693	89,228	2	694	88,532
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
141	93	38,626	756	144	37,726
אנשים פרטיים - אחר					
980	905	278,097	3,822	4,225	270,050
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	132	-	-	132
בנקים בישראל					
-	-	794	-	-	794
ממשלת ישראל					
980	905	279,023	3,822	4,225	270,976
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
17	1	6,652	279	169	6,204
בינוי ונדל"ן					
62	1	12,355	335	280	11,740
מסחרי אחר					
79	2	19,007	614	449	17,944
סך-הכל מסחרי					
10	6	543	6	6	531
אנשים פרטיים					
89	8	19,550	620	455	18,475
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	17,933	-	-	17,933
בנקים בחו"ל					
-	-	1,183	-	-	1,183
ממשלות חו"ל					
89	8	38,666	620	455	37,591
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,069	913	297,647	4,442	4,680	288,525
סך-הכל ציבור					
-	-	18,065	-	-	18,065
סך-הכל בנקים					
-	-	1,977	-	-	1,977
סך-הכל ממשלות					
1,069	913	317,689	4,442	4,680	308,567
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.ג.1](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-143 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 243 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 167 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-60 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 58 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 62 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה.

יתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את הלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו.

במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב יתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'.

הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1 ג'](#) לעיל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 ביוני 2020					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,490	243	69	45	174	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,255	259	138	11	121	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
379	40	24	11	16	שירותים פיננסיים
5,544	2,397	170	1,168	2,227	מסחרי - אחר
8,668	2,939	401	1,235	2,538	סך-הכל מסחרי
2	1	1	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,648	768	2	128	766	אנשים פרטיים - אחר
10,318	3,708	404	1,363	3,304	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
288	227	52	124	175	בינוי ונדל"ן
583	293	190	75	103	מסחרי אחר
871	520	242	199	278	סך-הכל מסחרי
3	1	-	-	1	אנשים פרטיים
874	521	242	199	279	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,192	4,229	646	1,562	3,583	סך-הכל ציבור*
*מזה:					
-	3,626	391	1,455	3,235	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,837	424	1,033	2,413	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

- (1) יתרת חוב רשומה.
(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 ביוני 2019					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים חוזית של חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,977	284	111	52	173	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,218	205	101	9	104	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
313	26	21	1	5	שירותים פיננסיים
4,867	1,330	315	446	1,015	מסחרי - אחר
8,375	1,845	548	508	1,297	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
1,489	712	263	126	449	אנשים פרטיים - אחר
9,864	2,557	811	634	1,746	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
174	112	104	-	8	בינוי ונדל"ן
490	233	127	64	106	מסחרי אחר
664	345	231	64	114	סך-הכל מסחרי
10	8	-	7	8	אנשים פרטיים
674	353	231	71	122	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,538	2,910	1,042	705	1,868	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,262	806	478	1,456	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,299	502	162	797	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2019					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,491	271	112	43	159	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,283	279	183	8	96	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
371	30	26	2	4	שירותים פיננסיים
5,631	2,484	173	1,053	2,311	מסחרי - אחר
8,776	3,064	494	1,106	2,570	סך-הכל מסחרי
2	2	2	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,570	756	3	131	753	אנשים פרטיים - אחר
10,348	3,822	499	1,237	3,323	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
337	279	70	93	209	בינוי ונדל"ן
610	335	203	73	132	מסחרי אחר
947	614	273	166	341	סך-הכל מסחרי
8	6	-	5	6	אנשים פרטיים
955	620	273	171	347	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,303	4,442	772	1,408	3,670	סך-הכל ציבור*
*מזה:					
-	3,940	501	1,332	3,439	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,374	285	181	1,089	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1	2	258	1	1	251
-	1	267	-	1	263
-	-	33	-	-	36
5	11	2,434	3	7	2,415
6	14	2,992	4	9	2,965
-	-	2	-	-	2
6	23	761	3	11	764
12	37	3,755	7	20	3,731
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	232	-	-	228
-	-	294	-	-	283
-	-	526	-	-	511
-	-	6	-	-	6
-	-	532	-	-	517
12	37	4,287	7	20	4,248

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 *** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 81 מיליוני ש"ח ו-168 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בהתאמה (30.06.19: 85 מיליוני ש"ח ו-158 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
-	1	294	-	-	289
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	1	247	-	-	226
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	26	-	-	26
שירותים פיננסיים					
4	5	1,255	2	2	1,293
מסחרי - אחר					
4	7	1,822	2	2	1,834
סך-הכל מסחרי					
4	12	701	1	1	706
אנשים פרטיים - אחר					
8	19	2,523	3	3	2,540
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	105	-	-	109
בינוי ונדל"ן					
-	-	229	-	-	230
מסחרי - אחר					
-	-	334	-	-	339
סך-הכל מסחרי					
-	-	15	-	-	12
אנשים פרטיים					
-	-	349	-	-	351
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
8	19	2,872	3	3	2,891
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 81 מיליוני ש"ח ו-168 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בהתאמה (30.06.19: 85 מיליוני ש"ח ו-158 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 ביוני 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
86	20	-	-	66
בינוי ונדל"ן - בינוי				
41	26	-	-	15
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
5	2	-	-	3
שירותים פיננסיים				
1,712	139	-	-	1,573
מסחרי - אחר				
1,844	187	-	-	1,657
סך-הכל מסחרי				
720	406	-	-	314
אנשים פרטיים - אחר				
2,564	593	-	-	1,971
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
199	33	-	-	166
בינוי ונדל"ן				
74	33	-	-	41
מסחרי אחר				
273	66	-	-	207
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
2,837	659	-	-	2,178
סך-הכל ציבור				

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 ביוני 2020 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 17 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 23 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

30 ביוני 2019					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
57	17	-	-	40	בינוי ונדל"ן - בינוי
74	25	-	-	49	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	2	-	-	2	שירותים פיננסיים
446	118	1	-	327	מסחרי - אחר
581	162	1	-	418	סך-הכל מסחרי
659	370	1	-	288	אנשים פרטיים - אחר
1,240	532	2	-	706	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי					
11	-	-	-	11	בינוי ונדל"ן
48	-	-	-	48	מסחרי אחר
59	-	-	-	59	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,299	532	2	-	765	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 ביוני 2020 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 17 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 23 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2019					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
63	20	-	-	43	בינוי ונדל"ן - בינוי
70	25	-	-	45	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	2	-	-	2	שירותים פיננסיים
472	144	-	-	328	מסחרי - אחר
609	191	-	-	418	סך-הכל מסחרי
707	384	-	-	323	אנשים פרטיים - אחר
1,316	575	-	-	741	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
10	-	-	-	10	בינוי ונדל"ן
48	-	-	-	48	מסחרי אחר
58	-	-	-	58	סך-הכל מסחרי
1,374	575	-	-	799	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 ביוני 2020 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 30.06.19: 17 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.19: 23 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו

בשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
38	38	130	31	31	63	בינוי ונדל"ן - בינוי
3	4	22	2	3	13	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	2	12	2	2	7	שירותים פיננסיים
1,382	1,437	805	1,217	1,264	463	מסחרי - אחר
1,425	1,481	969	1,252	1,300	546	סך-הכל מסחרי
186	200	3,550	96	102	1,773	אנשים פרטיים - אחר
1,611	1,681	4,519	1,348	1,402	2,319	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

בשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			
מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
ציבור - מסחרי						
191	191	3	191	191	3	בינוי ונדל"ן
72	72	2	72	72	2	מסחרי - אחר
263	263	5	263	263	5	סך-הכל מסחרי
-	-	6	-	-	2	אנשים פרטיים
263	263	11	263	263	7	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,874	1,944	4,530	1,611	1,665	2,326	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		
מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב
	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחר ארגון מחדש		רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
	17	20	144	7	9
בינוי ונדל"ן - בינוי					55
	13	16	16	3	4
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					9
	1	1	6	1	1
שירותים פיננסיים					3
מסחרי - אחר	122	134	758	56	66
סך-הכל מסחרי	153	171	924	67	80
403					
אנשים פרטיים - אחר	197	229	4,064	88	114
1,806					
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	350	400	4,988	155	194
2,209					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
	-	-	1	-	-
בינוי ונדל"ן					-
	-	-	3	-	-
אנשים פרטיים					2
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	-	-	4	-	-
2					
סך-הכל ציבור	350	400	4,992	155	194
2,211					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		בשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל							
ציבור - מסחרי							
4	59	2	22	5	115	1	41
בינוי ונדל"ן - בינוי							
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
5	6	-	3	-	4	-	2
שירותים פיננסיים							
-	3	-	2	-	2	-	1
20	258	9	106	24	471	7	209
מסחרי - אחר							
29	326	11	133	29	592	8	253
סך-הכל מסחרי							
30	1,350	14	575	33	2,189	11	1,080
אנשים פרטיים - אחר							
59	1,676	25	708	62	2,781	19	1,333
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל							
פעילות לווים בחו"ל							
-	5	-	1	-	3	-	2
אנשים פרטיים							
59	1,681	25	709	62	2,784	19	1,335
סך-הכל ציבור							

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

30 ביוני 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
	3,646	38,476	1,685	60,214	עד 60%
	3,514	22,526	439	33,489	מעל 60%
	411	475	39	827	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	7,571	61,477	2,163	94,530	סך-הכל

30 ביוני 2019					
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל ⁽¹⁾	
	מזה: ריבית משתנה ⁽¹⁾	מזה: בולט ובלון ⁽¹⁾			
	בלתי מבוקר				
	2,738	35,279	1,903	55,075	עד 60%
	2,000	20,455	546	29,816	מעל 60%
	1,178	468	48	792	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	5,916	56,202	2,497	85,683	סך-הכל

31 בדצמבר 2019					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	מבוקר				
	3,687	36,832	1,764	57,519	עד 60%
	3,022	21,331	484	31,396	מעל 60%
	558	468	45	787	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	7,267	58,631	2,293	89,702	סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) סוג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיור".

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
2. קבלת הלוואה על-ידי הלווה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
3. גרירת משכנתא.
4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).

הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת אשראי ראה [ביאור 10.א.4](#).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		30 ביוני		31 בדצמבר		30 ביוני	
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי				יתרות החוזים*			
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר	
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
4	6	4	816	788	559	אשראי תעודות	
38	35	48	5,732	5,704	5,790	ערביות להבטחת אשראי	
45	45	51	20,019	21,247	19,491	ערביות לרוכשי דירות	
136	135	212	25,383	24,842	25,032	ערביות והתחייבויות אחרות**	
42	41	62	15,640	15,116	15,837	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק	
103	107	156	44,695	43,474	48,205	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו	
106	105	156	33,279	33,103	36,209	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***	
63	55	73	25,044	24,230	25,490	התחייבויות להוצאת ערביות	

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המענו"ף בסך 88 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 94 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 30 ביוני 2020						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר						
5,790	34	802	99	744	4,111	ערבויות להבטחת אשראי
19,491	16,561	-	-	-	2,930	ערבויות לרוכשי דירות
25,032	-	4,922	1,402	7,604	11,104	ערבויות והתחייבויות אחרות
25,490	-	78	3,055	13,566	8,791	התחייבויות להוצאת ערבויות
75,803	16,595	5,802	4,556	21,914	26,936	סך-הכל
ליום 30 ביוני 2019						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר						
5,704	48	796	111	1,112	3,637	ערבויות להבטחת אשראי
21,247	16,549	-	-	-	4,698	ערבויות לרוכשי דירות
24,842	-	4,731	3,583	6,226	10,302	ערבויות והתחייבויות אחרות
24,230	-	316	2,943	12,835	8,136	התחייבויות להוצאת ערבויות
76,023	16,597	5,843	6,637	20,173	26,773	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2019						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
מבוקר						
5,732	46	815	101	1,298	3,472	ערבויות להבטחת אשראי
20,019	16,983	-	-	-	3,036	ערבויות לרוכשי דירות
25,383	-	4,618	4,127	6,108	10,530	ערבויות והתחייבויות אחרות
25,044	-	117	4,016	12,001	8,910	התחייבויות להוצאת ערבויות
76,178	17,029	5,550	8,244	19,407	25,948	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 ביוני 2020							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
113,033	-	962	830	12,773	-	98,468	מזומנים ופיקדונות בבנקים
66,513	1,567	108	406	23,870	1,668	38,894	ניירות-ערך
240	-	-	-	-	-	240	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
293,700	890	1,968	4,174	21,189	49,415	216,064	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,548	-	-	1,055	854	-	639	אשראי לממשלות
222	172	-	-	-	-	50	השקעות בחברות כלולות
3,206	3,206	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
13,063	834	395	399	3,629	397	7,409	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,755	1,610	52	124	161	7	4,801	נכסים אחרים
499,280	8,279	3,485	6,988	62,476	51,487	366,565	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
400,816	937	3,106	10,855	86,257	11,813	287,848	פיקדונות הציבור
3,418	-	15	270	538	-	2,595	פיקדונות מבנקים
424	-	-	-	201	1	222	פיקדונות הממשלה
4	-	4	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,196	-	11	-	156	24,451	578	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,340	803	399	466	4,590	586	7,496	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,028	359	471	223	797	4,444	10,734	התחייבויות אחרות
461,226	2,099	4,006	11,814	92,539	41,295	309,473	סך-כל ההתחייבויות
38,054	6,180	(521)	(4,826)	(30,063)	10,192	57,092	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	365	3,969	30,845	(1,538)	(33,641)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(19)	675	(1,219)	-	563	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	(131)	319	(141)	-	(47)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
38,054	6,180	(306)	137	(578)	8,654	23,967	סך-הכל כללי
-	-	21	1,058	(1,574)	-	495	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)
-	-	(112)	1,508	(1,788)	-	392	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 30 ביוני 2019					לא-צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי						
נכסים											
72,913	-	2,678	401	18,790	-	51,044					מזמנים ופיקדונות בבנקים
71,116	1,787	219	1,017	26,708	4,444	36,941					ניירות-ערך
326	-	-	-	-	-	326					ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
288,623	1,055	2,242	4,388	20,702	47,946	212,290					אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,145	-	-	879	1,218	-	48					אשראי לממשלות
105	60	-	-	-	-	45					השקעות בחברות כלולות
3,053	3,053	-	-	-	-	-					בניינים וציוד
9,575	756	135	210	1,954	832	5,688					נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,588	1,085	31	118	121	304	3,929					נכסים אחרים
803	803	-	-	-	-	-					השקעה המהווה פעילות מופסקת
454,247	8,599	5,305	7,013	69,493	53,526	310,311					סך-כל הנכסים
התחייבויות											
352,112	1,099	3,527	10,753	74,406	12,639	249,688					פיקדונות הציבור
3,034	-	34	311	1,035	-	1,654					פיקדונות מבנקים
322	-	-	-	96	2	224					פיקדונות הממשלה
19	-	19	-	-	-	-					ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,080	-	12	10	197	28,936	925					אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,280	725	158	258	2,303	883	5,953					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,851	851	374	246	2,708	**4,552	**10,120					התחייבויות אחרות
414,698	2,675	4,124	11,578	80,745	**47,012	**268,564					סך-כל ההתחייבויות
39,549	5,924	1,181	(4,565)	(11,252)	**6,514	**41,747					עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:											
-	-	(1,536)	4,528	12,783	(472)	(15,303)					מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(149)	(585)	(723)	-	1,457					אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(82)	908	(419)	-	(407)					אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
39,549	5,924	(586)	286	389	**6,042	**27,494					סך-הכל כללי
-	-	(61)	(965)	554	-	472					אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(144)	2,754	(2,286)	-	(324)					אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

- * לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 ** סיווג מחדש של יתרות התחייבויות בגין זכויות עובדים מהמגזר הלא-צמוד למגזר צמוד מדד.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
88,122	-	2,372	204	15,802	-	69,744	מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,486	1,773	134	909	20,687	700	35,283	ניירות-ערך
471	-	-	-	-	-	471	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
292,940	644	1,964	4,514	20,519	48,735	216,564	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,971	-	-	925	980	-	66	אשראי לממשלות
192	144	-	-	-	-	48	השקעות בחברות כלולות
3,233	3,233	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
11,143	646	297	245	1,851	755	7,349	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,281	536	41	96	77	7	4,524	נכסים אחרים
849	849	-	-	-	-	-	השקעה המהווה פעילות מופסקת
463,688	7,825	4,808	6,893	59,916	50,197	334,049	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
361,645	697	3,408	10,755	78,124	11,693	256,968	פיקדונות הציבור
3,520	-	13	336	1,097	-	2,074	פיקדונות מבנקים
685	-	-	-	297	2	386	פיקדונות הממשלה
3	-	3	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,853	-	12	10	152	25,724	955	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,050	603	304	249	2,274	975	7,645	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,711	302	354	200	3,588	3,986	12,281	התחייבויות אחרות
425,467	1,602	4,094	11,550	85,532	42,380	280,309	סך-כל ההתחייבויות
38,221	6,223	714	(4,657)	(25,616)	7,817	53,740	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:							
-	-	(1,106)	2,577	26,470	(523)	(27,418)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	30	1,444	(1,543)	-	69	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	20	774	(214)	-	(580)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
38,221	6,223	(342)	138	(903)	7,294	25,811	סך-הכל כללי
-	-	(142)	2,736	(809)	-	(1,785)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	338	2,445	565	-	(3,348)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הקטנת השווי ההוגן ב-5 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות - מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגד, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סך-הכל	ליום 30 ביוני 2020			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
113,079	110,219	-	2,860	113,033	מזומנים ופיקדונות בבנקים
66,518	1,709	17,178	47,631	66,513	ניירות-ערך*
240	240	-	-	240	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
295,663	292,634	-	3,029	293,700	אשראי לציבור, נטו***
2,561	2,561	-	-	2,548	אשראי לממשלות
13,063	2,627	9,610	826	13,063	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,345	1,334	-	11	1,241	נכסים פיננסיים אחרים
492,469	411,324	26,788	54,357	**490,338	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
402,419	397,996	-	4,423	400,816	פיקדונות הציבור***
3,421	3,421	-	-	3,418	פיקדונות מבנקים
439	439	-	-	424	פיקדונות הממשלה
4	4	-	-	4	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,424	263	1,551	23,610	25,196	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,340	3,098	10,410	832	14,340	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,021	10,010	-	11	10,017	התחייבויות פיננסיות אחרות
456,068	415,231	11,961	28,876	**454,215	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
201	201	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,155 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 84,046 מיליוני ש"ח ובסך של 18,810 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 36 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 30 ביוני 2019			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾		רמה 1		
	רמה 2	רמה 3			
נכסים פיננסיים					
72,918	69,458	-	3,460	72,913	מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,118	1,558	*14,160	*55,400	71,116	ניירות-ערך**
326	326	-	-	326	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
289,616	285,764	-	3,852	288,623	אשראי לציבור, נטו***
2,155	2,155	-	-	2,145	אשראי לממשלות
9,575	3,051	5,785	739	9,575	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,501	1,030	-	471	1,499	נכסים פיננסיים אחרים
447,209	363,342	*19,945	*63,922	***446,197	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
353,650	348,704	-	4,946	352,112	פיקדונות הציבור****
3,035	3,035	-	-	3,034	פיקדונות מבנקים
336	336	-	-	322	פיקדונות הממשלה
19	19	-	-	19	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,700	236	2,021	28,443	30,080	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,280	3,725	5,815	740	10,280	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
12,318	11,847	-	471	12,282	התחייבויות פיננסיות אחרות
410,338	367,902	7,836	34,600	***408,129	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
166	166	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* סוג מחדש.

** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,065 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).

*** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 87,114 מיליוני ש"ח ובסך של 15,732 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-ו](#).

**** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 35 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2019			יתרה במאזן
	שווי הוגן ⁽¹⁾		רמה 1	
	רמה 2	רמה 3		
נכסים פיננסיים				
88,142	85,255	-	2,887	88,122
59,490	1,501	13,615	44,374	59,486
471	471	-	-	471
294,981	291,570	-	3,411	292,940
1,982	1,982	-	-	1,971
11,143	1,412	9,097	634	11,143
1,083	1,059	-	24	977
457,292	383,250	22,712	51,330	**455,110
התחייבויות פיננסיות				
364,103	360,013	-	4,090	361,645
3,503	3,503	-	-	3,520
698	698	-	-	685
3	3	-	-	3
27,582	48	1,557	25,977	26,853
12,050	387	11,025	638	12,050
13,178	13,154	-	24	13,173
421,117	377,806	12,582	30,729	**417,929
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
112	112	-	-	-

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,021 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 75,702 מיליוני ש"ח ובסך של 16,207 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 43 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 ביוני 2020			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
38,815	-	5,473	33,342
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
8,271	-	1,000	7,271
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
6,499	175	6,245	79
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
4,139	-	4,111	28
אגרות-חוב של אחרים זרים			
57,724	175	16,829	40,720
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
410	-	349	61
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
6,846	-	-	6,846
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
2	-	-	2
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2	-	-	2
מניות סחירות			
6,850	-	-	6,850
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
575	261	314	-
חוזי שקל-מדד			
7,290	810	6,480	-
חוזי ריבית אחרים			
3,585	1,191	2,352	42
חוזי מטבע-חוץ			
1,576	337	455	784
חוזי מניות			
37	28	9	-
חוזי סחורות ואחרים			
3,128	-	-	3,128
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
11	-	-	11
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
81,186	2,802	26,788	51,596
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
474	42	432	-
חוזי שקל-מדד			
8,619	460	8,159	-
חוזי ריבית אחרים			
3,663	2,124	1,497	42
חוזי מטבע-חוץ			
1,547	460	297	790
חוזי מניות			
37	12	25	-
חוזי סחורות ואחרים			
36	17	19	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
3,128	-	-	3,128
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
11	-	-	11
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
1,295	-	-	1,295
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
18,810	3,115	10,429	5,266
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 ביוני 2019			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
38,078	-	4,283	33,795
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
13,421	-	*323	*13,098
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
52	-	-	52
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
7,583	183	7,193	207
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
20	-	20	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
2,633	-	2,573	60
אגרות-חוב של אחרים זרים			
61,787	183	*14,392	*47,212
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
716	-	448	268
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
7,230	-	-	7,230
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
4	-	-	4
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
6	-	-	6
מניות סחירות			
7,240	-	-	7,240
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
432	159	273	-
חוזי שקל-מדד			
5,481	1,896	3,585	-
חוזי ריבית אחרים			
2,730	940	1,765	25
חוזי מטבע-חוץ			
902	38	150	714
חוזי מניות			
30	18	12	-
חוזי סחורות ואחרים			
3,865	-	-	3,865
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
471	-	-	471
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
83,654	3,234	*20,625	*59,795
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
254	91	163	-
חוזי שקל-מדד			
6,062	1,740	4,322	-
חוזי ריבית אחרים			
3,069	1,772	1,272	25
חוזי מטבע-חוץ			
865	104	46	715
חוזי מניות			
30	18	12	-
חוזי סחורות ואחרים			
35	21	14	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
3,865	-	-	3,865
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
471	-	-	471
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
1,081	-	-	1,081
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
15,732	3,746	5,829	6,157
סך-כל ההתחייבויות			

* סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
33,417	-	4,336	29,081	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
8,108	-	239	7,869	אגרות-חוב של ממשלות זרות
6,830	177	6,505	148	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,454	-	2,413	41	אגרות-חוב של אחרים זרים
50,809	177	13,493	37,139	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
750	-	122	628	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
6,602	-	-	6,602	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
3	-	-	3	אגרות-חוב של ממשלות זרות
2	-	-	2	מניות סחירות
6,607	-	-	6,607	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
372	116	256	-	חוזי שקל-מדד
6,004	662	5,342	-	חוזי ריבית אחרים
3,762	601	3,102	59	חוזי מטבע-חוץ
990	23	392	575	חוזי מניות
15	10	5	-	חוזי סחורות ואחרים
3,482	-	-	3,482	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
24	-	-	24	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
72,815	1,589	22,712	48,514	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
224	3	221	-	חוזי שקל-מדד
6,882	17	6,865	-	חוזי ריבית אחרים
3,981	137	3,799	45	חוזי מטבע-חוץ
949	229	127	593	חוזי מניות
14	1	13	-	חוזי סחורות ואחרים
43	17	26	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,482	-	-	3,482	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
24	-	-	24	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
608	-	-	608	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
16,207	404	11,051	4,752	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 30 ביוני 2020					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
בלתי מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
(29) ⁽¹⁾	603	603	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
- ⁽²⁾	-	-	-	-	השקעות במניות
(29)	603	603	-	-	סך-הכל
ליום 30 ביוני 2019					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2019	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
בלתי מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
(96) ⁽¹⁾	648	648	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(8) ⁽²⁾	20	20	-	-	השקעות במניות
(104)	668	668	-	-	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2019					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	
מבוקר					
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
50 ⁽¹⁾	502	502	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(21) ⁽²⁾	69	69	-	-	השקעות במניות
29	571	571	-	-	סך-הכל

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020								
שווי הוגן ליום 31 במרץ 2020	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2020
185	(4)	(6)	-	-	-	-	175	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
185	(4)	(6)	-	-	-	-	175	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
183	44	-	-	(8)	-	-	219	36 ⁽³⁾
221	193	-	2	(66)	-	-	350	199 ⁽¹⁾⁽³⁾
(102)	(588)	-	(11)	(232)	-	-	(933)	189 ⁽³⁾
1,217	(1,342)	-	-	2	-	-	(123)	(775) ⁽³⁾
46	(31)	-	4	(3)	-	-	16	(16) ⁽³⁾
(10)	(4)	-	1	(4)	-	-	(17)	6 ⁽³⁾
1,740	(1,732)	(6)	(4)	(311)	-	-	(313)	(350)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019								
שווי הוגן ליום 31 במרץ 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2019
185	(3)	1	-	-	-	-	183	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
185	(3)	1	-	-	-	-	183	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
67	(4)	-	-	5	-	-	68	1 ⁽³⁾
74	(254)	-	(5)	341	-	-	156	(60) ⁽¹⁾⁽³⁾
(599)	(1,180)	-	(160)	1,107	-	-	(832)	(358) ⁽³⁾
(59)	(13)	-	(2)	8	-	-	(66)	(62) ⁽³⁾
1	2	-	(1)	(2)	-	-	-	(30) ⁽³⁾
(24)	(3)	-	-	6	-	-	(21)	(11) ⁽³⁾
(355)	(1,455)	1	(168)	1,465	-	-	(512)	(509)

- רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
- רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾ ⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2020
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
177	1	(3)	-	-	-	-	175	(3) ⁽¹⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
113	115	-	-	(9)	-	-	219	106 ⁽³⁾
645	(192)	-	9	(112)	-	-	350	(159) ⁽¹⁾ ⁽³⁾
464	(1,093)	-	110	(414)	-	-	(933)	(118) ⁽³⁾
(206)	(6)	-	-	89	-	-	(123)	(3) ⁽³⁾
9	16	-	-	(9)	-	-	16	- ⁽³⁾
(17)	(3)	-	-	3	-	-	(17)	(3) ⁽³⁾
1,185	(1,162)	(3)	119	(452)	-	-	(313)	(180)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾ ⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2019
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
191	(9)	1	-	-	-	-	183	1 ⁽¹⁾ ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
54	10	-	-	4	-	-	68	8 ⁽³⁾
596	(771)	-	(15)	346	-	-	156	(362) ⁽¹⁾ ⁽³⁾
404	(1,443)	-	(99)	306	-	-	(832)	(463) ⁽³⁾
62	(129)	-	(3)	4	-	-	(66)	(120) ⁽³⁾
40	(38)	-	(1)	(1)	-	-	-	(38) ⁽³⁾
(14)	(15)	-	-	8	-	-	(21)	(15) ⁽³⁾
1,333	(2,395)	1	(118)	667	-	-	(512)	(989)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	
נכסים									
אגרות-חוב זמינות למכירה									
191	(12)	(2)	-	-	-	-	177	(2) ⁽¹⁾	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
54	83	-	-	(24)	-	-	113	46 ⁽³⁾	חוזי שקל-מדד
596	223	-	25	(199)	-	-	645	149 ⁽³⁾⁽¹⁾	חוזי ריבית אחרים
404	5	-	219	(164)	-	-	464	3 ⁽³⁾	חוזי מטבע-חוץ
62	(204)	-	-	(64)	-	-	(206)	7 ⁽³⁾	חוזי מניות
40	(17)	-	14	(28)	-	-	9	(5) ⁽³⁾	חוזי סחורות ואחרים
(14)	(9)	-	(1)	7	-	-	(17)	(9) ⁽³⁾	נגזרים משובצים
1,333	69	(2)	257	(472)	-	-	1,185	189	סך-הכל

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 30 ביוני 2020			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	175	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	219	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	0.47%-18.10% (5.25%)
חוזי ריבית אחרים	350	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.47%-17.62% (3.10%)
חוזי מטבע-חוץ	(933)	מודל תמחור אופציות	0.47%-17.59% (1.54%)
חוזי מניות	(140)	מודל תמחור נגזרי מניות	0.47%-17.36% (1.45%)
חוזי מניות	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מטבע-חוץ	3	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מניות ⁽¹⁾	0.10	מודל תמחור אופציות	87.18%-87.18% (87.18%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.10%-0.10% (0.10%)
חוזי סחורות ואחרים	16	מודל תמחור נגזרי מטבע	0.47%-17.24% (3.64%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	-	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	603	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2020

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 30 ביוני 2019			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	183	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	68	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.14%-5.92% (0.93%)
חוזי ריבית אחרים	156	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.14%-16.54% (1.18%)
חוזי מטבע-חוץ	(832)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.14%-16.11% (1.05%)
חוזי מניות	(88)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.14%-15.55% (0.44%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	22	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
		סטיית תקן	48.20%-48.20% (48.20%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.62%-0.62% (0.62%)
חוזי סחורות ואחרים	-	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה 0.14%-15.45% (3.20%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(21)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	20	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	648	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	177	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	113	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	0.41%-4.47% (1.75%)
חוזי ריבית אחרים	645	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.35%-14.74% (1.68%)
חוזי מטבע-חוץ	464	מודל תמחור אופציות	0.33%-14.44% (1.17%)
חוזי מניות	(223)		0.33%-0.43% (0.34%)
חוזי מניות	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מניות ⁽¹⁾	-	מודל תמחור אופציות	76.96%-76.96% (76.96%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.32%-0.32% (0.32%)
חוזי סחורות ואחרים	9	מודל תמחור נגזרי מטבע	1.01%-2.25% (2.00%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	69	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	502	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 16 יזמות רגולטוריות

משבר הקורונה והמערכת הבנקאית

משבר הקורונה החל בישראל בפברואר 2020, ובעקבותיו ולאור בקשות הבנקים וההתאמות הנדרשות בפעילות המערכת הבנקאית, פרסם בנק ישראל שורה של הקלות רגולטוריות להתמודדות עם משבר הקורונה - בנק ישראל, פרסם את נוהל בנקאי תקין 250 שנתן הקלות בנושאים רבים:

נוהל בנקאי תקין 301 - עבודת הדירקטוריון - דירקטוריון הבנק רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על-ידי כינוס ישיבה פרונטאלית ללא מגבלות שקיימות בהוראה 301 ביחס לדייונים והחלטות שניתן לקבל בישיבות בתקשורת.

נוהל בנקאי תקין 308A - טיפול בתלונות ציבור - מענה לתלונות הציבור יכול להינתן בכתב או בעל פה לפי נסיבות העניין. הטיפול, תשובת הבנק והודעתו ללקוח יתועדו. כמו-כן לפי סעיף 10 נוספה למפקח סמכות בנסיבות חריגות להאריך את זמן התגובה והטיפול במענה על התלונות שיתקבלו.

נוהל בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי" - רשויות המס הודיעו על ארכה בהגשת הדוחות הכספיים וארכה זו תקפה גם במקרים בהם יש חובה לקבל דוח כספי לטובת העמדת אשראי ללווים.

נוהל בנקאי תקין 315 - "מגבלת חבות ענפית" - סך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) לענף הבינוי והנדל"ן יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור. הקלה זו תמשיך לחול 24 חודשים גם מיום חזרה לשגרה (כלומר תפוג לכל המוקדם בספטמבר 2022) וזאת כדי לאפשר לבנק לחזור לשיעור של 20%.

נוהל בנקאי תקין 325 - "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב" - בימים אלה צפוי שיהיו יותר לקוחות שייקלעו לקשי תזרים עקב המשבר. התיקונים בהוראה נועדו לאפשר לבנק לכבד חיובים של לקוחות שחורגים ממסגרת האשראי שהועמדה להם ולהעמיד מסגרת אשראי נוספת חד צדדית בהיקף של 5,000 שקל ללקוח פרטי ומאה אלף שקל ללקוח מסחרי, זאת למשך 3 ימים מהיווצרות החריגה.

נוהל בנקאי תקין מספר 326 בנושא ליווי פיננסי - בוטלה ההגדרה כי תוך 14 יום מיום התשלום, על בנק להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום.

נוהל בנקאי תקין 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - הבנק יהיה רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון עד 70% לעומת השיעור הקיים כיום, 50%. מתן ההלוואה בהתאם להקלה יהיה כפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה למטרת רכישת דירה להשקעה. כמו-כן הבנק יכול להסתמך על הכנסות הלווה טרום עידן הקורונה בתנאים מסוימים.

נוהל בנקאי תקין 355 - ניהול המשכיות עסקית - הבנקים רשאים לפעול באופן מצומצם תוך פגיעה מינימלית בשירותי הבנקאות לציבור. כמו-כן אישר הפיקוח על הבנקים הפעלתם של סניפים ניידיים בהתאם להיתר כללי לבנקים לפתיחת סניפים ולהעתקתם בעת חירום השימוש בהיתר לפתיחת הסניפים הניידים יוגבל עד לסימום של המצב הנוכחי או עד להכרזה על שעת חירום ומתן הנחיות אחרות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע - הבנקים קיבלו תוספת של 6 חודשים לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת, שעד כה בוצע לפחות אחת ל-18 חודשים.

נוהל בנקאי תקין 360 - חופשה רציפה - העדכונים נועדו לאפשר למערכת הבנקאית לנהל בשנת 2020 את יישום הדרישה לחופשה רציפה בהיתן שבתקופת החירום חלק מן העובדים עבדו ב"שיטת הקפסולות".

נוהל בנקאי תקין 367 - בנקאות בתקשורת ונוהל בנקאי תקין 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת - כדי לסייע בהנגשת ערוצי תקשורת הקיימים ללקוח, בדגש על האפשרויות לפעילות מרחוק סוכם כי הבנקים רשאים לשלוח ללקוחותיהם באופן יזום, הודעות בערוצי בנקאות בתקשורת, המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת, גם ללא חתימה על הסכם בנקאות בתקשורת. כמו-כן עודכן כי יוגדלו היקפי הפעילות שביחס אליהם יחולו ההקלות לעניין זיהוי ואימות מ-50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח - הוארכה התקופה מ-5 ימי עסקים ל-14 ימי עסקים מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות.

נוהל בנקאי תקין 439 בנושא חיובים על-פי הרשאה - בנק ישראל מאפשר לבנקים לקבל מהלקוחות הוראות לביטול חיוב על-פי הרשאה או הרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון ולא רק באמצעות הודעה בכתב, ובלבד שהשיחה תתועד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450 - הליכי גביית חובות - ניתן יהיה לקבל את הסכמת הלקוח להסדר החוב גם באמצעות הטלפון, ללא חתימה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 - נהלים למתן הלוואות לדיור - הוארכו המועדים אשר במסגרתם על הבנק להנפיק ללקוחות מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו.

תחילה ותקופת מעבר - ההקלות ניתנו בהוראת שעה שתפוג ביום 30 בספטמבר 2020 המפקח באישור נגיד בנק ישראל רשאי להאריך הוראת שעה זו ב-6 חודשים נוספים.

הקלות נוספות של רגולטורים אחרים

תקנות שעת חירום - שיקים ללא כיסוי - הממשלה אישרה ב-23 במרץ 2020 במשאל טלפוני את תקנות שעת חירום - שיקים ללא כיסוי. תקנות אלו קובעות כי לאור התפשטות נגיף הקורונה בנק לא יגביל חשבון בשל שיקים שסורבו בעת הזו. התקנות פגו ב-22 ביוני 2020. ב-29 ביולי פרסם משרד המשפטים טיוטת תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק בשל התמשכות משבר הקורונה), התש"ף-2020. המציעה לקבוע כי שיקים שחזרו החל מיום 23 ביוני 2020 ועד ליום 10 באוגוסט 2020 ייגרעו ממניין השיקים שבגינם החשבון יוגבל.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבים מקדמיים.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פרסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ).
• החוק קובע כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). ביום 9 במרץ 2020 השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראל, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

• כחלק מהגנות הינוקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק יידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות. הבנק החל בצמצום המסגרות ויעמוד בלוח הזמנים כנדרש.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבועה ימי עסקים וללא עלות ללקוח.

בחודש יוני 2019 פרסמה נגידת בנק ישראל כללים ראשוניים מכח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניודם במסגרת המערכת. על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים לסוגי המוצרים אשר יניידו במסגרת. ב-16 בדצמבר 2019, פרסם בנק ישראל את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) וכן את ניהול בנקאי תקין 448 - העברת הפעילות הפיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון. אשר מסדיר את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בנייד, והמפרט את החובות החלות על כל אחד מהם. ב-30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.

הרפורמה בשירותי התשלום

בחודש ינואר 2019, פרסם חוק שירותי תשלום, ולאחר דחייה יכנס לתוקף ב-14 באוקטובר 2020. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב ולמעשה מחיל הגנות צרכניות שהיו שמורות עד עתה לעולם הכרטיסים גם על אמצעי תשלום בבנקים כגון העברות מחשבון והרשאות לחיוב חשבון. בנוסף, יחלו הגנות גם על אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלומים, ארנק אלקטרוני ועוד. היערכות הבנק נדרשת בעיקר בנושא התאמת החוזים, הגילוי הנאות וההודעות הנדרשות לגבי כלל אמצעי התשלום שהבנק מעמיד ללקוחותיו, בנושא החובה והאחריות המוטלות על הבנק לעניין שימוש לרעה ובנושא ההרשאות לחיוב חשבון, אשר החוק מקדיש לו פרק ייחודי. הבנק נערך לעמוד בלוח הזמנים כנדרש.

בנקאות פתוחה - OPEN API

במסגרת החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאית, יזם בנק ישראל, נוהל בנקאות פתוחה. הנוהל קובע כללים לגבי צפייה של צד ג' במידע פיננסי של הלקוח. בנוהל נקבע כי תינתן גישה למידע של לקוחות שסיכמו לכך בשיטת OPEN API (בנקאות פתוחה). כך שהבנקים יאפשרו חיבור מאובטח של צדדים שלישיים למאגרי המידע שלהם, ולאחר קבלת הרשאת לקוח יוכלו הצדדים השלישיים לתת שירותי השוואת עלויות ואיסוף מידע פיננסי. בפועל הבנק חויב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API.

ב-7 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל לוחות זמנים מעודכנים: החל מ-31 במרץ 2021 הבנקים אמורים להיות מוכנים עם מודל הסכמה, יתרות ותנועות עו"ש; 10 באוקטובר 2021 - פירוט תנועות בכרטיסי חיוב, בנקאיים או חוץ בנקאיים וגישה למתן הוראת העברת תשלום מחשבון הבנק של הלקוח; 31 במרץ 2022 - גישה למידע נוסף של הלקוח: האשראי וההלוואות, הפיקדונות והחסכונות ומידע על תיק ניירות-ערך של הלקוח.

ב-24 ביוני 2020 פרסם תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי להערות הציבור. התזכיר צפוי להשתלב בחוק ההסדרים הקרוב.

הוראות ויוזמות מהותיות נוספות בשנים 2019-2020

- לשכת שירותי מחשוב - במרץ 2019 נבחרה חברת TCS כספק הזוכה לקבלת מענק ממשרד האוצר להקמת לשכת מחשוב שתקים תשתית מחשוב ותספק שירותי מחשוב בנקאיים כוללים לגופים פיננסיים. באוגוסט 2019 הורתה המפקחת על הבנקים לבנקים להיערך להתחבר ללשכת שירותי מחשוב במהלך 2020. הבנק נערך לעמוד בהוראה כנדרש.
- נוהל בנקאי תקין ניהול אשראי צרכני - ביום 18 בפברואר 2020 פרסמה טיוטה שנייה של נוהל בנקאי תקין ניהול אשראי צרכני מטרת ההוראה לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית. בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- תשלומים מידיים - בנק ישראל הודיע לבנקים כי עד סוף אוקטובר 2020, יחויבו הבנקים לסיים את החיבור למערכת תשלומים מידיים המוקמת במס"ב. ממועד זה הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחותיהם לקבל תשלומים באמצעות שירות התשלום המידי. הבנק נערך לעמידה בלוחות הזמנים.
 - פטור מהסדר כובל מס"ב - רשות התחרות האריכה את הפטור מהסדר כובל של מס"ב המאפשר את שיתוף הפעולה בין הבנקים החברים בה. במסגרת הפטור החדש, נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על-פי דין ומיוצג על-ידי בנק, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. כדי לוודא את שיתוף הפעולה של הבנקים אסרה רשות התחרות על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו אלא אם כן הבנק מייצג גוף חוץ בנקאי והמיוצג מעביר עסקות באמצעות מערכת תשלומים מידיים או עד יוני 2022. במקביל פרסם אגף מערכות תשלומים בבנק ישראל הוראה המחייבת בנק שלא לסרב "סירוב בלתי סביר" לבקשת נותן שירותי תשלום לייצג אותו בסליקה. בנק שקיבל פניה לייצג נדרש להעביר תשובתו תוך 30 יום וזמן ההיערכות לייצג יהיה בין שלושה לשמונה חודשים תלוי בסוג הייצוג.
 - נוהל בנקאי תקין 432 - ב-1 ביולי 2020 הוציא בנק ישראל עדכון להוראה וקבע כי הגשת הבקשה על-ידי הלקוח להעברת תיק ניירות-ערך תתאפשר באמצעים מקוונים, ובכלל זה הגשת אסמכתאות הנדרשות לצורך בחינת הבקשה.
- יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לעיתים לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות לעיתים להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעותיות הכוללת של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

ביאור 17 השפעות משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 התפשט נגיף הקורונה בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות לרבות בישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. במהלך הרבעון השני ועם הירידה בקצב התפשטות הנגיף החלו בארץ ובעולם צעדי פתיחה הדרגתיים של המשקיים. לקראת סוף הרבעון השני ובתחילת הרבעון השלישי הואץ שוב קצב התפשטות הנגיף בארץ, וכתוצאה מכך החלה הממשלה ליישם שוב צעדי התגוננות שונים. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות נגדו גורמים לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית, וגרמו לפגיעה בשוקי ההון העולמיים ובשוק המקומי ברבעון הראשון. בתגובה, ממשלות ובנקים מרכזיים בעולם לרבות בישראל נוקטים במגוון צעדים ובכללם מענקים, הלוואות, התערבות בשוקי ההון ועוד.

משבר התפשטות הנגיף מביא להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וקיימות וצפויות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידית של הבנק. זאת בנוסף לירידות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות-חוב אשר יוצרים השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות. על רקע התפשטות משבר נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים ביום 31 במרץ 2020 את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. לפרטים נוספים בדבר הוראות המפקחת על הבנקים, יעדי הלימות הון ודיבידנדים, ראה [ביאור 9 לעיל](#).

בעקבות משבר התפשטות נגיף הקורונה, רשם הבנק במחצית הראשונה של שנת 2020 גידול בהוצאות להפסדי אשראי בסכום כולל של כ-1,622 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בשל הגדלת היקף הפרשה הקבוצתית בסך של כ-1,409 מיליון ש"ח, לרבות בגין ההלוואות לדיוור. הגידול האמור הינו בהמשך לגידול בהוצאות להפסדי אשראי בסך של כ-676 מיליון ש"ח שנרשמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2019 (שפורסמו במחצית השנייה של חודש מרץ 2020 לאחר התפשטות נגיף הקורונה) וכוללות השפעות של התפשטות הנגיף אשר כבר היו ידועות במועד זה. סך-הכל הגידול בהוצאות להפסדי האשראי בגין התפשטות נגיף הקורונה מסתכם עד כה בכ-2,298 מיליון ש"ח. בהקשר זה נציין כי בעקבות משבר הקורונה נדחו עד ל-30 ביוני 2020 תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-2,318 מיליון ש"ח.

בעוד שברבעון הראשון ירידות בשערי נכסים סחירים, שינויים בעקומי הריבית בארץ ובעולם ובמרווחי אגרות-חוב יצרו השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק, ברבעון השני חלה התאוששות בשווקים ובשווי נכסים אלו. במהלך הרבעון השני חלה עלייה של כ-871 מיליון ש"ח בשווי תיק המניות ותיק אגרות-חוב הזמין למכירה שקיזזה את הירידות מהרבעון הראשון (705 מיליון ש"ח). השפעת עלייה זו על ההון מתמתנת בשל זקיפה להון של השפעות מקצוות הנובעות בעיקר מסגירת מרווחי האשראי לפיהם נקבעת ריבית ההיוון של ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, כאשר השפעת ירידת ריבית ההיוון גרמה לגידול בהתחייבות האקטוארית ולקיטון מקביל בהון בסך של כ-519 מיליון ש"ח (לעומת עלייה בהון של 662 מיליון ש"ח ברבעון הראשון). כאמור, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השפעות משבר התפשטות הנגיף והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך משבר התפשטות הנגיף, צעדים שינקטו לעצירת התפשטותו, עוצמתם וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שינקטו על-ידי ממשלות, בנקים מרכזיים ורגולטורים בנושא.

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

Q2
20

תוכן העניינים

215	5. ממשל תאגידי
215	5.1. הביקורת הפנימית
215	5.2. עניינים אחרים
216	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
216	6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
228	6.2. דירוג הבנק
228	6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית
229	7. נספחים
229	7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
232	7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

218	טבלה 6-1: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
219	טבלה 6-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
221	טבלה 6-3: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיר
222	טבלה 6-4: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
223	טבלה 6-5: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
225	טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
226	טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
228	טבלה 6-8: דירוג
229	טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
230	טבלה 7-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
231	טבלה 7-3: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
231	טבלה 7-4: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
232	טבלה 7-5: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

5. ממשל תאגידי

5.1. הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2019. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה למעט האמור להלן. עם התפתחות מגפת הקורונה, ובהתאם להנחיות משרד הבריאות והפיקוח על הבנקים, פעלה הביקורת זמנית, במתכונת כוח אדם מצומצמת. הביקורת הפנימית צמצמה את פעילותה השוטפת והסיטה משאבים לבחינת הסיכונים המידיים ולביצוע בדיקות אד-הוק מתבקשות. עם החזרה לשגרת עבודה "בצל נגיף הקורונה" ביצעה הביקורת התאמות לתוכנית עבודתה לשנת 2020 בהתייחס להתפתחויות בסביבת הסיכון בעקבות המשבר.

5.2. עניינים אחרים

ביום 18 ביוני 2020 התפטר עודד ערן מכהונתו כיו"ר דירקטוריון וכדירקטור בבנק וזאת על רקע מצבו הבריאותי ובהמשך ליציאתו לחופשת מחלה ביום 9 ביוני 2020. מספר ימים לאחר מכן נפטר מר ערן. דירקטוריון הבנק מביע את תודתו והערכתו למר ערן (ז"ל) ולמשפחתו על תרומתו הרבה לבנק בשנות כהונתו בכלל ובהובלת הדירקטוריון ובתחומי הממשל התאגידי בפרט.

ביום 28 ביוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק לבחור במר ראובן קרופיק כיו"ר דירקטוריון הבנק וביום 28 ביולי 2020 נכנס המינוי לתוקף לאחר שהמפקח על הבנקים הודיע כי אינו מתנגד למינוי. טרם המינוי כיהן מר קרופיק כממלא מקום יו"ר הדירקטוריון החל מיום 9 ביוני 2020.

בהמשך לפניית הבנק, פרסמה הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים בחודש מרץ 2020 הודעה לציבור לצורך הגשת מועמדות לכהונת דירקטור בבנק. לקראת האסיפה השנתית לשנת 2020 לשלוש משרות כהונה. בעקבות התפטרותו של עודד ערן (ז"ל) כאמור לעיל, ובעקבות פניה נוספת של הבנק, פרסמה הוועדה האמורה קול קורא נוסף בחודש יולי 2020 למשרת כהונה נוספת. במסגרת פניות הבנק התבקשה הוועדה להציע לבנק בסך-הכל מועמדים לארבע משרות כהונה לקראת האסיפה השנתית 2020 (שצפויה להתכנס במהלך חודש אוקטובר 2020): שני דירקטורים חיצוניים בגין משרות הכהונה של רונית אברמזון-רוקח ודליה לב, שיסיימו תקופת כהונה ראשונה בחודשים פברואר ואפריל 2021, בהתאמה, ושני דירקטורים "אחרים" (שאינם דירקטורים חיצוניים) בגין משרת הכהונה הפנויה ומשרת הכהונה של משה קורן, שיסיימו את כהונתו בבנק (אשר הוארכה על-ידי המפקח על הבנקים) עם מינויו של דירקטור כאמור לאחר האסיפה השנתית 2020.

נוסף על מינוי דירקטורים כאמור, צפוי סדר יומה של האסיפה השנתית לשנת 2020 לכלול גם את הנושאים הבאים: דיון בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019; אישור מינויים מחדש של רואי החשבון המבקרים של הבנק; אישור מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק; אישור תנאי כהונת יו"ר דירקטוריון הבנק; ואישור תנאי כהונה והעסקה למנכ"ל הבנק.

דירקטוריון הבנק וועדותיו מקיימים בחודשים האחרונים דיונים תכופים העוסקים בהתפשטות נגיף הקורונה וההשלכות על הבנק ועל השוקים הביטניים שונים, לרבות ההמשכיות העסקית של פעילות הבנק, היערכות הבנק לתרחישים שונים וכן היערכות "ליום שאחרי". בהתחשב בנסיבות ובהוראות הרגולטוריות, לרבות הוראת שעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם המשבר, נערכות מרבית ישיבות הדירקטוריון וועדותיו החל מחודש מרץ 2020 באמצעי תקשורת וללא נוכחות פיזית.

לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 18 במרץ 2020 להקים ועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימוס) פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"). על-פי דרישת הפיקוח על הבנקים הוועדה תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא הפרשה האמריקאית בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון, ובהקשר זה תגבש לפי הצורך המלצות. בנוסף, ובשים לב להליכים משפטיים תלויים ועומדים בנוגע לחקירות הרשויות האמריקאיות, ובכלל זה בקשה לאישור תביעה נגזרת ובקשה לגילוי מסמכים לפני תביעה נגזרת (ראה [ביאור 10](#) לתמצית הדוחות הכספיים), החליט דירקטוריון הבנק שהוועדה גם תבחן האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. עם אישור ההסדרים המוסכמים עם הרשויות האמריקאיות (ראה [ביאור 1.10](#) לתמצית הדוחות הכספיים) החלה הוועדה בעבודתה. חברי הוועדה הם: כב' השופט (בדימוס) פרופ' יורם דנציגר (יו"ר הוועדה), כב' השופט (בדימוס) יוסף אלון, פרופ' גדעון פרחומבסקי וגב' רונית אברמזון-רוקח (דירקטורית חיצונית בבנק).

ביום 30 ביוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק, לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, להרחיב את מנדט הוועדה, כך שיכלול גם בדיקה בנוגע לפרשת פיפ"א (ראה [ביאור 10.ה](#) לתמצית הדוחות הכספיים). לפיכך, הוועדה תבחן גם את דרכי הפעולה האפשריות של הבנק למיצוי זכויותיו בפרשת פיפ"א, לרבות בראי ההליך לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת (ראה [ביאור 1.10.ג](#) לדוחות הכספיים [בעמ' 133](#)). במסגרת זו תבחן הוועדה, בין היתר, אם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. כמו-כן, תבדוק הוועדה את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאיפשרו את המעשים נשוא פרשת פיפ"א, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק.

ביום 31 במרץ 2020 החליט דירקטוריון הבנק להקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות וההתייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים. ראה [גם ביאורים 1.10.ו](#) ו-[10.ה](#). לתמצית הדוחות הכספיים.

בחודש מאי 2020 החליטו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות")) והדירקטוריון לאשר הארכה של פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק וחברות בנות של הבנק לתקופה של עד חודש אחד (היינו עד ליום 30 ביוני 2020 במקום 31 במאי 2020, מועד פקיעתה של פוליסת הביטוח הקודמת - ראה [תקנה 29 לדוח התקופתי של הבנק לשנת 2019](#) [בעמ" 362](#)) בתמורה לפרמיה בסך של כ-250,000 דולר, וזאת על-מנת למצות משא ומתן עם מבטחים על חידוש הפוליסה. בחודש יוני 2020 אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות) ודירקטוריון הבנק, רכישת כיסוי ביטוחי לאחרייות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחבויות כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה. הכיסוי הביטוחי שנרכש כולל גם כיסוי לחברה בגין סכומים בהם שיפתה את נושאי המשרה ובגין תביעות ניירות-ערך בגבולות אחריות של כ-178 מיליון דולר וכן כיסוי נוסף לדירקטורים ונושאי המשרה (side A) בגבולות אחריות של 30 מיליון דולר (סך-הכל כ-208 מיליון דולר), וזאת החל מיום 1 ביולי 2020, לתקופה של שנים עשר חודשים. סך הפרמיה בגין הכיסוי הביטוחי כאמור עומדת על כ-6.9 מיליון דולר.

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגידי בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-15.7% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים (עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים) את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוחות כספיים של הבנק לשנת 2018 סעיף 6.6 בפרק ממשל תאגידי](#).

6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי ואופן ניהולם

6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

6.1.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות, שיחות טלפון יזומות ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות מערך של 205 סניפים, בנוסף, סניף נייד, ומרכז הייעוץ הראשון- פועלים INVEST הרימון וכן באמצעות ערוצים ישירים הכוללים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", "מערכת קולית לקבלת מידע וביצוע פעולות (IVR)" ופניות ברשתות החברתיות. כחלק מתפישת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות. בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון). בנוסף למגמה זו, הגביר הבנק את השימוש בשירות תיאום פגישות עם בנקאים, והוסיף ערוצים נוספים לתיאום פגישה, על מנת לאפשר ללקוח מפגש אישי, איכותי ומקצועי.

פעולות שהבנק נקט להתמודדות עם התפשטות נגיף קורונה

מעבר לסניף הנייד שבשגרה, הוכשרו 2 סניפים ניידים בחירום, להדגשת השירות הבנקאי. הסניפים מגיעים לבתי אבות בהתאם לבקשות הלקוחות ולסביבת סניפים המאופיינים בעומס וצפיפות לקוחות. כמות הדיילים בסניפים הפתוחים לקבלת קהל תוגברה על מנת לסייע ללקוחות לפעול באמצעים דיגיטליים ובמכונות לשירות עצמי, תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות. הלקוחות מונחים לתאם פגישה למחלקות הבנקאות אישית, פרטית ועסקית. ללקוחות המבקשים לקבל שירות מזומנים בקופה, מומלץ לתאם פגישה מראש. כמו-כן, הוגדרו אוכלוסיות להן יתאפשר מתן שירות ללא תיאום פגישה מראש, לקוחות מעל גיל 70, נשים בהריון, אנשים עם מוגבלות, לקוחות ללא אמצעי זיהוי ישראלים ומקרים חריגים.

הוקם ומתוחזק באופן שוטף אתר אינטרנט ייעודי המתכלל את המידע, דרכי התקשרות והפעולות המרכזיות שהבנק עושה על מנת להמשך ולתת שירות מקצועי, נגיש וזמין. הבנק הקל על הלקוחות בקבלת שירות במוקדי השירות ופתח פעולות ואפשרויות חדשות הן במענה קולי אוטומטי והן אצל הבנקאים. בקו הייעודי ללקוחות מבוגרים ירד סף הגיל מגיל 75 לגיל 70 (בקו זה הלקוחות מקבלים שירות בנקאי אנושי בזמינות גבוהה ותוך רגישות ומקצועיות).

במסגרת התמודדות עם המצב המורכב והמאתגר הבנק יצא עם כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על לקוחותינו, לרבות:

- מתן אפשרות להקפאה של תשלומי המשכנתא והלוואות אחרות ללקוחות פרטיים ועסקיים לתקופה של עד 6 חודשים.
- הלוואות ייעודיות לעסקים קטנים עד לגובה של 400 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 24 חודש וגרייס של עד 6 חודשים.
- הלוואה לעצמאיים בשיתוף לשכת ארגוני העצמאים והעסקים בישראל עד לגובה של 10 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 60 חודש וגרייס של עד 6 חודשים.
- הגדלת מסגרות ללקוחות פרטיים.
- הלוואות מסובסדת לעובדי ההסתדרות עד לגובה של 10 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 60 חודשים.

ייעוץ פנסיוני

ברבעון השני 2020 משבר נגיף הקורונה המשיך בהשפעתו על התנהלות הציבור ועל הכלכלה, למרות זאת נרשם תיקון חיובי בתשואות קופות הגמל, עקב העליות בשוק ההון.

החלה חזרה הדרגתית לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני, ונרשמה עלייה במספר פגישות הייעוץ, תחת מגבלות משרד הבריאות, במטרה לחזור לפעילות שוטפת רגילה.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

השקת אפליקציית בנק הפועלים

אפליקציה חדשה המאפשרת בנקאות קלה ומשלבת בין היכולות הטכנולוגיות המתקדמות ביותר, חוויית משתמש פרסונלית, לצד נראות ושפה מודרניים וחוויית לקוח מתקדמת, הצעות ערך ממוקדות וליווי הלקוחות בדרך לקבלת החלטות פיננסיות מושכלות. הטמעת האפליקציה נערכה בצורה הדרגתית, למערכת android ול-IOS.

בנקאות יומיומית בעידן הקורונה

לאור הקורונה, הבנק נערך להרחיב את מעגל הלקוחות הפעילים בדיגיטל לצד מתן שירותים חדשים בדיגיטל, במטרה להקל על הלקוחות בתקופה זו. בין היתר, הונגשו שירותים חדשים בדיגיטל: הגשת בקשה לדחיית תשלומי משכנתה ישירות באתר, אפשרות לדחיית תשלומי אשראי בדיגיטל, הגדלת גרייס באשראי ברגע ל-6 חודשים, יכולת הפקדה לפיקדונות ייעודיים המותאמים לתקופת שווקים סוערת באתר הבנק, הגדלת סכומי הצ'קים להפקדה באפליקציה ועוד.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- ביום 14 במרץ 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את פרק הבנקאות חוק מערכת ניוו בין בנקים (התוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות באמצעות הסרת חסמי מעבר). בהתאם לחוק הבנקים יאפשרו מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, כניסת החוק לתוקף תהיה בתוך שלוש שנים.
- ביום ה-16 בדצמבר 2019, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת כללים לסוגי המוצרים אשר ינוידו במסגרת המערכת - ביניהם הרשאות לחיוב החשבון, ניהול יתרת חובה בשקלים ובמטבע-חוץ, ניהול ניירות-ערך ועוד. בנוסף, פורסמה ב-16 בדצמבר 2019 הוראת נוהל בנקאי תקין אשר מסדירה את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בניוד, אשר מפרטת, בין היתר, את החובות החלות על כל אחד מאלה.
- ב-30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- בחודש ינואר 2019, פורסם חוק שירותי תשלום, ולאחר דחייה יכנס לתוקף ב-14 באוקטובר 2020. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב ולמעשה מחיל הגנות צרכניות שהיו שמורות עד עתה לעולם הכרטיסים גם על אמצעי תשלום בבנקים כגון העברות מחשבון והרשאות לחיוב חשבון. בנוסף, יוחלו הגנות גם על אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלומים, ארנק אלקטרוני ועוד. היערכות הבנק נדרשת בעיקר בנושא התאמת החוזים, הגילוי הנאות וההודעות הנדרשות לגבי כלל אמצעי התשלום שהבנק מעמיד ללקוחותיו, בנושא החובה והאחריות המוטלות על הבנק לעניין שימוש לרעה ובנושא ההרשאות לחיוב חשבון, אשר החוק מקדיש לו פרק ייחודי. הבנק נערך לעמוד בלוח הזמנים כנדרש.
- נוהל בנקאי תקין - ניהול אשראי צרכני - ביום 18 בפברואר 2020 פורסמה טיוטה שנייה של נוהל בנקאי תקין ניהול אשראי צרכני מטרת ההוראה לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית. בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.
- תשלומים מידיים - בנק ישראל הודיע לבנקים כי עד סוף אוקטובר 2020, יחויבו הבנקים לסיים את החיבור למערכת תשלומים מידיים המוקמת במס"ב. ממועד זה הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחותיהם לקבל תשלומים באמצעות שירות התשלום המידי. הבנק נערך לעמידה בלוחות הזמנים.
- פטור מהסדר כובל מס"ב - רשות התחרות האריכה את הפטור מהסדר כובל של מס"ב המאפשר את שיתוף הפעולה בין הבנקים החברים בה. במסגרת הפטור החדש, נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על-פי דין ומיוצג על-ידי בנק, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. כדי לוודא את שיתוף הפעולה של הבנקים אסרה רשות התחרות על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו אלא אם כן הבנק מייצג גוף חוץ בנקאי והמיוצג מעביר עסקות באמצעות מערכת תשלומים מידיים עד יוני 2022. במקביל פרסם אגף מערכות תשלומים בבנק ישראל הוראה המחייבת בנק שלא לסרב "סירוב בלתי סביר" לבקשת נותן שירותי תשלום לייצג אותו בסליקה. בנק שקיבל פניה לייצג נדרש להעביר תשובתו תוך 30 יום זמן היערכות לייצג יהיה בין שלושה לשמונה חודשים תלוי בסוג הייצוג.
- נוהל בנקאי תקין 432 - ב-1 ביולי 2020 הוציא בנק ישראל עדכון להוראה וקבע כי הגשת הבקשה על-ידי הלקוח להעברת תיק ניירות-ערך תתאפשר באמצעים מקוונים, ובכלל זה הגשת אסמכתאות הנדרשות לצורך בחינת הבקשה.
- יזמות רגולטוריות אלו משפיעות לעיתים לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות לעיתים להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.
- למידע נוסף בדבר יזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרומ",) ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 1-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
*2019	2020	*2019	2020	
במיליוני ש"ח				
1,446	1,204	722	549	סך הכנסות ריבית, נטו
4	6	2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,450	1,210	724	552	סך-הכל רווח מימוני, נטו
737	744	383	338	עמלות והכנסות אחרות
2,187	1,954	1,107	890	סך ההכנסות
122	424	65	293	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,789	1,760	886	902	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
276	(230)	156	(305)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
99	(79)	53	(113)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
177	(151)	103	(192)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
42,856	38,433	42,856	38,433	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
187,977	210,550	187,977	210,550	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-151 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 177 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומירידה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-1,210 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,450 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות האשראי, לצד ירידה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל ירידת שיעור הריבית הדולרית. ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-744 מיליון ש"ח בהשוואה ל-737 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות ניירות-ערך. עלייה זו קוזזה בחלקה על-ידי קיטון בדמי ניהול חשבונות ובעמלות כרטיסי אשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-424 מיליון ש"ח בהשוואה ל-122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין כתוצאה מגידול בשיעורי ההפרשה לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלוויים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-1,760 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,789 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות השכר אשר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, ומירידה בסכום המענק בהתחשב בתשואה להון שהושגה במחצית הראשונה של שנת 2020 לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה וכן מהשלכות הסכם השכר, על פיו התגמול ההוני לעובדים בוטל ובמקומו ייתנו תוספות שכר החל מחודש מאי. במחצית הראשונה של 2019 נרשמה הוצאה גבוהה לתגמול הוני, עקב עליית מחיר מניית הבנק. מנגד, חלה עלייה בהוצאות בשל שינוי הערכות הבנק בנוגע ליתרת התחייבות תלויה. האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-38.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-41.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-210.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-188.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה נובעת בעיקרה ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה [בפרק "מגזר לקוחות פרטיים"](#) לעיל). מערך הסינוף מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה וצמיחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

פתרונות ללקוחות בתקופת המשבר

- בנוסף לפירוט במגזר לקוחות פרטיים, הבנק יצא עם כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על הלקוחות העסקיים, לרבות:
 - הלוואות ייעודיות לעסקים קטנים עד לגובה של 400 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 24 חודש וגרייס של עד 6 חודשים.
 - מתן הלוואות בערבות חלקית של המדינה בסכומים הנגזרים מהמחזור העסקי של הלקוחות.

מגזר עסקים קטנים - שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

עם תחילת התפשטות נגיף הקורונה, ביצע הבנק שורת מהלכים במטרה לסייע לעסקים הקטנים להמשיך בפעילותם הבנקאית, גם מרחוק, לצד מתן שירותים חדשים במטרה להקל על הלקוחות בתקופה זו:

מהלכים לסייע לעסקים הקטנים

- הקמת קרן הלוואות ייעודית לעצמאים - במהלך אפריל 2020 יזמו הבנק וארגון להב הקמת קרן ייעודית להלוואות לעצמאים בהיקף של חצי מיליארד ש"ח ובריבית הדומה לזו הניתנת בהלוואות בערבות מדינה. בקשת ההלוואה מתבצעת בתהליך מהיר ונוח באתר או באפליקציה.
- הקפאת הלוואות בדיגיטל - הבנק מאפשר להקפיא תשלומי הלוואות למספר חודשים באמצעות אתר הבנק והאפליקציה הפרטיים. על מנת להקל על תזרים המזומנים של העסקים הקטנים, שאינם תאגיד (חברה).

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה ["מגזר לקוחות פרטיים"](#) לעיל.

טבלה 2-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
*2019	2020	*2019	2020	
במיליוני ש"ח				
821	711	407	334	סך הכנסות ריבית, נטו
1	3	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
822	714	407	335	סך-הכל רווח מימוני, נטו
288	276	145	125	עמלות והכנסות אחרות
1,110	990	552	460	סך ההכנסות
167	299	89	159	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
614	608	307	314	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
329	83	156	(13)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
121	33	55	(9)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
208	50	101	(4)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
31,583	31,095	31,583	31,095	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
44,115	52,853	44,115	52,853	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים במחצית הראשונה של שנת 2020, הסתכם ב-50 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-208 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומקיטון ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-714 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-822 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה במרווחים הפיננסיים על האשראי, וכן מירידה במרווחים על הפיקדונות בשל ירידת שיעור הריבית הדולרית. ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-276 מיליון ש"ח בהשוואה ל-288 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בדמי ניהול חשבונות ועמלות כרטיסי אשראי. ירידה זו קוזזה בחלקה על-ידי גידול בעמלות ניירות-ערך. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-299 מיליון ש"ח בהשוואה ל-167 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין כתוצאה מגידול בשיעורי ההפרשה לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-52.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-46.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

6.1.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

תחרות

משכנתא הינה מוצר מוטה מחיר: מדובר בעסקה כלכלית משמעותית בקרב משקי הבית ולכן ללקוחות נוטים לבצע סקר שוק ולהשוות מחירים. לכן מדובר בשוק המאופיין ברמת תחרותיות גבוהה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום ההלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- עם תחילת משבר הקורונה הבנק אפשר ללקוחות בעלי הלוואה לדיור, שענו על הקריטריונים, לדחות את תשלומי הלוואה עד שלשה חודשים (תשלום קרן וריבית). בעקבות הנחיית בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 ניתן להאריך שלושה חודשים נוספים. משמעות דחיית תשלום הלוואה הינה שבמהלך תקופת הדחיה הלקוח אינו משלם את התשלומים השוטפים, התשלומים שנדחו מצטרפים ליתרת הקרן ונפרסים על פני יתרת תקופת הלוואה המקורית.
- בעקבות הנחיית בנק ישראל מיום 10 ביולי 2020 ללקוחות שכבר קיבלו דחיה של תשלומי הלוואה, יוכלו לדחות את התשלומים עד לסוף שנת 2020, גם אם הדחייה עולה על 6 חודשים. ללקוחות שטרם דחו את תשלומי הלוואה, יוכלו לדחות את התשלומים לתקופה של 6 חודשים, כאשר הגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואה עד ליום 30 באוקטובר 2020.
- ברבעון הראשון של שנת 2020 ניתנה הקלה, עקב משבר הקורונה, בנוהל בנקאי תקין 329: לפיה ניתן להעניק הלוואה לכל מטרה בשעבוד דירת מגורים בשיעור מימון של עד 70% (טרם ההקלה המגבילה היא שיעור מימון 50%).
- ברבעון השני של שנת 2020 ניתנו הקלות נוספות, עקב משבר הקורונה, בנוהל בנקאי תקין 329, לפיה:
 1. רשאי תאגיד בנקאי להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת. שיעור החזר מההכנסה של הלווה, לאחר היציאה לחל"ת, לא יעלה על 70%;
 2. הושהתה הדרישה, לגבי הגדלת יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור של 1% מיתרת הלוואה לדיור לגבי הלוואות שאושרו בתקופת הוראת השעה.

טבלה 3-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
*2019	2020	*2019	2020	
במיליוני ש"ח				
398	475	204	240	סך הכנסות ריבית, נטו
30	27	15	12	עמלות והכנסות אחרות
428	502	219	252	סך ההכנסות
19	276	12	244	הוצאות בגין הפסדי אשראי
145	153	74	79	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
264	73	133	(71)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
93	30	44	(30)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
171	43	89	(41)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
85,333	93,898	85,333	93,898	אשראי לציבור, נטו, לטוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיור במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-43 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי וקוזז בחלקו על-ידי גידול ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-475 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-398 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-276 מיליון ש"ח בהשוואה ל-19 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי תקין כתוצאה מגידול בשיעורי הפרשה לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-93.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-89.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות.

למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [סעיף 3.2.6](#) בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים ללקוחות ותיקים ומרכזי עסקים ללקוחות בצמיחה. ללקוחות המגזר מוענקים שירותים תפעוליים על-ידי מערך מרכזי השירות הפזורים בארץ.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כמו-כן מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. עיקר הגידול במגזר זה, מקורו בענף הבניה והנדל"ן. בנוסף כחלק מהאסטרטגיה, מתמקד הבנק בהעמקת פעילות עם לקוחות בתחום ענף המסחר.

הרבעון השני של השנה אופיין בירידה חדה ברמת הפעילות הכלכלית, תוצאה של הסגרים והמגבלות על הפעילות הכלכלית. במהלך הרבעון הגיע מספר דורשי העבודה ליותר ממיליון איש. בחודש מאי הממשלה החלה להסיר את המגבלות על הפעילות הכלכלית, לאחר ירידה חדה במספר הנדבקים, ומספר העובדים בחל"ת החל לרדת. במהלך חודש יוני החלה עלייה מחודשת במספר הנדבקים המאומתים. האינדיקטורים לפעילות הכלכלית מראים שהפעילות הכלכלית עלתה לאחר הסרת המגבלות, אולם היא נותרה נמוכה באופן ניכר מזו של טרם פרוץ המגיפה. ענף הנדל"ן המניב המסחרי נפגע עקב הירידה בפעילות הכלכלית, כשבכלל ענף הנדל"ן גברה מאוד אי-הוודאות, לאור הפגיעה בהכנסות משקי הבית, וצפי לצמצום בפעילות של חברות עסקיות. לפרטים נוספים בדבר השפעות נגיף הקורונה, ראה [פרק ניהול סיכונים](#) בדוח הדירקטוריון.

טבלה 4-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
*2019	2020	*2019	2020	
במיליוני ש"ח				
534	547	273	266	סך הכנסות ריבית, נטו
5	9	2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
539	556	275	269	סך-הכל רווח מימוני, נטו
180	188	91	86	עמלות והכנסות אחרות
719	744	366	355	סך ההכנסות
14	298	13	123	הוצאות בגין הפסדי אשראי
253	239	131	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
452	207	222	110	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
165	87	78	44	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
287	120	144	66	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
38,687	40,920	38,687	40,920	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
23,545	28,060	23,545	28,060	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-120 מיליון ש"ח בהשוואה ל-287 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-556 מיליון ש"ח בהשוואה ל-539 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי.

ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-188 מיליון ש"ח בהשוואה ל-180 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-298 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות שנרשמו על בסיס קבוצתי בגין אשראי תקין לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים וכן על היכולת לזהות ולאמוד הפסדי אשראי הגלומים בתיק בזמן של חוסר ודאות משמעותי כפי שקיים כיום. גידול נוסף נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית בגין חובות בעייתיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-239 מיליון ש"ח בהשוואה ל-253 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות השכר אשר נובעת מהמשיך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, ומירידה בסכום המענק בהתחשב בתשואה להון שהושגה במחצית הראשונה של שנת 2020 לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה וכן מהשלכות הסכם השכר, על פיו התגמול ההוני לעובדים בוטל ובמקומו ייתנו תוספות שכר החל מחודש מאי. במחצית הראשונה של 2019 נרשמה הוצאה גבוהה לתגמול הוני, עקב עליית מחיר מניית הבנק.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-40.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-40.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-28.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה נובעת בעיקרה ממעבר לקוחות לאפיקי השקעה סולידיים עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה.

6.1.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תעשייה, מסחר ומלונאות.
- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכוני אשראי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

לפרטים אודות השפעת התפרצות נגיף קורונה ראה [סעיף 6.1.4](#) מגזר מסחרי לעיל.

טבלה 5-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2020	*2019	2020	*2019	
במיליוני ש"ח				
687	700	343	354	סך הכנסות ריבית, נטו
39	72	20	27	הכנסות מימון שאינן מריבית
726	772	363	381	סך-הכל רווח מימוני, נטו
233	267	117	130	עמלות והכנסות אחרות
959	1,039	480	511	סך ההכנסות
96	529	116	241	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
298	301	155	154	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
565	209	209	116	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
204	86	69	44	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
361	123	140	72	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
75,718	73,868	75,718	73,868	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
50,014	54,461	50,014	54,461	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-123 מיליון ש"ח בהשוואה ל-361 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי וקוזז בחלקו על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו וכן בהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-772 מיליון ש"ח בהשוואה ל-726 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול בהכנסות מפעילות חדר עסקות בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשוק.

ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-267 מיליון ש"ח בהשוואה ל-233 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות טיפול באשראי ובעמלות ניירות-ערך.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-529 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 96 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאה על בסיס פרטני בגין ירידה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר, וכן בהוצאות שנרשמו על בסיס קבוצתי בגין אשראי תקין לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-73.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-75.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-54.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-53.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

6.1.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות, הפועלים שוויץ, בנק פוזיטיב תורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. בנוסף הסניף נותן אשראי בדרך של רכישת השתתפויות. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק משלים את הפסקת הפעילויות בחו"ל וסגירת חברות הבנות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. לפרטים בדבר סיוע חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר סיוע חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק ונציגויות וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה.

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ ומאז פועל הבנק להעברת יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג, בדרך של מכירה או בדרך אחרת. הבנק פועל להחזרת הרישיון הנדרש לשם יציאת החברה מגדר אחריותה הפיקוחית של ה-FINMA.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (בנק הפועלים לוקסמבורג)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן אשראי לתאגידים הפועלים באירופה אשר יש להם זיקה ישראלית. בחודש יוני 2019, החליט דירקטוריון הבנק כחלק ממהלך לחיזוק מוטת השליטה בפעילויות בחו"ל, לפעול לסגירת בנק הפועלים לוקסמבורג, בדרך של העברת תיק האשראי הקיים שלו לישראל או פירעון יתרתו וכן להמשיך בפעילות המימון במדינות מסוימות באירופה ישירות דרך הבנק מישראל. בנק הפועלים לוקסמבורג מתעתד לפנות לרגולטור הלוקסמבורגי במהלך הרבעון השלישי בבקשה להחזר הרישיון הבנקאי.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיב"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיב עומד על 69.8%. לפרטים נוספים ראה [פרק 2.6](#) בדוח הדירקטוריון.

לאור המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה, במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנת הדרגתיות של תיק האשראי של בנק פוזיטיב.

בחודש אוקטובר 2019 התקשר הבנק, במשותף עם בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב, עם בנק השקעות תורכי שסייע באיתור רוכשים פוטנציאליים. הבנק מעריך כי אינו צפוי להשיב את מלוא סכום ההשקעה בחברה, וסביר שמרבית התמורה תהיה מותנית.

כמו-כן, לבעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב טענות כנגד הבנק בקשר עם ההשפעה, לכאורה, של האמור על התוצאות של בנק פוזיטיב. המנהל הכללי של הבנק התפטר במהלך יולי 2020. בעקבות חילוקי הדעות השונים, הבנק מנהל דיאלוג מתמשך עם בעל מניות המיעוט, לגבי אופי התנהלות בנק פוזיטיב ופעילות הדירקטוריון שלו. במסגרת הדיאלוג כאמור, נידונות חלופות שונות לגבי חלוקת התמורה הצפויה להתקבל בעת מכירת בנק פוזיטיב. בעקבות הצעה שקיבל הבנק לרכישת בנק פוזיטיב ובהתחשב בדיונים על החלופות השונות עם בעל המיעוט כאמור, הבנק עדכן את השווי ההוגן של התמורה הצפויה והעמיד את שווי ההשקעה בהון בסך של כ-3 מיליון ש"ח (בהשוואה ל 33 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019) ורשם הפרשה לירידת-ערך על סך 30 מיליון ש"ח. סמוך לאישור הדוחות הכספיים התקבלה בבנק הצעה נוספת ממציע אחר, הטובה מזו הנזכרת לעיל. בין היתר בהתחשב במצב בתורכיה, בנסיבותיו של בנק פוזיטיב וגם על בסיס ניסיון העבר, אין באפשרות הבנק להעריך את סיכויי התממשותה.

בנק הפועלים מעמיד לבנק פוזיטיב קו אשראי שתמחרו מבוסס על מתדולוגיה סדורה. לאור משבר הקורונה, עליית סיכוני השוק בתורכיה קיבלה ביטוי בתמחרו של ריבית גבוה על הקו. בנק ישראל אישר את בקשת בנק הפועלים להחרגה כך ששיעור הריבית לצורך חידוש קו האשראי יהיה נמוך משעור הריבית שנקבע על-פי המתודולוגיה הסדורה. בקשה זו נובעת מהמצב המתגבר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיב וצפיות הרגולטור התורכי. לאור האישור האמור, על בנק הפועלים לנכות את החבות בגין קו האשראי מההון הרגולטורי בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 312.

טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני ש"ח				
234	187	110	82	סך הכנסות ריבית, נטו
1	18	(12)	(1)	הכנסות מימון שאינן מריבית
235	205	98	81	סך-הכל רווח מימוני, נטו
34	27	18	13	עמלות והכנסות אחרות
269	232	116	94	סך ההכנסות
18	107	22	69	הוצאות בגין הפסדי אשראי
426	320	253	117	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(175)	(195)	(159)	(92)	הפסד מפעילות נמשכת לפני מסים
15	(20)	(2)	(15)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) נקי:				
(190)	(175)	(157)	(77)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	6	4	3	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(183)	(169)	(153)	(74)	הפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,654	12,772	12,654	12,772	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
16,957	17,927	16,957	17,927	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-169 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-183 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות, אשר קוזזו בחלקם על-ידי רישום הוצאות בגין שערור ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- ההפסד של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-33 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020 בהשוואה לרווח נקי של כ-60 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נבע בעיקר מעלייה בהוצאות הפסדי אשראי כתוצאה מגידול בשיעור ההפרשה הקבוצתית לנוכח אי הוודאות הקיימת בשל השפעת נגיף הקורונה על מצב המשק והלווים, וכן מקיטון ברווח המימוני, נטו.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-121 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020 בהשוואה להפסד בסך של כ-216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מירידה בהוצאות המשפטיות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. עם זאת, במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין שערור ההפרשה לחקירה האמריקאית מול הכנסה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, במחצית הראשונה של שנת 2019 נרשם הפסד בגין עסקה למכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שוויץ.
- במחצית הראשונה של שנת 2020 הוכר הפסד מירידת-ערך בגין ההשקעה בפוזיטיף בסך של 30 מיליון ש"ח והבנק העמיד את חלקו בהון של פוזיטיף על סך של 3 מיליון ש"ח.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-12.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-12.4 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2019. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-11 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-4.7 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2019.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.4 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה לסוף שנת 2019.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-18.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-16.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-18.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-16.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-7.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-10.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-8.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

6.1.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתייבויות ("נג"ה") בארץ ובחו"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
- פעילות בתיקי המסחר - פעילות עשיית שוק ומסחר בחדר עסקות בתחום מטבע-חוץ, הריביות ונגזרי OTC.
- פעילות מול לקוחות - מתן שירותי מסחר ומחקר ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך ישראלים וזרים באמצעות יחידת הברוקראג' וכן ביצוע עסקות ללקוחות במכשירים פיננסיים נגזרים בש"ח, במטבע-חוץ, ריביות, מדדים וסחורות באמצעות חדרי העסקות. השירות ניתן למגוון לקוחות בהם גופים מוסדיים, חברות עסקיות, לקוחות פרטיים ולקוחות זרים. חדר עסקות משמש גם כעושה שוק באגרות-חוב ממשלתיות. פעילות המגזר מול הלקוחות כוללת גם מתן תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים וכן שירותי קסטודי, נגזרים סחירים ולא סחירים ושירותים תפעוליים ללקוחות נאמנות.
- הבנק מספק ללקוחותיו שירותי מסחר מתקדמים הן בניירות-ערך ישראלים וזרים והן במכשירים פיננסיים נגזרים במטבעות, בריביות, מדדים וסחורות. השירות ניתן למגוון לקוחות, בהם גופים מוסדיים גדולים, מנהלי תיקים וקרנות נאמנות, חברות נוסטרו, קרנות גידור, חברות עסקיות, לקוחות פרטיים ונבחרים ולקוחות זרים.
- בנק הפועלים הוא עושה השוק הגדול ביותר בעולם במסחר בשקל/מטבע-חוץ. הפעילות בחדר עסקות מתבצעת באמצעות דסקים יעודיים המעניקים שירות אישי ללקוחות בעלי אופי פעילות ייחודי במטבע-חוץ לצד מחלקות מסחר מקצועיות.
- מחלקת הברוקראג' בבנק מאגדת בתוכה יחידת מחקר ושני חדרי מסחר - האחד לניירות-ערך ישראלים והשני לניירות-ערך זרים, ומציעה שירותי ביצוע מקצועיים למשקיעים מקומיים ובינלאומיים לצד אנליזה מקצועית.

טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2019	2020	2019	2020	
במיליוני ש"ח				
617	530	405	340	סך הכנסות ריבית, נטו
180	375	143	161	הכנסות מימון שאינן מריבית
797	905	548	501	סך-הכל רווח מימוני, נטו
73	52	33	26	עמלות והכנסות אחרות
870	957	581	527	סך ההכנסות
4	4	2	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
205	222	102	128	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
661	731	477	400	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
209	284	155	132	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
452	447	322	268	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	2	4	1	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:				
456	449	326	269	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4	4	(1)	2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
460	453	325	271	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,792	2,714	1,792	2,714	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
29,504	36,965	29,504	36,965	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-453 מיליון ש"ח בהשוואה ל-460 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות שקוזה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני נטו. הרווח המימוני, נטו של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-905 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-797 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים. בנוסף, חל גידול בהכנסות מפעילות חדר עסקות בשל עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות שחלה בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה. כמו-כן, חלה עלייה ברווח כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה וחלה עלייה ברווחים מהשקעה באגרות-חוב. מנגד, חלו הפסדים מהשקעה במניות, אשר נבעו מירידה בשווי השוק של המניות בשוק ההון ברבעון הראשון בשל משבר התפשטות נגיף קורונה, וקוזזו בחלקם עקב עלייה בשווי השוק ברבעון השני. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור עלית המדד הידוע בין התקופות.

ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-52 מיליון ש"ח בהשוואה ל-73 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, כתוצאה מהפסקת פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות מנהלות בחודש יולי 2019.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 ביוני 2020 הסתכם בכ-2.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ-37.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי](#) בסקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבנות פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) רווח הון ממכירת בניינים וציוד; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינם מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות.

כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כפעילות מופסקת, עד לחלוקתה בעין בחודש מרץ 2020.

נציין כי במהלך שנת 2020 צפויה פועלים סהר להפסיק לספק שירותי משמרת וברוקראג' ללקוחות ולסיים מעמדה כחבר הבורסה לניירות-ערך.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-144 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 211 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-35 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקר מהוצאה לשיעור ההתחייבות בגין ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, בהשוואה להכנסה בתקופה המקבילה אשתקד שבו חלה ירידה בשער הדולר. מנגד, גידול ברווח ממכירת נכסים וקיטון בהוצאות המשפטיות הקשורות לחקירה האמריקאית קיזזו גידול זה.

כמו-כן, מגזר אחר כולל הפסד המיוחס לפעילות מופסקת אשר הסתכם בסך של 109 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2020, בהשוואה לרווח בסך של 242 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד מפעילות מופסקת במחצית הראשונה של שנת 2020 נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראלכרט בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות. בתקופה המקבילה אשתקד נכלל חלק הבנק ברווחי קבוצת ישראלכרט, וכן רווח ממכירת 65% ממניות ישראלכרט בסך של 137 מיליון ש"ח.

6.2. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

טבלה 6-8: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל - סוברני				
אפריל 2020	יציב		A1	Moody's
מאי 2020	יציב	A-1+	AA-	S&P
אפריל 2020	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
אוגוסט 2020	יציב	P-1	A2	Moody's
יולי 2020	יציב	A-1	A	S&P
יולי 2020	יציב	F1+	A	Fitch Ratings
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל)				
יולי 2020	יציב		ilAAA	מעלות S&P
דצמבר 2019	יציב	P-1	Aaa.il	מידרוג

בחודש מאי 2020 אישרה חברת S&P מעלות דירוג של AA עבור כתבי התחייבות שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות בע"מ עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) אשר יוכרו כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל 3. באותו תאריך אישרה גם חברת מידרוג דירוג Aa3 באופק חיובי עבור אותם כתבי התחייבות. בחודש אוגוסט 2020 אישרה חברת S&P מעלות דירוג של AA עבור כתבי התחייבות שיונפקו על-ידי הבנק עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) אשר יוכרו כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל 3. באותו תאריך אישרה גם חברת מידרוג דירוג Aa3 באופק חיובי עבור אותם כתבי התחייבות.

6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגות העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה" במרכז לבנקאות חברתית. מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד - הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם. ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה.

המעורבות החברתית של פועלים בקהילה במחצית הראשונה של שנת 2020 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית מצטברת של כ-8.6 מיליון ש"ח. בימים אלה כאשר החברה בישראל מתמודדת עם השפעותיו של נגיף הקורונה ובמסגרת המחויבות ארוכת השנים של הבנק לחברה ולקהילה יצא הבנק במספר מהלכים יזומים לטובת סיוע למטרות מסוימות: סיוע בשוק העבודה, סיוע לשרותי הרפואה והבריאות וסיוע לאוכלוסיות שנפגעו מהמשבר.

"פועלים לתעסוקה"

משבר הקורונה טלטל את שוק התעסוקה במשק כולו, אוכלוסיות הצעירים שבתחילת הקריירה ומבוגרים בגיל +40 ממגזרים שונים, מצאו עצמם לפני משבר גדול והבנק נרתם לסיוע בפרייקטים ושותפויות הממוקדים בעידוד תעסוקה ומתן כלים לאלו שנפלטו ממעגל העבודה. הבולטים מביניהם, מיזם משותף של בנק הפועלים וארגון בעצמי, שיאפשר לאלפי מפוטרים ודורשי עבודה לקבל ליווי ותמיכה רגשית ומקצועית בתהליך חיפוש העבודה ולהפנות אותם לגורמים מקצועיים בתחום מיצוי זכויות, תוך בניית התנהלות כלכלית ותוכניות תעסוקה המתאימות להם. בנוסף, בנק הפועלים מעניק חסות ל-CAREER FAIR 2020 יריד תעסוקה וירטואלי בזום למקצועות בתחום ההייטק עבור מהנדסים ומהנדסות מהחברה הערבית.

סיוע לשירותי רפואה ובריאות

- הבנק תרם סך של 750 אלף ש"ח ל-15 בתי חולים ברחבי הארץ, עבור המחלקות שעמדו בחזית המאבק במגפת הקורונה.
- 570 מארזי מזון וחטיפים הועברו ל-20 בתי חולים ברחבי הארץ עבור הצוותים הרפואיים שטיפלו בחולי הקורונה.
- פיתוח כפתור ייעודי באפליקציית bit, שאפשר לתרום למד"א בקלות ובמהירות עבור רכישת ערכות ציוד מציל חיים לפרמדיקים של מד"א. בנוסף תרם הבנק למד"א חצי מיליון שקלים.

תמיכה וסיוע לאוכלוסיות שנפגעו מהמשבר

- 2,000 מארזי מזון חולקו על-ידי עובדי הבנק לניצולי שואה, קשישים עריריים ומשפחות במצוקה.
 - מאות ערכות יצירה ומשחקים חולקו ל-120 עמותות, מועדוני ילדים, מועדוני נוער ומועדוני קשישים, על מנת להנעים את זמנם בעת שהייה הממושכת בבתי.
 - הענקת חסות למוקד ארצי 1221 המגיש סיוע לקשישים ולבעלי מוגבלות שצריכים עזרה בהצטיידות במזון ותרופות.
 - סיוע לאנשים המצויים במצוקה כלכלית בעקבות משבר הקורונה באמצעות ארגונים המתמחים בכך דוגמת "פעמונים", "חסדי לב" ו"להיטיב".
- לפרטים נוספים אודות פעילות קבוצת הבנק בתחום המעורבות החברתית, התרומה לקהילה ואחריות חברתית, ראה [סעיף 7.8 לחלק ממשל תאגידי ופרטים נוספים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2019](#).
- בחודש יולי 2020 פרסם הבנק דוח אחריות חברתית, סביבתית וכלכלית לסיכום שנת 2019, הנערך לפי התקן המתקדם של GRI, הדוח זמין באתר האינטרנט של הבנק.

7. נספחים

7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
2,825	3,730	2,593	2,772	2,542	2,532	הכנסות ריבית
(548)	(1,264)	(310)	(479)	(350)	(366)	הוצאות ריבית
2,277	2,466	2,283	2,293	2,192	2,166	הכנסות ריבית, נטו
89	166	58	246	306	193	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,366	2,632	2,341	2,539	2,498	2,359	סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
(23)	76	169	3	27	95	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
155	95	12	91	(122)	36	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
-	-	(63)	7	11	(18)	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת
-	1	-	8	-	-	רווחים (הפסדים) בגין הלוואות שנמכרו
(97)	(77)	(136)	49	9	(27)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(65)	(35)	(28)	(20)	87	(48)	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
2,396	2,572	2,387	2,401	2,486	2,321	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.

(2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס הכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

מזה בגין השפעות שניונים במדד: הוצאה של 36 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2020, הוצאה של 70 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2020, הוצאה של 28 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של 2019, הוצאה של 76 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2019, הכנסה של 158 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2019, הוצאה של 33 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 2-7: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
230	268	155	966	324	354	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(200)	(254)	(306)	(191)	(122)	(151)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
30	14	(151)	775	202	203	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
91	305	111	101	607	925	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
121	319	(40)	876	809	1,128	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:						
50	253	(103)	851	656	622	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
4	11	7	13	32	244	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
65	54	59	13	120	263	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
2	1	(3)	(1)	1	(1)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
121	319	(40)	876	809	1,128	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:						
0.32%	0.37%	0.21%	1.31%	0.43%	0.47%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.45%	0.79%	0.36%	1.45%	1.24%	1.69%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.17%	0.44%	(0.05%)	1.19%	1.07%	1.49%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.17%	0.13%	0.01%	0.17%	0.25%	0.32%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
12.86%	9.47%	0.50%	10.96%	14.20%	16.09%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 3-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
עמלות						
218	212	222	218	210	184	דמי ניהול חשבונות
174	174	173	177	223	197	פעילות בניירות-ערך
63	88	85	85	76	54	כרטיסי אשראי, נטו
54	46	46	76	63	49	טיפול באשראי
116	119	122	122	122	126	עמלות מעסקי מימון
160	165	167	158	169	136	עמלות אחרות
785	804	815	836	863	746	סך-הכל עמלות
18	29	11	32	22	49	הכנסות אחרות
803	833	826	868	885	795	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

טבלה 4-7: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות

2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
הוצאות שכר						
949	909	904	905	937	931	שכר ⁽¹⁾
102	126	129	84	25	32	מענקים ותגמול מבוסס מניית
1,051	1,035	1,033	989	962	963	סך-הכל שכר
314	324	351	345	321	321	אחזקה ופחת בניינים וציוד
512	633	586	1,603	633	542	אחרות⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
1,877	1,992	1,970	2,937	1,916	1,826	סך-הכל

- (1) כולל הוצאות (הכנסות) לסגירת פעילות הבנקאות הפרטית בשווייץ; ברבעון רביעי של שנת 2019 הכנסה בסך של 4 מיליון ש"ח וברבעון שני של שנת 2019 הוצאה בסך של 76 מיליון ש"ח.
- (2) הרבעון השני של שנת 2020 כולל הוצאה בסך של 42 מיליון ש"ח בגין הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 66 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020, סך של 72 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2019, סך של 100 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2019, סך של 111 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2019, סך של 123 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019)
- (3) הרבעון השני של שנת 2020 כולל הכנסה בסך של 53 מיליון ש"ח בגין הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA בעיקר עקב ירידת שער הדולר (הוצאה בסך של 112 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020, הוצאה בסך של 985 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2019, הכנסה בסך של 51 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2019, הכנסה בסך של 41 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2019, הכנסה בסך של 71 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

7.2 שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
4.73%	3,064	263,603	3.17%	2,161	276,315
בישראל					
5.47%	221	16,491	4.19%	158	15,309
מחוץ לישראל					
4.77%	⁽⁴⁾ 3,285	280,094	3.22%	⁽⁴⁾ 2,319	291,624
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
3.48%	19	2,211	2.34%	15	2,589
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.48%	19	2,211	2.34%	15	2,589
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
2.68%	37	5,575	1.20%	21	7,038
בישראל					
(6.22%)	(4)	251	(2.87%)	(1)	138
מחוץ לישראל					
2.29%	33	5,826	1.12%	20	7,176
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.26%	26	39,316	0.11%	19	66,916
בישראל					
2.34%	69	11,897	0.06%	2	12,323
מחוץ לישראל					
0.74%	95	51,213	0.11%	21	79,239
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	596	-	-	304
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	596	-	-	304
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) עמלות בסך 137 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (30 ביוני 2019: 125 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
1.66%	251	61,007	0.95%	128	54,119
בישראל					
2.90%	21	2,932	2.53%	20	3,196
מחוץ לישראל					
1.71%	272	63,939	1.04%	148	57,315
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
1.79%	26	5,843	0.36%	9	9,938
בישראל					
0.00%	-	13	-	-	3
מחוץ לישראל					
1.79%	26	5,856	0.36%	9	9,941
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	1,804	-	-	2,502
בישראל					
-	-	1	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	1,805	-	-	2,502
סך-הכל					
3.67%	3,730	411,540	2.27%	2,532	450,690
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	6,734	-	-	5,818
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	35,920	-	-	40,119
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	454,194	-	-	496,627
סך-כל הנכסים					
3.94%	307	31,585	2.33%	179	30,969
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בסך של 79 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2019: 145 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
1.12%	547	195,806	0.41%	206	202,420
בישראל					
0.36%	79	88,657	0.02%	5	83,382
לפי דרישה					
1.76%	468	107,149	0.68%	201	119,038
לזמן קצוב					
2.54%	104	16,529	1.37%	64	18,719
מחוץ לישראל					
2.34%	23	3,970	0.85%	10	4,732
לפי דרישה					
2.60%	81	12,559	1.55%	54	13,987
לזמן קצוב					
1.23%	651	212,335	0.49%	270	221,139
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
2.06%	1	196	1.16%	1	345
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.06%	1	196	1.16%	1	345
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	311
בישראל					
2.18%	3	556	-	-	56
מחוץ לישראל					
-	3	556	-	-	367
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
0.18%	1	2,173	0.29%	2	2,720
בישראל					
8.52%	5	242	6.01%	2	136
מחוץ לישראל					
1.00%	6	2,415	0.56%	4	2,856
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
-	-	13	-	-	3
מחוץ לישראל					
-	-	13	-	-	3
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
8.35%	594	29,323	1.46%	89	24,533
בישראל					
4.59%	3	266	4.82%	2	169
מחוץ לישראל					
8.32%	597	29,589	1.48%	91	24,702
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
4.03%	6	604	-	-	753
בישראל					
-	-	4	-	-	
מחוץ לישראל					
4.01%	6	608	-	-	753
סך-הכל					
2.07%	1,264	245,712	0.59%	366	250,165
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	140,710	-	-	174,450
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	6,135	-	-	6,664
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	22,801	-	-	27,591
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	415,358	-	-	458,870
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	38,836	-	-	37,757
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	454,194	-	-	496,627
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.60%	-	-	1.68%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.42%	2,274	379,955	1.97%	2,055	419,721
בישראל					
2.45%	192	31,585	1.44%	111	30,969
מחוץ לישראל					
2.42%	2,466	411,540	1.94%	2,166	450,690
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
2.64%	115	17,610	1.43%	68	19,083

- * כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.
- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לרבות מכשירים נגזרים.
- (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
4.11%	5,380	264,509	3.15%	4,279	273,418
בישראל					
5.49%	453	16,736	4.57%	348	15,415
מחוץ לישראל					
4.19%	⁽⁴⁾ 5,833	281,245	3.23%	⁽⁴⁾ 4,627	288,833
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
3.29%	36	2,208	2.45%	28	2,300
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.29%	36	2,208	2.45%	28	2,300
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
2.82%	75	5,361	1.61%	56	6,991
בישראל					
(6.04%)	(8)	261	(7.12%)	(5)	138
מחוץ לישראל					
2.40%	67	5,622	1.44%	51	7,129
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.25%	55	43,796	0.17%	52	60,319
בישראל					
2.49%	138	11,137	0.60%	32	10,686
מחוץ לישראל					
0.70%	193	54,933	0.24%	84	71,005
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	667	-	-	360
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	667	-	-	360
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) עמלות בסך של 271 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020 (30 ביוני 2019: 254 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון זמינות למכירה ⁽³⁾ :					
1.56%	433	55,901	0.95%	237	49,813
בישראל					
3.06%	51	3,354	2.01%	31	3,102
מחוץ לישראל					
1.64%	484	59,255	1.02%	268	52,915
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
1.16%	32	5,514	0.34%	16	9,354
בישראל					
-	-	25	-	-	3
מחוץ לישראל					
1.16%	32	5,539	0.34%	16	9,357
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	1,499	-	-	2,856
בישראל					
-	-	1	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	1,500	-	-	2,856
סך-הכל					
3.26%	6,645	410,969	2.35%	5,074	434,755
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	11,603	-	-	6,415
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	35,584	-	-	38,024
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	458,156	-	-	479,194
סך-כל הנכסים					
4.06%	634	31,514	2.79%	406	29,344
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 בסך של 197 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2019: 41 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.89%	876	197,094	0.45%	447	198,173
בישראל					
0.28%	124	90,149	0.06%	23	83,230
לפי דרישה					
1.41%	752	106,945	0.74%	424	114,943
לזמן קצוב					
2.47%	203	16,508	1.70%	144	17,031
מחוץ לישראל					
2.20%	41	3,752	1.23%	29	4,731
לפי דרישה					
2.56%	162	12,756	1.88%	115	12,300
לזמן קצוב					
1.01%	1,079	213,602	0.55%	591	215,204
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
3.36%	3	180	0.91%	2	440
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.36%	3	180	0.91%	2	440
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	157
בישראל					
2.38%	7	592	1.58%	1	127
מחוץ לישראל					
2.38%	7	592	0.71%	1	284
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
0.20%	3	3,035	0.23%	3	2,622
בישראל					
5.57%	7	255	4.36%	3	139
מחוץ לישראל					
0.61%	10	3,290	0.44%	6	2,761
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
-	-	8	-	-	3
מחוץ לישראל					
-	-	8	-	-	3
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
4.86%	704	29,326	0.88%	112	25,518
בישראל					
3.85%	6	315	4.73%	4	171
מחוץ לישראל					
4.85%	710	29,641	0.91%	116	25,689
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
1.22%	5	819	-	-	881
בישראל					
-	-	6	-	-	1
מחוץ לישראל					
1.22%	5	825	-	-	882
סך-הכל					
1.47%	1,814	248,138	0.58%	716	245,263
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	138,697	-	-	162,978
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	10,745	-	-	7,283
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	22,157	-	-	25,820
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	419,737	-	-	441,344
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	38,419	-	-	37,850
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	458,156	-	-	479,194
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.79%	-	-	1.77%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.34%	4,420	379,455	2.03%	4,104	405,411
בישראל					
2.63%	411	31,514	1.74%	254	29,344
מחוץ לישראל					
2.36%	4,831	410,969	2.01%	4,358	434,755
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
2.54%	223	17,684	1.75%	152	17,472

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לרבות מכשירים נגזרים.

(4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.86%	2,002	282,864	2.31%	1,882	328,464
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.42%)	(153)	146,750	(0.24%)	(94)	154,643
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.44%	-	-	2.07%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
8.87%	1,097	51,075	1.99%	253	51,183
					סך נכסים נושאי ריבית
(7.95%)	(795)	41,171	(1.16%)	(105)	36,354
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.92%	-	-	0.83%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.85%	324	46,016	2.19%	218	40,074
					סך נכסים נושאי ריבית
(2.02%)	(201)	40,181	(0.99%)	(99)	40,085
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.83%	-	-	1.20%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
3.65%	3,423	379,955	2.26%	2,353	419,721
					סך נכסים נושאי ריבית
(2.03%)	(1,149)	228,102	(0.52%)	(298)	231,082
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.62%	-	-	1.74%	-	-
					פער הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
*2019			2020		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.88%	4,057	284,153	2.46%	3,863	316,359
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.40%)	(298)	148,870	(0.28%)	(208)	150,586
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.48%	-	-	2.18%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
5.28%	1,312	50,329	1.45%	365	50,652
					סך נכסים נושאי ריבית
(4.39%)	(891)	41,019	(0.53%)	(97)	36,827
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.89%	-	-	0.92%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.88%	642	44,973	2.30%	440	38,400
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.99%)	(402)	40,565	(1.29%)	(259)	40,378
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.89%	-	-	1.01%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
3.19%	6,011	379,455	2.32%	4,668	405,411
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.39%)	(1,591)	230,454	(0.50%)	(564)	227,791
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.80%	-	-	1.82%	-	-
					פער הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 ביוני 2020

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 לעומת שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019*		
שינוי נטו	גידול (קטוון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטוון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
	(1,101)	(1,240)	139	(903)	(1,002)
בישראל					99
מחוץ לישראל	(105)	(75)	(30)	(63)	(51)
סך-הכל	(1,206)	(1,315)	109	(966)	(1,053)
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
	(242)	(292)	50	(167)	(203)
בישראל					36
מחוץ לישראל	(123)	(119)	(4)	(65)	(66)
סך-הכל	(365)	(411)	46	(232)	(269)
סך-כל הכנסות הריבית	(1,571)	(1,726)	155	(1,198)	(1,322)
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
	(429)	(431)	2	(341)	(348)
בישראל					7
מחוץ לישראל	(59)	(63)	4	(40)	(47)
סך-הכל	(488)	(494)	6	(381)	(395)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
	(598)	(583)	(15)	(510)	(498)
בישראל					(12)
מחוץ לישראל	(12)	1	(13)	(7)	1
סך-הכל	(610)	(582)	(28)	(517)	(497)
סך-כל הוצאות הריבית	(1,098)	(1,076)	(22)	(898)	(892)
סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית	(473)	(650)	177	(300)	(430)

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגור 243,99

אשראי לציבור 58,57,56,55,54,48,47,46,45,44,28,25,16,10,162,158,154,150,146,115,114,113,112,111,96,93,88,83,62,59,178,177,176,175,174,173,172,171,170,169,168,167,166,165,164,193,192,191,190,189,188,187,186,185,184,183,182,181,180,179,236,232,230,226,225,223,222,221,219,218,197,196,195,194,243,242

ג

גידור 227,226,141,102,101,99,96,50,43,24,23

ד

דיבידנד 207,206,205,123,99,93,91,90,33,16,10

ה

הון והלימות הון 49

הון מניות 91,90,89

הלבנת הון 224,136,75,19

הלוואות לדיוור 52,48,47,46,45,42,41,39,36,34,29,28,24,10,148,146,144,127,124,115,114,113,112,111,96,65,63,59,58,57,53,171,170,169,168,167,166,165,164,162,160,158,156,154,152,150,221,220,213,208,189,188,180,179,178,177,176,175,174,173,172

הליכים משפטיים 133,132,20

הסכם שכר 122

הפרשה לירידת-ערך 224,49

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 179,178,177

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 230,25

ו

ועדת שטרומ 218,209

ז

זכויות עובדים 210,192,122,121,120,119,118,117,92,83,72,21

ח

חובות פגומים 158,154,150,146,113,112,111,62,55,54,53,16,15,187,186,185,184,183,182,181,180,179,178,177,175,174,173,162,236,232,194

י

יעד הון 220

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 165,164,83,52,50,48,47,46,10,216,213,169,168,167,166

מגזרי פעילות פיקוחיים 144,83,48,47,46,45,42,41,39,38,10,9,226,168,167,166,165,164,162,160,158,156,154,152,150,148,146

מדינות זרות 30

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 126

מימון ממונף 69,10

מינוף 130,129,128,127,126,125,124,123,83,37,14,10

מסגרות אשראי 208,189,97,29

נ

נגזרים 91,90,88,83,69,63,62,59,58,57,50,43,32,29,23,10,191,143,142,141,140,139,138,137,102,101,100,99,98,97,92,206,205,204,203,202,200,199,198,197,196,195,194,193,192,241,240,239,238,237,236,235,234,233,232,229,227,226,207,243,242

נזילות 210,131,130,76,73,61,50,33,20,18,16,14,9

ניהול סיכונים 222

ניירות-ערך 83,62,59,58,57,50,37,31,30,28,23,21,16,13,10,133,131,129,113,112,111,110,109,108,107,106,105,93,92,88,182,181,180,179,178,177,175,174,173,172,171,170,169,144,141,199,198,197,196,195,194,193,192,191,188,187,186,185,184,183,236,234,232,223,220,218,217,216,210,209,204,203,202,200,243,238

נכסים אחרים 172,171,170,169,113,112,111,95,92,88,59,58,57,188,187,186,185,184,183,182,181,180,179,178,177,175,174,173,237,233,193,192,191

נכסי סיכון 162,158,154,150,146,124,36

ס

סייבר 76,74,73,50,16

סיכון אשראי 58,57,56,53,50,44,36,30,29,25,21,20,16,10,9,143,142,124,115,114,113,112,96,83,76,69,67,66,62,61,60,59,184,183,182,181,180,179,178,177,176,175,174,173,172,171,170,230,227,218,208,197,196,195,194,190,189,188,187,186,185

סיכונים אחרים 76,9

סיכון מוניטין 76,50,16

סיכון מימון 73

סיכון נזילות 76,73,50,16,14,9

סיכון רגולטורי 50,16

סיכון ריבית 76,70,50,33,16

סיכון שוק 76,70,50,16,9

סיכון תפעולי 124,76,75,73,50,36,20,16,9

ע

עמלות 86, 49, 48, 47, 46, 45, 41, 40, 39, 38, 26, 25, 22, 16, 15, 10
218, 213, 168, 167, 166, 165, 164, 160, 156, 152, 148, 144, 135, 133, 97
236, 232, 231, 226, 225, 223, 222, 221, 219
ענפי משק 77, 69, 62, 60, 58, 57, 31, 29, 28, 21, 18, 10

פ

פיקדונות הציבור 48, 47, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 38, 31, 28, 16
168, 167, 166, 165, 164, 162, 158, 154, 150, 146, 116, 98, 96, 88, 83
227, 226, 225, 223, 222, 220, 219, 218, 197, 196, 195, 193, 192, 191
242, 239, 238, 235, 234

ר

רגולציה 220, 76, 20, 19
רווח למניה 86

ש

שווי הוגן 105, 104, 103, 102, 101, 99, 87, 83, 71, 70, 50, 32, 27, 23, 11
197, 196, 195, 194, 143, 142, 141, 140, 118, 110, 109, 108, 107, 106
229, 208, 207, 206, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199, 198

ת

תגמול 243, 215, 122, 91, 90, 89
תיק בנקאי 71, 70
תיק למסחר 30
תשלום מבוסס מניות 92, 91, 90, 89